

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра англійської філології і перекладу
імені професора І.В. Корунця

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства
на тему: «Оказіональні номінації у сучасному англійськомовному
кінодискурсі як проблема перекладу українською мовою»

Студентки групи МПа 03-20
факультету перекладознавства
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад
(англійська мова і друга іноземна мова)
за спеціальністю 035 Філологія
Федорової Оксани Володимирівни

Допущена до захисту
«___» _____ 2021 року

Завідувач кафедри англійської філології
та перекладу імені професора І. В. Корунця

_____ проф. Ніконова В.Г.
(підпис) (ПІБ)

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук,
доцент Никитченко К.П.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

Korunets Department of English Philology and Translation

Master Degree Thesis in Translation Studies

**under the title: “Occasional nominative units in contemporary English
cinematic discourse as a problem of translation into Ukrainian”**

Group MPa 03-20
School of translation studies
Educational Programme Translation
Studies: Specialized Translation
(English and Second Foreign Language)
Majoring 035 Philology
Oksana V. Fedorova

Research supervisor:
K.P. Nykytchenko
Candidate of Philology,
Associate Professor

Kyiv – 2021

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської філології і перекладу
імені професора І. В. Корунця

Затверджую:

Завідувач кафедри англійської філології
і перекладу імені професора І.В. Корунця
_____ (підпис)
д.ф.н., проф. Ніконова В.Г.
“10” вересня 2020 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства
студентки ІІ курсу групи МПа 03-20 факультету перекладознавства КНЛУ
Федорової Оксани Володимирівни

(ПІБ студента)

спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Тема роботи Оказіональні номінації у сучасному англійськомовному кінодискурсі як проблема перекладу українською мовою

Науковий керівник кандидат філологічних наук, доцент Никитченко К.П.

Дата видачі завдання “10” вересня 2020 р.

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

№ п/п	Найменування частин і план кваліфікаційної роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2020 р.	
2.	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2020 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англійськомовних речень та їх переклад)	Грудень 2020 р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2021 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2021 р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2021 р.	
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедру	05 жовтня 2021 р.	
8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2021 р.	
9.	Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2021 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

**ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студентки II курсу групи МПа 03-20 факультету перекладознавства спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Федорової Оксани Володимирівни

(ПІБ студента)

за темою Оказіональні номінації у сучасному англійськомовному кінодискурсі як проблема перекладу українською мовою

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити √ або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів	☐ усі компоненти присутні , ☐ один компонент відсутній ☐ декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ незначні помилки в оформленні ☐ оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам

Особиста думка керівника _____

Кваліфікаційна робота _____ може бути (не може бути)

(ПІБ студента)

рекомендована до захисту

(підпис керівника)

(_____)
(ПІБ керівника)

” ____ ” _____ 2021 року

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студентки II курсу групи МПа 03-20 факультету перекладознавства спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)**

Федорової Оксани Володимирівни

(ПІБ студента)

за темою Оказіональні номінації у сучасному англійськомовному кінодискурсі як проблема перекладу українською мовою

	Критерії	Оцінка в балах
1.	Наявність основних компонентів структури роботи — загалом 10 балів (усі компоненти присутні – 10 , один компонент відсутній – 5 , декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи у форматуванні – 8 , незначні помилки в оформленні – 6 , значні помилки в оформленні – 4 , оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)	
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки у формулюваннях – 6 , суттєві помилки у формулюваннях – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві помилки у формулюваннях – 8 , недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6 , відсутній критичний аналіз наукових праць – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , неповне висвітлення результатів дослідження – 6 , часткове висвітлення результатів дослідження – 4 , не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів: _____

(ПІБ рецензента)

(підпис рецензента)

” ” _____ 2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	1
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ОКАЗІОНАЛЬНИХ НОМІНАЦІЙ У МОВОЗНАВСТВІ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ	6
1.1 Оказіональні номінації як об'єкт наукових розвідок у сучасному мовознавстві	6
1.1.1 Поняття okazіоналізму.	6
1.1.2 Способи творення okazіоналізмів.....	11
1.2 Способи перекладу okazіональних номінацій.....	17
1.2.1 Особливості перекладу okazіоналізмів.....	17
1.2.2 Перекладацькі стратегії відтворення okazіоналізмів.	20
1.3 Особливості функціонування okazіональних номінацій у кінодискурсі.....	23
Висновки до розділу 1.....	28
РОЗДІЛ 2	
ТИПОЛОГІЯ І ФУНКЦІЇ ОКАЗІОНАЛЬНИХ НОМІНАЦІЙ У СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ КІНОДИСКУРСІ.....	30
2.1 Особливості творення okazіональних номінацій кінодискурсу.....	30
2.2 Семантичні параметри okazіональних номінацій в англomовних телесеріалах	41
2.3 Функції okazіональних номінацій в комедійно-драматичних англomовних телесеріалах	49
Висновки до розділу 2.....	51
РОЗДІЛ 3	
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ОКАЗІОНАЛЬНИХ НОМІНАЦІЙ В АНГЛОМОВНИХ КОМЕДІЙНО-ДРАМАТИЧНИХ ТЕЛЕСЕРІАЛАХ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	53
3.1 Лексичні особливості відтворення okazіоналізмів на прикладі англomовних комедійно-драматичних телесеріалів	53

3.2 Лексико-семантичні особливості відтворення okazіональних номінацій на прикладі англомовних комедійно-драматичних телесеріалів	56
3.3 Граматичні особливості передачі okazіоналізмів при перекладі на прикладі англомовних комедійно-драматичних телесеріалів.....	60
3.4 Лексико-граматичні особливості перекладу okazіоналізмів у сучасних англомовних комедійно-драматичних телесеріалах	65
Висновки до розділу 3.....	71
ВИСНОВКИ	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	76
СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ	88
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	88
Додаток А. Okazіональні номінації у сучасному кінодискурсі та їх відтворення в українськомовному перекладі	90
Додаток Б. Лінгвістичні особливості okazіональних номінацій в англомовних телесеріалах.....	106
SUMMARY	109

ВСТУП

Кваліфікаційну роботу магістра з перекладу присвячено вивченню оказіональних номінацій у сучасному англomовному кінодискурсі та їх перекладу українською мовою на матеріалі англomовних комедійно-драматичних телесеріалів.

Актуальність теми дослідження зумовлена зростаючим інтересом сучасної лінгвістики до поняття оказіоналізму, яке на сьогодні є недостатньо вивченим. Водночас, у вже проведених дослідженнях присутні розбіжності й суперечки стосовно як визначення самого поняття (О. П. Алексеєва, Г. М. Вокальчук, В. В. Герман, Л. В. Данілова, А. Г. Ликов, І. Г. Семигаленко, Н. І. Фельдман), так і його особливостей (Н. Г. Бабенко, О. Л. Гармаш, Р. Г. Гатауллін, М. У. Калніязов, Є. А. Карпіловська, Ж. В. Колоїз, Д. Б. Масленников, Е. Матіелло, М. І. Мехеда, О. Г. Рєвзіна, Т. О. Сироткіна, А. Тумбуса-Макашова, Е. І. Ханпіра, В. Церула) і способів перекладу (І. С. Баранова, В. Голтвіян, І. І. Іллів-Паска, Н. Н. Крюкова, Я. О. Олефір, О. В. Поздєєва, Ф. Сайаді, О. О. Хромих, Г. В. Царьова).

Крім того, актуальність вивчення функціонування оказіоналізмів у кінодискурсі визначається необхідністю правильної інтерпретації оказіональних одиниць, які зараз активно використовуються у телебаченні. До того ж, завдяки популяризації англomовних проєктів у всьому світі, деякі оказіоналізми набувають розповсюдженості й використовуються надалі поза самим контекстом певного проєкту.

Також актуальність теми кваліфікаційної роботи обумовлена особливістю способів утворення оказіоналізмів в англійській мові в гумористичному контексті та необхідністю простежити розвиток словотворчих моделей оказіоналізмів.

Метою дослідження є вивчення особливостей використання та перекладу оказіоналізмів у кінодискурсі на матеріалі англomовних комедійно-драматичних телесеріалів, що обумовлює наступні **завдання**:

- 1) охарактеризувати okazіональні номінації як об'єкт наукових розвідок у сучасному мовознавстві;
- 2) дослідити способи перекладу okazіональних номінацій;
- 3) виявити особливості функціонування okazіональних номінацій у кінодискурсі;
- 4) представити особливості творення okazіональних номінацій кінодискурсу;
- 5) проаналізувати семантичні параметри okazіональних номінацій в англomовних телесеріалах;
- 6) визначити функції okazіональних номінацій в англomовних комедійно-драматичних телесеріалах;
- 7) виявити лексичні, лексико-семантичні, граматичні та лексико-граматичні особливості відтворення okazіоналізмів на прикладі англomовних комедійно-драматичних телесеріалів;
- 8) зробити висновки щодо частотності застосування окремих способів відтворення okazіональних номінацій на прикладі англomовних комедійно-драматичних телесеріалів в українському перекладі.

Об'єктом дослідження є okazіональні номінації, що використовується в англomовних сатиричних телесеріалах, та їх переклади українською мовою.

Предметом дослідження є лінгвістичні особливості та способи перекладу англійських okazіоналізмів у комедійно-драматичних телесеріалах українською мовою.

Матеріалом дослідження слугують 100 прикладів вживання okazіоналізмів, які були відібрані з англomовних комедійно-драматичних телесеріалів *Big Bang Theory* «Теорія великого вибуху», *Friends* «Друзі», *Ginny & Georgia* «Джинні і Джорджія» та *How I Met Your Mother* «Як я зустрів вашу маму». Загальний обсяг суцільної вибірки okazіональних номінацій становить 105 одиниць.

У процесі дослідження задля забезпечення достовірності отриманих результатів і висновків були використані такі **методи**: метод суцільної вибірки як засіб добору ілюстративного матеріалу дослідження; структурно-семантичний, етимологічний, прагматичний аналіз при вивченні типології і функцій okazіональних одиниць; метод перекладацького аналізу та метод зіставного і порівняльного аналізу тексту дозволив виявити засоби відтворення okazіональних одиниць; метод кількісних підрахунків уможливив зробити висновок щодо частотності явищ, які вивчаються в роботі.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що, оскільки на даний момент явище okazіональних новоутворень було досліджено лише частково, ця робота дозволяє належним чином структурувати та систематизувати вже одержані дані стосовно різних аспектів okazіоналізмів, які стосуються зокрема й їх перекладу, а також дослідити okazіоналізми на відносно новому матеріалі – повсякденному мовленні персонажів комедійно-драматичних телесеріалів.

Практичне значення роботи полягає в тому, що результати проведеного дослідження щодо виявлених okazіоналізмів у англomовному кінодискурсі можуть бути використані в лексикографічній та перекладацькій сферах. Крім того, вони можуть полегшити практику викладання англійської мови, а загальні знання лексико-семантичних особливостей okazіональних слів сприятимуть розумінню значення цих слів у кінодискурсі загалом. Практичне значення роботи полягає також в її внеску до загальної теорії перекладу, зіставного мовознавства, зокрема, зіставної лексикології англійської та української мов та перекладознавства.

Результати дослідження можна використовувати під час проведення занять з практичного курсу перекладу у вищій школі («Аспектний переклад», «Перекладацький аналіз тексту», «Художній переклад»), а також дисципліни «Теорія і практика художнього перекладу з першої іноземної мови» задля формування ґрунтовних знань у майбутніх випускників-філологів та

перекладачів шляхом залучення студентів до засвоєння теоретичних основ перекладу текстів кінодискурсу та формування навичок і вмінь їх адекватного перекладу з англійської мови на українську.

За **структурою** кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів із висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи, двох списків використаних джерел, додатків та резюме.

У Вступі визначається актуальність теми цієї роботи, її структура, мета, завдання й методи дослідження, наукова новизна та практичне значення одержаних висновків.

У Розділі 1 висвітлюється теоретичні засади вивчення okazіоналізмів у перекладознавстві та мовознавстві, що охоплює розгляд okazіоналізмів як проблеми мовознавства, визначення їх видів згідно зі встановленими класифікаціями та аналіз наявних способів перекладу okazіональних лексичних одиниць. Крім того, у Розділі 1 розглядається безпосередньо дискурс, у якому використовуються okazіональні одиниці, а саме – кінодискурс. У Розділі 2 аналізується типологія okazіональних новоутворень у кінодискурсі відповідно до типу їх утворення (морфологічний та неморфологічний), а також відповідно до їх семантики.

Розділ 2 також має на меті вивчення функцій okazіоналізмів в англomовних комедійно-драматичних телесеріалах.

У Розділі 3 визначаються перекладацькі трансформації, що застосовуються під час перекладу okazіоналізмів у кінодискурсі, до яких належать лексичні, лексико-семантичні, граматичні та лексико-граматичні перекладацькі трансформації.

У Висновках узагальнено результати виконаного дослідження та даються відповіді на проблемні питання, що були поставлені у Вступі. У Списку використаних джерел зазначається список використаних теоретичних джерел, а в списку довідкової літератури розглянуто використані під час дослідження словники.

Додаток містить 100 текстових фрагментів англійською мовою з досліджуваним лінгвістичним явищем за проблематикою дипломної роботи, а саме оказіоналізмів кінодискурсу (105 одиниць), та їх переклад українською мовою.

Останньою частиною дипломної роботи є Резюме, у якому англійською мовою зазначена мета, цілі та матеріал дослідження, стислий зміст роботи, основні отримані результати та висновки.

Бібліографія нараховує 127 джерел. Загальний обсяг роботи складає 121 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ОКАЗІОНАЛЬНИХ НОМІНАЦІЙ У МОВОЗНАВСТВІ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

1.1 Оказіональні номінації як об'єкт наукових розвідок у сучасному мовознавстві

1.1.1 Поняття okazіоналізму. Найбільш рухомим компонентом тієї чи іншої мови є її лексика. Зовнішнє і внутрішнє втручання у мову, а також історичні фактори сприяють розвитку словникового складу [26: 110]. Один із шляхів поповнення лексичного запасу мови є запозичення та утворення нових слів, серед яких виділяють okazіоналізми.

У латинській мові *occasio* означає «випадок», таким чином, слова утворюються «випадково», в конкретних умовах мовної комунікації. За словами Л. Данилової, «...термін “**оказіоналізм**” – найбільш вдалий на відміну від «індивідуальний неологізм», «слово-саморобка», «поетичний неологізм», «неологізм контексту» та низки інших. У ньому досить чітко визначено специфіку подібних слів, утворених індивідуально конкретним автором: обслуговувати мінімальний контекст, певний приватний випадок, певну мовленнєву ситуацію; ці слова не претендують на те, щоб закріпитися в мові, увійти до загального вжитку» [22: 89].

У мовознавстві широке і систематичне вивчення okazіоналізмів розпочалося порівняно недавно. Загальноприйнято стверджувати, що термін «оказіоналізм» з'явився у вітчизняній лінгвістиці в 1957 році, хоча окремі авторські неологізми були проаналізовані лінгвістами вже в 1930-х роках, а термін «оказіональний» вперше вжито у пресі Р. Шор, коли вона писала про «оказіональні вирази» у своїй книзі «Мова і суспільство» [13: 122]. В даний час okazіональне слово, або словотворчість окремого автора все більше приваблює дослідників, що аналізують різні аспекти словникового запасу [98: 1].

Оказіоналізм – слово, утворене в будь-який часовий момент, стосовно якої-небудь нагоди, як один з різновидів неологізмів [63: 705]. На думку В. С. Виноградова, оказіоналізми – це окремі нові авторські слова, створені за незвичними або малопродуктивними моделями словотворення. Їх «функція не номінативна, як у простих неологізмів, а характеристична» [13: 123]. Вони завжди виразні, існують лише в певному контексті, вони не відтворюються в мові. Н. Г. Бабенко [9: 3] та О. С. Ахманова (АСЛТ: 178) характеризують оказіональне слово як таке, що «не вживається загальноприйнято, не відповідає загальновизнаному вживанню, характеризується індивідуальним смаком, що має конкретний контекст вживання».

Поняття «оказіональні номінації» включає термін «**номінація**», що у свою чергу символізує «називання», «найменування», позначає «процес утворення мовних одиниць, що характеризуються номінативною функцією, тобто слугують для називання й розчленування фрагментів дійсності та формування відповідних понять про них у формі слів, поєднань слів, фразеологізмів та речень» [80: 33].

Загалом, оказіональні номінації характеризують слово чи словосполучення, яке не входить до загального вжитку мову, тому що створені для певної ситуації для емоційного забарвлення, адже вони використовуються лише в спеціальному випадку та в певний момент часу [29: 123].

Оказіональні номінації вивчалися в різних аспектах. Зокрема великий внесок у теорію оказіонального словотворення зробили М. У. Калніязов [32], О. Г. Ликов [53], В. В. Лопатін [51], Н. І. Фельдман [85], Е. І. Ханпіра [88] та ін. Дослідники визначають способи утворення оказіоналізмів і ступінь продуктивності моделей словотвору. На українському мовному ґрунті особливості утворення оказіоналізмів вивчали Г. М. Вокальчук [15], В. В. Герман [19], Л. П. Павленко [64].

Найчастіше оказіональні слова вживаються у художніх творах як лексичний засіб художньої виразності. Автор створює новоутворення з ряду

причин: наприклад, якщо йому потрібно чітко та коротке вираження думки, або він потребує підкреслення свого ставлення до предмета мовлення, виявлення характеристики, оцінки, уникнення тавтології, або ж просто необхідності зберегти риму в вірші [75: 17].

Щоб утворити okazіоналізм, необхідно враховувати закони мови, а також словотвірні моделі та зразки. Автори та письменники створили багато нових слів, і всі вони відповідають правилам мови, щоб реципієнту було зрозуміло значення нововведень. Наприклад, слово *пролетаріатоводець* має таке ж походження, як слова *флотоводець*, *полководець*; *мовотворець* – як *миротворець*, *піснетворець*; *мільйонопала* – як *трипала*, *п'ятупала*. Дієслово *клопеть* (рос.), яке було вжито у вірші В. В. Маяковського «Парижанка», створене за тією ж схемою (словотвірною моделлю), як і *звір* – *звірити*, *сирота* – *сиротити*. Таких слів у письменників дуже багато, однак вони не увійшли в повсякденне вживання. Вони живуть у певному контексті, у власному світі, створеному автором [108: 257].

Саме тому в роботі послуговуємося терміном «**оказіональні номінації**», адже воно ширше за своїми ознаками та властивостями, аніж термін «оказіоналізм», який протиставляється звичайним словам, або ж так званим узуальним словам, які вживаються у мовному спілкуванні: вживання слів, фразеологічні звороти, граматичні конструкції і т.д.

Для того, щоб надати характеристику okazіоналізму, Є. Ханпіра використовує трихотомію «неологізми – потенційні слова – okazіоналізми». Потенційність розуміється нею як можливість появи мовного факту в мовній системі, а епізодичність характеризується як можливість мовного факту поза межами мовної системи. Отже, okazіоналізми мають бути прив'язані до певного контексту або конкретної мовної ситуації [88: 249].

За В.С. Виноградовим, okazіоналізми поділяються на два види:

- **потенційні слова** – нові лексичні одиниці, створені у процесі спілкування на основі словотворчих моделей;

- **індивідуально-авторські слова (егологізми)** створюються згідно із незвичайними або малопродуктивними моделями мови та відрізняються своєю своєрідністю та помітною новизною.

Отже, це різні аспекти відрізняються своєю своєрідністю, новизною та експресивністю okazіоналізмів [14: 136].

Як підкреслює Т. Е. Сіроткіна, okazіоналізми – це невідомі загальнолітературній мові слова, при утворенні яких відзначається порушення діючих у мові законів утворення тих чи інших одиниць [75: 194].

Для Е. І. Ханпіри «okazіональне слово також є «невідомим для мови та утвореним згідно мовної малопродуктивної або непродуктивної моделі або згідно okazіональної (мовної) моделі». Воно може бути створеним як з метою звичайного повідомлення, звичайної номінації, так і з художньою метою. Okazіональним буде і слово, створене не з морфем, а зі звуків» [88: 48].

Кожен okazіональний елемент – це так звана репрезентація та матеріалізація категорії okazіоналізму, яку окремлюють в рамках дихотомії «мова – мовлення» і визначають як можливість появи нового мовного факту. І. Г. Семигаленко визначає такі ознаки, які відрізняють okazіоналізми від неологізмів:

- okazіональні номінації створюються в мовленні безпосередньо для конкретної ситуації; деякі автори можуть цитувати найпоширеніші okazіоналізми;

- новизна неологізмів через деякий час зникає, у той час як незвичайне та незнайоме сприйняття okazіональних елементів є їхньою відмінною рисою;

- поява okazіоналізмів у мові завжди непередбачувана; вони мають так звану факультативну функцію;

- okazіональні елементи дуже виразні через незвичне сприйняття та через особливу концентрацію змісту [74: URL].

Існує декілька класифікацій okazіоналізмів, серед яких варто розглянути класифікацію запропоновану А. Г. Ликовим:

1) **фонетичні okazіоналізми** – слова, які представлені звуковим комплексом, який містить семантику, обумовлену фонетичними значеннями звуків, його складових, попередньо закладеним автором;

2) **лексичні (словотворчі) okazіоналізми** створюються при комбінації різних узувальних основ та афіксів відповідно до словотворчої норми;

3) **граматичні (морфологічні) okazіоналізми** є утвореннями, які своєю побудовою порушують лексичну семантику та граматичну форму;

4) **семантичні okazіоналізми** є новоутворення, створені наданням додаткового семантичного та контекстуального значення;

5) **okazіональні (незвичайні) поєднання слів** є збігом лексем, сполучуваність яких в загальному вживанні неможлива, оскільки вона суперечить закону семантичного узгодження внаслідок відсутності загальних сем в їх лексичних значеннях;

6) **графічні okazіоналізми** характеризуються виділенням крупнішим шрифтом якої-небудь частини слова, згідно таким технічним процесом приховується важливі семіологічні процеси [53: 88].

Р. Ю. Намітокова використовує термін «*нові слова*» та поділяє їх на неологізми та новоутворення. Новоутворення поділяються на:

- *авторські* (художні та наукові);
- *неавторські* (розмовні та дитячі) [60: 122].

Дослідниця також наводить таку класифікацію okazіоналізмів:

1) стандартні;

2) нестандартні:

- частково нестандартні;
- повністю нестандартні [60: 122].

Отже, okazіоналізм можна визначити так – це невідоме у загальній літературній мові та не зафіксоване у словнику слово, утворене задля виконання номінативної, стилістичної або художньої функції у певному контексті.

1.1.2 Способи творення okazіоналізмів. Проблеми okazіонального словотворення, зокрема особливості творення okazіональних слів, були предметом активного зацікавлення вчених. Їх досліджували: О. Г. Ликов [53], В. В. Лопатін [51], Р. Ю. Намитокова [60], Е. І. Ханпіра [88] та багато інших. Слід зазначити, що основу okazіонального словотворення становлять діючі словотвірні моделі мови. Тому в словотвірному процесі використовується матеріал, який вже є в словниковому складі мови, адже слова створюються за вже існуючими зразками певної мови.

Існують такі **способи створення** okazіональних номінацій:

- за допомогою словоскладання – слово, утворене з двох існуючих слів або поєднання форм;
- за допомогою словотвірної деривації – створення нових слів із існуючих у мові морфем за відомими (як правило, продуктивними) моделями; найпоширенішими способами утворення неологізмів є префіксація (*degnome* – це дієслово, що означає «позбутися гномів»), суфіксація (*elfish* – прикметник, який використовується для розмови про вигадану мову ельфів, або ж того, що стосується або подібне до ельфа чи ельфів), префіксація та суфіксація поєднані (*degnoming* використовується для позначення процесу вигнання гномів);
- за допомогою семантичної деривації, тобто коли існуюче слово набуває нового, другорядного значення;
- за допомогою запозичень з інших мов або підсистем мови: діалект, популярні мови, жаргонізми [109: 26].

Загалом, у творенні okazіональних номінацій простежуються тенденції до економії засобів мовного вираження, що є значним стимулом до появи нових слів.

Розглянемо детальніше інші найпоширеніші способи словотвору, серед яких є афіксація, конверсія, компресія, зворотня деривація та скорочення.

Афіксація (модель «основа + афікс») є одним з найпоширеніших способів словотвору. Деривація (афіксальний словотвір) – це утворення нових

слів за допомогою афіксів, згідно зі словотворчими моделями, властивим мові [40: 142]. Наприклад: *a sunbather, a babyboomer*.

Новоутворення, яке здійснюється шляхом переходу слова з однієї частини мови в іншу, називається **конверсією**. Слід зауважити, що перехід відбувається без зміни форми слова, наприклад, *water – to water, a burn – to burn, a text – to text*. Таким чином, цей вид також називають безафіксним способом словотворення. Результатом конверсійного словотворення є слова-омоніми, які мають одну форму слів, але при цьому мають різні значення і служать різними частинами мови. Наприклад, *a round (n) – to round (v) – round (adj) – round (adv) – round (prep)*, а також *photographs are on the wall – he photographs better than I do* [56: 181].

Компресією називається спосіб творення слів, при якому з двох простих слів утворюється одне складне (compound word). Модель даного словотвору можна передати формулою «основа + основа». Цей вид словотвору називають також словоскладанням. Наприклад: *a road test* «дорожній тест» – *to roadtest* «піддавати дорожньому тесту»; *do it yourself – a do-it-yourselfer; ready-to-go solution* «готовий до застосування рішення»; *she said it in her I-cannot-believe-it tone* (вона сказала це в своїй манері «не можу в це повірити»), *it is a two-thumbs-up movie* «це крутий фільм»).

Зворотна деривація являє собою процес утворення дієслів шляхом усічення суфікса від корелятивних імен іменників типу: «*Google – to google*» та ін. Зворотна деривація створює нові слова в сучасній англійській, наприклад: *attrit – attrition, lase – laser, liposuct – liposuction* [10: 52].

Набагато активніше, особливо в письмовій мові, використовується такий спосіб словотворення, як аббревіація, або скорочення.

Виділяють чотири види скорочень:

1) **неологізми-аббревіатури**. Найчастіше скорочуються технічні терміни: *E.V.A. (Extra vehicular activity) – робота у відкритому космосі;*

2) **неологізми-акроніми**, тобто аббревіатури, утворені початковими буквами: WAY (*World Assembly of Youth*) – міжнародна асамблея молоді;

3) **неологізми-усічення**: *Chimpanzee* → *Shemp*.

4) **аббревіатури, утворені зрощенням**: *navicert* = *navigation certificate* (морське охоронне свідоцтво); *Addi* + *Dasster* = *Adidas* [34: 109].

Багато аббревіатур є okazіональними утвореннями, зрозумілими тільки в межах тексту. Такі аббревіатури зазвичай пояснюються в самому тексті при їх першій появі. І загалом, основна сукупність слів-злитків використовується в засобах масової інформації та у рекламі. Вони привертають увагу та надають певний ефект на читача в силу своєї свіжості та несподіванки.

Ономатопія – слова, утворені звуконаслідуванням, наприклад: *Bazinga* [34: 109].

Редуплікація (від лат. «*reduplicatio*» – подвоєння) – повне або часткове повторення кореня, основи або слова як спосіб творення слів, граматичних форм, фразеологічних одиниць та ін. (наприклад: малайською мовою *orang* – «людина», *orangorang* – «люди») [55: 375]. Також, найчастіше редуплікація використовується в розмовній мові: – *I am up. I'm just not up-up* (Так, я встав. Просто ще не зовсім встав) [56: 118].

Існують випадки, коли редуплікація використовується для уточнення будь-якої речі, яка є матеріальною, існує в реальному житті. Наприклад:

- *e-book* та *book*: “*book-book?*”, тобто «паперову (справжню) книгу?»;
- *work* та *freelance*: “*work-work?*”, тобто «звичайна робота?»;
- “*do you want to go to the bank-bank?*” «Ти хочеш піти саме в банк, а не маєш на увазі банкомат, щоб зняти гроші?»;
- розмовні слова: *bye-bye, chit-chat, ping-pong* [56: 118].

Однак, попри всі намагання систематизації okazіоналізмів не є загальноприйнятою відповідно до способів продукування, тому залишилося ще чимало дискусійних моментів [38: 76].

Згідно з позицією Є. Карпіловської, *«неузуальне (оказіональне) словотворення* заслуговує на глибше та детальніше вивчення не лише як потужний ресурс поповнення мови лексику, а й як важливе знаряддя розвитку його експресивно-оцінного, образного потенціалу, як тигель, з якого творяться нові засоби мовомислення, нові моделі мовної категоризації дійсності» [34: 107].

Також Ж. В. Колоїз зазначає, що «відсутність в українській мові відповідників до реєстрових іншомовних слів спонукала авторів здебільшого перекладних словників до продукування інновацій на основі наявних матеріальних репрезентантів і словотвірних потенцій» [38: 76].

Окрім вищеперахованих способів продукування, Ж. В. Колоїз виокремлює ще неузуальні різновиди продукування okazіоналізмів, такі як:

1) **емансипація афікса або сегмента** – це неузуальний спосіб словотворення, у якому словотвірний формант вивільняється зі структури похідного слова та починає функціонувати як самостійна лексична одиниця, що набуває не лише нового плану вираження, але й нового плану змісту. Наприклад: *Одні люди кажуть, що одні мої вірші сильні, інші кажуть – що інші. Для мене вони всі най-най-най* (О.Є. Юрін, «Я просто пишу тоді, коли маю що сказати»);

2) **субституція** – спосіб неузуального словотворення, у якому похідна одиниця створюється шляхом заміни у твірному слові морфеми або неморфемного сегмента, подібним за дериваційними характеристиками. Наприклад: *Депутатський тягништовхай. Верховна Рада знову в облозі. Цінозамилювання. Прем'єр прогулявся супермаркетом і потішився доступністю продуктів* (Телебачення) (*цінозамилювання* – *окозамилювання*);

3) **контамінація** характеризується схрещенням двох мовних одиниць, що одночасно спливають у свідомості мовця при потребі позначення певного поняття чи ситуації та внаслідок цього переплітаються або тісно поєднуються в межах однієї новоутвореної одиниці. Наприклад: *Бо коли тишеш не про душі, а*

тільки про той простір, у якому вони «тусуються», то виходить не література, а той мемуаразм, який завжди був останньою ознакою життя будь-якого письменника (М. К. Наєнко) (мемуаразм = мемуари + маразм);

4) **черезступеневе словоутворення** – це неузуальний спосіб, у результаті якого твірною основою стає частина мови, яка словотвірною передують, від якої зазвичай відбувається утворення. Інакше кажучи, словотвірний ланцюжок демонструє опосередковані відношення, які «корегуються» пропущеним елементом. Наприклад: *Однією з небезпек, що нависли над сучасним світом є створення єдиної культурної моделі, що може призвести до баналізації процесу у творчості* (журнал «Слово і час») (банальний – [баналізувати] – баналізація);

5) **гендіадіс** – це неузуальний спосіб словотворення кваліфікований подекуди як різновид складання (як римоване складання), що передбачає поєднання здебільшого двох компонентів, останній із яких сприймається як відзвуччя, або відгомін першого. Наприклад: *Пічкурик чікі-пікі / це діло для каліки / дівчурі чорний Віллі / підточить тонкі віки* (С. П. Негода);

б) **голофразис** – це неузуальний спосіб словотворення, кваліфікований подекуди як зрощення, злиття, або інтеграція, у якому утворюється нове слово на базі словосполучення або речення внаслідок ліквідації пробілів між словами. Наприклад: *шоколадку за колядку, / андрути-хрускіт-чути, / мандаринки-течуть-слинки, / медівник – у-роті-зник, / родзинки – для Дзвінки, / конфітуру-замазуру, / креммазайло – з-торта-вилізайло* (І. М. Калинець) [38: 76].

Достатнім попитом користується вживання **каламбуру**, а саме **гри слів**, як прийому увиразнення оказіональної експресії, в основі якого лежить гумористичне чи комічне використання різних значень того самого слова чи слів, схожих за звучанням. Адже словесна гра сприяє створенню сильних емоційно-естетичних варіацій розуміння, яке збільшує експресивну функцію контексту. [39: 39]. Наприклад: *«Далі, далі. Вперед... Туманами-вуалями / Сповиває асфальти, і дроти, і куці»* (П. І. Вольвач); *«Ті хмари-химери*

розповзлись, мов живі, навсібіч» (М. Й. Людкевич). Можна трактувати ці okazіональні номінації як: *тумани-вуалі* – «ті, що покривають довкілля своєю прозорістю»; *хмари-химери* – «ті, що нагадують примар».

Окрім вищеперерахованих, **аналогія** також входить до способів утворення okazіональних номінацій, як «постійна, функціонуюча, незмінна, системна властивість, що приводить до саморегуляції, саморганізації та розвитку системи словотвору в цілому» [17: 104]. Іншими словами, аналогія є початком нових слів, що створюються в обхід моделей та норм словотвору, реалізуючи прагнення до експресивності [61: 57].

Розглянемо наступний приклад аналогії: *Проте не журіться, нацмени! «Старший брат» іде на поміч. Хочете мови, то буде вам мова. Аксьонов ... «заспокоїв» підданих обіцянкою, що АTR на екранах замінить КОТ (журнал «Український тиждень»)*. Отже, у цьому прикладі ми можемо спостерігати аналогію, якою скористався автор, спираючись на існуючі власні назви бетмен та супермен якими називають героїв коміксів про сильну людину, яка бореться зі злом у світі. Okazіоналізм *нацмен* складається із двох частин – усіченої *нац* від слова *національний* та англіцизму *мен*, що з англійської перекладається як «чоловік, людина».

Перенесення значення як джерело збагачення мови має важливе значення при створенні okazіональних номінацій, адже **метафоризація** чи **метонімія** додають не тільки функціонального значення, а й вторинного значення. Наприклад: *The world's our octopus now. It's just us* (TV series 'Behind Her Eyes'), очевидно, що сценарист хотів зобразити відому всім фразу: «*the world is your oyster*», тепер з'явилася нова метафорична okazіональна номінація, яка перекладається: *Світ буде біля наших ніг. Тільки біля наших* [61: 57].

Отже, ми проаналізували існуючі способи та моделі словотворення, вищенаведені способи словоутворення демонструють моделі, для яких характерний новий план вираження та які, безперечно, інтерпретуються відповідно до словотвірного значення, зумовленим контекстом.

1.2 Способи перекладу okazіональних номінацій

1.2.1 Особливості перекладу okazіоналізмів. У сфері перекладознавства вважається, що переклад okazіоналізмів є дійсно викликом для професійного перекладача, адже труднощі перекладу таких слів чи фраз є одними із найінтегрованіших, через те, що okazіональні номінації не мають постійну кодифікацію у словниковому складі мови та попри все зберігають свою унікальність, не потрапляючи навіть до складу сучасних спеціалізованих словників [105: 214].

Як відомо, подеколи складно передати конотацію okazіональних номінацій, адже «кожен автор – це творець нового слова», тому що він вкладає в нього своє значення, емоційне та стилістичне забарвлення; оскільки okazіональні номінації створені задля експресії почуттів та ставлення людини до певного предмета або явища [89: 188–189].

Проблема перекладу okazіоналізмів спричинена тим, що okazіональні номінації можуть бути багатозначними або ж взагалі не мати відповідних структур в мові перекладу. Загалом рекомендують перекладати okazіональні слова та номінації за допомогою вже існуючих мовних конструкцій в мові перекладу або навіть створювати свій власний okazіоналізм. Однак цей процес безсумнівно винахідливий та мистецький, адже він цілком залежить від особистого сприйняття перекладача [121: URL].

Може трапитися так, що перекладач, вперше стикаючись з okazіоналізмом, не має чіткого уявлення про його значення. Тоді це значення можна з'ясувати з контексту. Не можна нехтувати аналізом структури. Нові слова, як правило, з'являються на основі вже існуючих слів і морфем. Аналіз цих слів та морфем може бути дуже корисним для перекладача, коли він (вона) намагається з'ясувати значення okazіоналізму. Для цього слід добре знати шляхи побудови слів в англійській мові [109: 26].

На думку Є. В. Поздєєвої, переклад okazіоналізмів цілком залежить від суб'єктивного характеру, адже переклад тексту повністю ґрунтується на розумінні тексту перекладачем. Якщо важко досягнути okazіональне слово чи номінацію, важливо звертати увагу на саме значення okazіоналізму, оскільки воно може містити різні аспекти, емоційне забарвлення та змістовну форму. Тому при перекладі okazіональних номінацій варто звернути увагу на інтерпретацію асоціацій, викликаних самою фразою, а не тільки про тлумачення значення [66: 107].

Перекладачу слід мати знання з різних аспектів, аби вірно інтерпретувати асоціації, викликані тим чи іншим okazіональним словом [41: 150]. Окрім лексико-граматичних знань, перекладачу слід мати фонові знання або достатньо розширений загальний світогляд при інтерпретації okazіоналізмів [92: 311]. В. П. Фурманова підкреслює такі види фонових знань, які слід опанувати перекладачу:

- історико-культурний фон;
- соціокультурний фон;
- етнокультурний фон;
- семіотичний фон [86: 16].

Однак значення okazіоналізму залежить не тільки від його внутрішньої форми, але й від контексту. Іншими словами, внутрішня форма та контекст впливають на саме значення індивідуально-авторських okazіональних номінацій [13: 127].

Основні елементи для інтерпретації okazіоналізмів: ситуація, контекст, наявність в контексті слів із загальними семантичними елементами, а також розповсюдженість словотвірної моделі. Адже навіть винятковий okazіоналізм містить словотворчу аналогію в мовній системі: будь-яке okazіональне слово нагадує за структурою вже знайому узуальну словотвірну модель; численність словотворчих побудов за звучанням, за будовою ґрунтуються на можливих здібностях і передумовах, заснованих вже у самій мовній системі.

Спорідненість okazіоналізму до мережі синтагматичних і парадигматичних відносин спрощує його значення та слугує до його вірного тлумачення у будь-якому контексті [18: 47–48]. Оскільки саме контекст діє як фільтр і знижує кількість можливих невірних інтерпретацій okazіоналізмів. Тому кожне okazіональне утворення слід аналізувати однозначно у контексті [108: 258].

Неможливо виокремити загальноприйняті й універсальні способи перекладу авторських okazіоналізмів, оскільки значення okazіоналізмів безпосередньо обумовлено внутрішньою формою, зовнішньою формою та контекстом. Ціль перекладача – це винахідливо розробити кожен випадок застосування okazіональних номінацій згідно із завданням перекладу, функції тексту та норм мови перекладу [29: 294]. Окрім цього, при перекладі необхідно докладати зусиль, аби зберегти новизну okazіональних слів та яскраву емоційність, від створеного враження [83: 163].

Як відомо, okazіональні слова достатньо розповсюджені серед творчості різномовних письменників, обачне ставлення не відноситься як правило щодо перекладу okazіоналізмів. Адже досить часто okazіональні номінації перекладають, шукаючи аналогічну модельну зв'язку слів або ж еквівалентів. Це спричинено низкою питань: з одного боку, багато перекладачів докладають зусиль, аби оминати процес створення нових слів, які можуть бути важкозрозумілі для читача або які можуть невірно сприйнятися читачами; а з іншого боку, перекладач може не визнати okazіоналізм та, думаючи, що це якийсь невідомий для нього діалект, вдатися до описового перекладу [13: 124].

Відповідно, з точки зору перекладу Н. Н. Крюкова називає такі слова **неперекладними**, тобто, okazіональні номінації – це свіжі емоційні, виразні слова, що з'явилися в якійсь мові і мають певну мету. Ця мета – привернути увагу читачів до різних подій. Okazіоналізми – це особливі компоненти словесної тканини, з яких створений літературний твір. З їх допомогою автори намагаються кодувати, але ні в якому разі не розшифровують думки персонажів [49: 176].

Слід врахувати, що ці слова не мають власних відповідників мовою перекладу. Окрім цього, перекладати їх дуже важко. Перекладаючи такі слова з однієї мови на іншу, перекладач повинен зробити все можливе, щоб зберегти цю виразність, і це – головний виклик [49: 176].

1.2.2 Перекладацькі стратегії відтворення okazіоналізмів. Загалом труднощі перекладу та вивчення перекладацьких стратегій досліджувалися багатьма вченими, зокрема: В. Н. Комісаровим [42], В. В. Сдобніковим [73], І. С. Алексєєвою [2], В. В. Демецькою [24], Т. П. Андрієнко [5] та іншими.

Перекладацька стратегія – це метод виконання перекладацького завдання, що полягає в адекватній передачі з іноземної мови перекладу з урахуванням культурологічних та особистісних особливостей мови оригіналу, його базового рівня та мовної категорії [73].

Найпоширенішими перекладацькими стратегіями відтворення okazіоналізмів є: транскрибування, транслітерація, калькування, «нульовий переклад», аналоговий переклад та описовий переклад.

1. **Транскрибування** – це стратегія, «в якій літери або графологічні одиниці безпосередньо пов'язані з фонологічними одиницями» [97: 69], тобто «лексична одиниця мови оригіналу фонемно відображається у мові перекладу, з використанням відповідних фонем» [106: 2842]. При застосуванні цієї стратегії потрібно враховувати, що фонема мови оригіналу має бути графічним відповідником фонем мови перекладу [77: URL]. Найчастіше транскрибування використовується для відтворення okazіональних номінацій. Прикладом може слугувати переклад okazіоналізму *shimmer* як *шуммер*, що означає річ, яка мерехтить або блищить, наприклад: *Victoria's Secret Shimmer* – *Шуммер* для тіла від *Victoria's Secret*. Дієвий приклад транскрибування, адже фонем мови оригіналу залишилися незмінними під час перекладу.

2. **Транслітерація** – стратегія, що базується на передачі графічних букв іноземного слова засобами мови перекладу. Іншими словами, транслітерація –

це відтворення слова чи фрази, створеного однією алфавітною системою засобами іншої алфавітної системи, згідно із нормами мови, на яку здійснюється переклад. Переважно транслітерація застосовується коли немає точного еквівалента, що в свою чергу стосується й оказіональних номінацій [115: 18]. Цей прийом застосовується при необхідності зберегти новизну та незвичність слова мови оригіналу, зберігаючи водночас його стислість [90: URL].

При перекладі оказіональних номінацій, найпоширенішими є транскрибування та транслітерація, адже оказіоналізми не завжди мають пряме значення, а можуть бути обраними автором через привабливе звучання, або таємний символізм. Наприклад: назва заклинання *Expelliarmus* перекладається саме транслітерацією *Експелліармус*, що створює своє потаємне значення.

3. **Калькування** – це стратегія, у якому слова та фрази однієї мови перекладаються іншою мовою шляхом конкретного відтворення їх морфемної або словесної структури засобами іноземної мови. Цьому прийому зазвичай притаманні розповсюджені слова та словосполучення, терміни, назви політичних партій та рухів, назви державних установ, тощо [35: 24]. Загалом калькування як спосіб перекладу безеквівалентної одиниці використовується коли онім має прозору словотворчу структуру та внутрішню форму (РОПП: 56). Наприклад: переклад титулу *dragonlord* як *повелитель драконів*, адже обидві частини цього слова перекладаються буквально.

4. «**Нульовим перекладом**» називають стратегію, коли перекладач навмисно оминає оказіоналізм та його переклад через його ускладненість чи непомірність. Однак часто перекладач опускає оказіональне слово чи номінацію при перекладі, тільки коли авторський оказіоналізм не заважає сприйняттю самого тексту, контексту, тощо [63: URL]. Наприклад: *It is a town on the edge of the high rocks of Overfell, and its name means Falcon's Nest.* – *Це місто примостилося на гребені перевалу, та його назва у перекладі з гардійської означала «Соколине Гніздо» (У. Де Грін «Чарівник Земномор'я»).*

Оказіоналізм *Overfell* був навмисно вилучений перекладачем, хоча це була назва вершини скелі.

5. **Аналоговий переклад** – це стратегія, за якою перекладач при відтворенні значення одиниці мови оригіналу, використовує таку лексичну одиницю мови перекладу, що дозволяє краще розкрити для читача приблизне значення описуваного явища [11: 140; 42: 151]. Дохідливість притаманна цьому прийому, адже такий переклад буде максимально наближений та зрозумілий для читача. Однак попри всю дохідливість, треба обережно користуватися цим прийомом, оскільки його недоліком є заміна вихідного поняття [11: 140]. Наприклад: назва міфологічної істоти *gebbeth*, перекладено як *перевертень*. Це okazіональне слово було перекладено за допомогою аналогії, аби краще зрозуміти читачеві, що саме являє собою це створіння.

6. **Описовим перекладом** називають спосіб передачі змісту okazіональних одиниць іноземної мови, їх смислове значення, необхідне для їх пояснення за допомогою різних мовних одиниць [44: 29–30]. Описовий переклад реалізується за допомогою розгорнутих словосполучень чи речень, які розкривають притаманні ознаки конкретного предмета чи явища. Хоча недоліком можна вважати, що цей спосіб занадто громіздкий та об'ємний, однак слід зазначити, що цей спосіб перекладу передає смислове значення певного терміна досить вдало [40: 143]. Наприклад, слово *mageborn* перекладено завдяки описовому перекладу *природжений маг*, що робить саме значення слова дохідливим та зрозумілим для читача.

Отже, перекладаючи okazіоналізми або okazіональні номінації необхідно вважати їх зовнішню та внутрішню форму, а також концентруватися на емоціях, які саме викликає okazіональне слово чи номінація мовою оригіналу. Оскільки саме перекладачу потрібно передати ці враження мовою перекладу, розгадуючи смислове значення авторського okazіонального слова чи номінації через увесь контекст. Адже успіх перекладу при відтворенні okazіоналізмів залежить від правильно підібраних перекладацьких стратегій, якими вирішить

скористатися перекладач: транскрипція, транслітерація, калькування, «нульовий переклад», аналоговий переклад чи описовий переклад.

1.3 Особливості функціонування okazіональних номінацій у кінодискурсі

Кінодискурс, що вивчається у цьому дослідженні, належить до арт-дискурсу і є його продуктом, адже базується на мистецтві як фундаментальному чинникові [25: 22]. М. Адріанов надає наступне визначення поняттю **арт-дискурс**: «форма об'єктивації змісту свідомості, що реалізується художніми (образотворчими) засобами (мовою мистецтва) в руслі постмодерністської соціально-культурологічної концепції, яка розширює рамки мистецтва і розмиває кордони між художньою і позахудожньою діяльністю, між мистецтвом і життям» [4: 114]. Як запевняє В. Рингевич, специфікою арт-дискурсу можна вважати вторинність його природи, оскільки він уміщує в собі потребу творчості і комунікації одночасно. З цього випливають основні функції арт-дискурсу – коментування та інтерпретація, що означає, що арт-дискурс синтезує усі сучасні явища за допомогою мовних засобів. Арт-дискурс ототожнюється з комунікативною діяльністю, у якій завжди існує адресат і адресант [69: 419].

Кінодискурс А. Н. Зарецька розуміє як «зв'язний текст, який є компонентом фільму, в сукупності з невербальними компонентами – аудіовізуальним рядом фільму і іншими значущими екстралінгвістичними факторами» [26: 12]. С. С. Назмутдінова визначає кінодискурс як «семіотично ускладнений динамічний процес взаємодії автора та кінореципієнта, що протікає у міжмовному та міжкультурному просторі за допомогою засобів кіномови» на основі кіносценарію та проявляє якості синтаксичності, вербально-візуальної єдності елементів, інтертекстуальності, множинності адресанта та контекстуальності значення [59: 7].

Кінодискурс – це аудіовізуальний вид дискурсу, у якому шлях інтерпретації починається від тексту до мови, тоді як у загальному спілкуванні – від мови до тексту [117: 85]. Іншими словами, робота письменника залежить виключно від художньої творчості, однак робота режисера починається з лінгвістичного обрамлення тексту, а вже потім доповнюється художньою творчістю. Чим яскравіше зображено та передано зміст посилення кінотексту, тим виразніше це відображається на поведінці глядача. Адже візуалізація сприяє естетиці спілкування, а також надає можливість посилити прагматичний вплив на одержувача повідомлення, щоб зробити його більш соціально орієнтованим та ефективним [107: 16].

Концепція кінодискурсу пропонує нам зосередитись на кіно як процесі спілкування. Це передбачає, що показ фільму за своєю властивістю є комунікативним актом. Фільми, створені для перегляду, мають на меті пізнавальне та емоційне значення для своїх глядачів. Зйомка та сприймання – це доповнюючі діяльності у процесі кінодискурсу. Фільм свідомо адресований своїм глядачам, адже вони беруть участь у побудові його значення не менше, ніж режисер. Відчуття спільного сенсу виникає не завдяки простому зближенню поглядів режисера та глядача на екрані, а саме через наближення на їх погляди. Якщо таке трапляється, можна говорити про **кіноінтерсуб'єктивність**, стан, при якому око камери прогнозує дії у свідомості глядача [117: 85].

Кіно, як складова кінодискурсу, має принаймні дві взаємопов'язані особливості, які відрізняють його від літератури: продуктивність та образ. У цьому відношенні кіно тісно пов'язане з фотографією – завдяки своїй залежності від зображень камери та перформансу (гри акторів). Розглядаючи ці складники, вони нагадують більше складові театру, аніж літератури. Приділення пильнішої уваги до концепції перформансу свідчить, що літературний текст вимагає мало фізичних атрибутів – слова передаються за допомогою фізичного діяча, але, крім пера та паперу, вимагається дещо інше –

перформанс, який має визначену просторову або географічну розмірність [116: 460].

Множинність адресанта зумовлена тим, що кінодискурс створюється поліфонічним автором, тобто кіносценаристом, режисером, акторами, редакторами, операторами [3: 161]. **Колективний автор** кінодискурсу – сценарист, режисер, оператор, актор та ін. – усвідомлено створює мультимодальне висловлення, під яким розуміють інтендовану дію, спрямовану на актуалізацію смислу за допомогою рухомого зображення на екрані. **Колективний реципієнт** – глядачі – цільова аудиторія, на яку розраховано фільм. Комунікація колективних автора і реципієнта спрямована на (ре)конструювання смислів у процесі інтеграції вербальних, невербальних і кінематографічних семіотичних ресурсів за посередництвом візуального та аудіального модусів [47: 18].

Фільми знімаються в реальному місцезрештуванні, навіть якщо це студія, та демонструються у певному місці. Крім того, перформанс має унікальний соціально-активний вимір: акторам доводиться виконувати свою роль та, принаймні у вигаданому анімаційному кіно, це означає, що відбуваються фактичні взаємодії з метою їх зйомки на плівку, диск, тощо. Окрім цього, кінематографічна гра акторів залучає багато осіб, на відміну від написання книги, яка може бути виконана однією особою, створення фільму – не короткого кліпу для Інтернету, а повнометражного фільму – зазвичай є соціальною діяльністю, яка вимагає колективної співпраці. Отже, ці характеристики дозволяють виділити безпосередньо кінодискурс серед інших дискурсів [116: 460].

Кінодискурс базується на сценарії і створюється за допомогою інструментів кіномови, як, наприклад, монтаж, музичний супровід, шумові ефекти, темп, міміка, жести, мовлення головних героїв тощо [26: 17]. Тобто, кінодискурс є синтезом оригіналу твору і сценарію, написаному за ним. Таким чином, можна виділити такі характерні риси кінодискурсу:

- цілісність та завершеність – ключові елементи, притаманні як кінодискурсу, так і драматургічному та літературному дискурсах;

- використання інструментів кіномови;
- синтез вербального і невербального;
- наявність широких екстралінгвістичних факторів [69: 422].

Також в кінодискурсі відокремлюють особливості, які розгалужуються на окремі категорії та вивчаються як самостійні предмети:

- авторство фільму (стиль, креативність, експресивність, інтенціональність);
- форми фільму (мова фільму, синтаксис, семантика);
- глядацька здатність фільму (сприйняття фільму, розуміння розповіді, інтерпретація).

Таким чином змодельований кінематографічний дискурс розглядається як локалізований процес розповіді, що включає:

- режисера та глядачів;
- виразний засіб (технічний кінематографічний апарат);
- звичайні комунікаційні обставини (кінофільм);
- спільний комунікаційний простір (екран);
- загальні дискурсивні припущення та очікування (кінематичне прагматичне усвідомлення);
- неявний комунікативний пакт між учасниками (припущення про співпрацю).

Виділяються три **компоненти кінодискурсу** згідно з комунікативною метою, які здійснюють прямий вплив на глядача та продукують глядацьку інтерпретацію:

- формальний або офіційний кінодискурс (сценарій, постери, трейлери, супровідні рекламні кампанії);
- критичний кінодискурс (рецензії кінокритиків);

- глядацький кінодискурс (відгуки глядачів) [115: 15].

Кінодискурс за своєю природою є багатокодовим і мультимодальним. **Полікодовість** кінематографічного дискурсу фокусується на поєднанні декількох кодових систем – *вербальної* та *невербальної* – залучених режисерами для побудови сенсу. Різна семіотична інформація інтегрована в єдиний семантичний простір фільму на рівні змісту та рівня форми [107: 16]. Отже, мультисеміотичність кінодискурсу потрактовано як комплементарне оперування кількома семіотичними ресурсами у спільному творенні смислів, котрі є соціально зумовленими смислотвірними ресурсами актуалізації смислу [47: 17].

Мультимодальність кінематографічного дискурсу підкреслює його динамічний характер та зосереджується на напрямку до адресата з урахуванням його пізнавальних та соціальних особливостей. За допомогою «інформаційних» каналів – *візуального* та *слухового*, фільм передає значення, побудовані комбінацією семіотично неоднорідних кодів. Саме тому кінодискурс є безпосереднім середовищем для використання okazіоналізмів та okazіональних номінацій [107: 16]. Під мультимодальністю розуміємо інтегральне використання різних модусів у процесі соціального семіозису; а під модусом – «інформаційний канал» кінофільму, який бере активну участь у смислотворенні й пов'язаний із чуттєвою модальністю [47: 17].

Одиницею кінодискурсу вважається кінотекст. **Кінотекст** розуміють як зв'язне, цільне і завершене повідомлення, що виражається за допомогою вербальних (лінгвістичних) та невербальних (іконічних та / або індексальних) знаків, які організовані відповідно до задуму колективного функціонально диференційованого автора за допомогою кінематографічних кодів, і яке зафіксоване на матеріальному носії і призначене для відтворення на екрані і аудіовізуального сприйняття глядачами. Лінгвістична система представлена письмовою (титри, написи) та усною (репліки акторів, пісні, закадровий текст тощо) складовими. Нелінгвістична система містить звукову частину (шум,

музика) та відеоряд (образи, рухи, інтер'єр, пейзаж, спецефекти, реквізит). Усі елементи пов'язані між собою [52: 50].

Кінодіалог, таким чином, є вербальним компонентом кінотексту на мікрорівневій комунікації. Він імітує розмовне мовлення на фонетичному, лексичному та синтаксичному рівні, але він модифікований відповідно до задуму авторів. Для макрорівневої взаємодії залучається синтез з іконічного, звукового та лінгвального кодів [46: 17]. Репліки у фільмах прийнято вважати штучним відображенням природнього мовлення.

Саме у кінодіалогах репрезентовано okazіоналізми як компоненти розмовного мовлення. Питання okazіоналізмів серед кінодискурсу вивчалися та досліджувалися низкою відомих вчених, серед яких А. Н. Зарецька [26], Л. С. Козуб [37], В. Е. Чернявська [91].

Отже, завдяки широкому спектру найрізноманітнішої лексики серед кінодискурсу, можемо спостерігати такі лексичні засоби: okazіоналізми, професіоналізми, сленгізми, жаргонізми, діалектизми, постизми, архаїзми, неологізми, варваризми, тощо. Такий підхід сприяє наповненню та увиразненню реплік героїв, що робить їх зрозумілішими й емоційнішими, а також можливість чітко розпізнати сплеск емоцій та почуттів, якими володіє герой, а також може вказати на соціальний статус певного персонажу.

Висновки до розділу 1

1. Okazіоналізмами можна вважати нестандартні новотвори, утворені з порушеннями словотвірної норми, які цілком залежать від індивідуальної лінгвокреативності та здебільшого передбачають майстерну ігрову маніпуляцію узуальними мовними ресурсами, надають аксіологічне значення та підсилену експресію явищам дійсності, мають скоріше не поняттєве, а сенсорно-емотивне наповнення. Проблема визначення цього терміну досі залишається невирішеною, в першу чергу через його близькість з поняттям неологізму. У

той час як okazіоналізми використовуються лише одноразово в певному контексті, виконуючи як стилістичну, так і номінативну функцію, неологізми з часом входять до словникового складу мови. Класифікація okazіоналізмів головним чином здійснюється відповідно до їх структури, способів утворення та продуктивності словотворчих моделей. Свої класифікації пропонували такі вчені-лінгвісти як Р. Ю. Намітокова, Н. Г. Бабенко, М. Д. Степанова, Д. Б. Масленников та В. В. Виноградов.

2. Переклад okazіоналізмів здійснюється відповідно до їх функції в контексті та жанру тексту. Якщо функція okazіонального новоутворення номінативна, то перевага надається транслітерації та транскрипції, а також за необхідністю перекладач вдається до застосування перекладацької транскрипції. Крім того, якщо функція okazіоналізму є стилістичною, то перекладач може використати стратегію калькування або аналогового перекладу. Якщо зберегти оригінальний авторський неологізм неможливо, то можна вдатися до описового або навіть «нульового» перекладу.

3. Okazіональна деривація у кінодискурсі характеризується інтенційністю комунікативних стратегій, за допомогою яких адресант (колективний автор) здійснює вплив на адресата (масового глядача). На другому рівні кінодискурсу колективний автор опосередковано, за допомогою героїв, застосовує різноманітні стилістичні прийоми, компонентами яких є okazіональні лексичні одиниці, з метою здійснення впливу на глядача у відповідності до його соціального статусу, фонових знань, інтерпретаційних здатностей й очікувань. Okazіоналізми часто зустрічаються в художніх текстах та кінодискурсі, особливо у ситкомах. Оскільки головне завдання перекладача під час перекладу кінодискурсу – передати намір автора, його стиль та викликати у читача такі самі емоції, що й оригінальний текст, то до перекладу okazіоналізмів у таких текстах потрібно підійти творчо, враховуючи функції цих новоутворень і комбінуючи стратегії перекладу художньої літератури – помічника, просвітника та спостерігача.

РОЗДІЛ 2

ТИПОЛОГІЯ І ФУНКЦІЇ ОКАЗІОНАЛЬНИХ НОМІНАЦІЙ У СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ КІНОДИСКУРСІ

2.1 Особливості творення okazіональних номінацій кінодискурсу

Способи творення okazіональних номінацій у сучасному англomовному кінодискурсі є різноманітними. Відповідно до типу словотвору в роботі виділено морфологічні та неморфологічні, що далі розподіляються на групи відповідно до особливостей конкретних способів утворення лексичних одиниць.

I. **Морфологічні** способи включають такі:

1. **Афіксація**, яка може реалізуватися у вигляді суфіксації та префіксально-суфіксального способу:

1) Слова, утворені **суфіксацією**, творяться із уже наявних у мові слів із додаванням суфікса як ознаки частиномовної належності лексичної одиниці, наприклад:

- *vet* «ветеринар» + *-ed* → *vetted*: (34) *So, Scooby, we were thinking if you're going to be hanging out with our Robin, you should be properly vett* (НІМ: S04E02);

- *goof* «дурило, йолоп» + *-in'* → *goofin'*: (44) *"Here's an idea. I'm just throwing it out there, friends who have sex."* *"Good night, Leonard."* *"Kidding. Just a couple of friends goofin around."* *"No, Goofy, no."* (ВВТ: S01E01);

- *date* «побачення» + *-like* → *date-like* «схоже на побачення»: (66) *With the addition of a date-like component, but we don't need to quibble over terminology* (ВВТ: S01E03);

- *geek* «дивак» + *-y* → *geeky* «дивакуватий»: (60) *"You sick geeky bastards!"* *"How did she know it was us?"* (ВВТ: S01E01);

- *condescend* «поблажливо ставитися» + *-ship* → *condescendship*: (94) *I've had enough of your condescendship* (BBT: S01E09).

Застосування суфіксів також дозволяє надати словам додаткові відтінки значення, наприклад:

- *bleak* «похмурий» + суфікс ознаки *-ish* → *bleakish*: (56) *“Cause your view on human nature can sometimes border on bleak”. “I would say bleakish”. “That’s what makes you a good profiler. You see the worst in people”* (GG: S01E08).

- *shock* + іменниковий суфікс на позначення імені *-y* → *Shocky*: (33) *“What happened to Shocky?” “What's this?” “My coffeemaker from my apartment. It makes great coffee, right?” “Yeah, definitely. I mean, so does Shocky”* (HIM: S07E04);

- *master* + суфікс жіночого роду *-ess* → *mastress*: (37) *“The mastress. The master. What do you call it?” “Uh, pretty sure we’re going to call it mistress”* (HIM: S09E09);

- *zazy* + суфікс імені тварини *-less* → *Zazzless*: (58) *I named him Zazzles because he's so zazy* (BBT: S01E02);

- *Internet* + суфікс множини, що одночасно позначає зверхнє ставлення до чогось *-s* → *Internets*: (74) *Anyway, when he went on the Internets to get some, a man from the government came by and sat him down real gentle, and told him it's against the law to have yellow-cake uranium in a shed* (BBT: S01E04).

2) **Префіксально-суфіксальний** спосіб творення передбачає подвійну модифікацію вихідної лексичної одиниці з метою створити нову, з новим забарвленням:

- *un-* + *keyboard* «колавіатура» + *-inated* → *unkeyboardinated* «той, що не орієнтується щодо використання клавіатури»: (13) *Nancy, don't you know how to type? You're so unkeyboardinated!* (F: S04E05).

- *sub-* + *text* «текст» + *-ually* → *subtextually* «позатекстово»: (97) *“Swell. How do I play genetic predisposition?” “Subtextually, of course”* (BBT: S01E10);

- *un-* + *unravel* «розплутати» + *-able* → *un-unravelable* «такий, що важко розплутати»: (95) *While you were sleeping, I was weaving an un-unravelable web* (ВВТ: S01E10).

2. **Скорочення** використовується як засіб іменування об'єктів чи явищ шляхом використання меншої кількості морфем, наприклад, *chimpanzee* → *Shemp* «шимпанзе»: (19) *Rachel: Excuse me – I'm sorry, I'm going to have to call you back. I've got Shemp in my office* (F: S08E01).

3. **Словоскладання** дозволяє створити компактну лексичну одиницю, яка чітко ідентифікує іменованій об'єкт чи явище. Складені слова включають такі, що:

1) пишуться разом:

- *god* «бог» + *sent* «посланий» → *godsent* «посланий богом»: (46) *After being a single mother for so long, he was like a godsent* (GG: S01E01);

- *hot* «гарячий» + *box* «коробка» → *hotbox* «робити гарячим приміщення»: (49) *Don't hotbox a classroom* (GG: S01E03);

2) такі, що пишуться через дефіс:

- *dirty* «брудний» + *talking* «той, що говорить» → *dirty-talking* «такий, що говорить брудні, вульгарні речі»: (5) *Whoaa!! You cuddled? How many times?? Ross: Shut up! It was nice. I just... I don't think I'm the dirty-talking kind of guy, you know?* (F: S02E13);

- *all* «все» + *toast* «тост» → *all-toast* «такий, що складається із тостів»: (6) *Unless it's an all-toast restaurant* (F: S03E01);

- *mother* «мати» + *kisser* «той, що цілує» → *mother-kisser* «той, що цілує матір»: (8) “*What was that?*” “*Oh, uh, Phoebe just started a...*” “*Yeah, I believe I was talking to Joey. All right there, Mother-Kisser?*” (F: S03E02);

- *Mr.* «пан» + *Suity* «одягнений» + *man* «чоловік» → *Mr. Suity-Man* «пан, що ходить у костюмах»: (9) *Where are you going, Mr. Suity-Man?* (F: S03E03);

- *vomit* «блювання» + *free* «вільний» → *vomit-free* «вільний від блювання»: (31) *I haven't puked since high school. I am vomit-free since '93. Vomit-free since '93. That's funny. I'm funny!* (HIM: S03E05);

- *pat* «поплескування» + *down* «вниз» → *pat-down* «обшук»: (47) *"I could use a good pat-down. Been a while". "Gross. Seriously, just gross. Scarring. I'm scared"* (GG: S01E01);

- *problem* «проблема» + *free* «вільний» → *problem-free* «вільний від проблем»: (50) *I don't buy that my mom doesn't believe in having big dreams. I think she has the biggest dreams of all. I know how badly she wanted this for me, this life she never got to have, the chance at a bright future, great friends, the right boyfriend, a problem-free place* (GG: S01E03);

- *colleague* «колега» + *slash* «дефіс» + *friendship* «дружба» → *colleague-slash-friendship* «стосунки, що включають дружбу та співробітництво»: (65) *I was going to characterize it as the modification of our colleague-slash-friendship paradigm* (BBT: E01E03);

- *close* «закритий» + *mouthed* «властивість рота» → *close-mouthed* «з закритим ротом»: (67) *"Can you define the parameters of the kiss?" "Close-mouthed but romantic"* (BBT: S01E03);

- *glow* «світло» + *in* «в» + *dark* «темрява» → *glow-in-the-dark* «такий, що світиться в темряві»: (73) *I also have an idea for a bulk mail-order feminine hygiene company. Oh, glow-in-the-dark tampons!* (BBT: S01E04);

- *ass* «зад» + *kicking* «той, що вдарив» → *ass-kickings* «такий, що вдаряє по заді»: (77) *Remember all the ass-kickings you got from the neighbor kids?* (BBT: S01E04);

- *meat* «м'ясо» + *to* «до» + *bun* «булочка» + *to* «до» + *condiment* «приправа» → *meat-to-bun-to-condiment* «співвідношення м'яса до булочки до приправи»: (78) *This has a much more satisfying meat-to-bun-to-condiment ratio* (BBT: S01E05);

- *boy* «хлопець» + *girl* «дівчина» → *boy-girl* «той, що включає одночасно хлопців і дівчат»: (78) “A... boy-girl party?” “Well, there will be boys and there will be girls and it is a party, so... It'll just be a bunch of my friends” (BBT: S01E06);

- *sausage* «сосиска» + *based* «той, що базується» → *sausage-based* «той, основою якого є сосиска»: (100) *Anyway, the local cuisine was a little more sausage-based than I'm used to, and the result was an internal Blitzkrieg, with my lower intestine playing the part of Czechoslovakia* (BBT: S01E11).

Окремим видом складених слів є такі, що утворюються шляхом **редуплікації**. Такі слова також можуть писатися різними способами:

1) разом, наприклад, *blah* «нісенітниця» → *blahblah* «нести нісенітниці»: (29) “Oh, oh, I see what's going on here, Ted.” “I'm just some random girl to make Robin jealous, and after she takes you back, you probably won't even remember my name.” “Come on, Blahblah, it's not like that” (HIM: S01E01);

2) через дефіс:

- *go* «іти» → *a go-go* «і все таке»: (7) *I have an appointment to see Dr. Robert Pillman, career counselor a-go-go* (F: S02E12);

- *easy* «легко» → *easy-peasy* «дуже легко»: (62) *Run an infrared repeater. Photo cell here, emitter here, easy-peasy* (BBT: S01E01);

- *putt* «гнати м'яч у ямку» → *putt-putt* «гра, де потрібно заганяти м'яч у ямку»: (71) *Oh, look, they built a new putt-putt course* (BBT: S01E04);

- *not* «не» → *not-not* «зовсім не»: (75) *No. We're not... we're not-not a couple. We're singles. Two singles* (BBT: S01E04);

- *hunky* «кучерявий» → *hunky-dunky* «дуже добре»: (88) *This warm glow inside of me that promises everything's going to be all hunky-dunky?* (BBT: S01E08);

3) окремо, але являють собою неподільну лексичну одиницю, наприклад, *yak* «базікати» → *yakity yakking* «такий, що багато базікає»: (82) *Anyway, she got here today and she's just been in my apartment yakity yakking about every guy she slept with in Omaha, which is basically every guy in Omaha* (BBT: S01E07).

4. **Контамінація** передбачає складання лише частин основ, наприклад, *minister* «міністр» + *entertainer* «той, що розважає» → *ministainer* «людина, яка є великим вигадником та розважалою»: (21) *I'm a minister! I'm entertainer! I'm a ministainer!* (F: S06E01).

II. **Неморфологічні** способи включають такі:

1. **Морфолого-синтаксичний**, що передбачає перехід слова з однієї частини мови в іншу шляхом **конверсія**, або перехід із однієї частини мови в іншу, є дієвим способом створення слів, привабливих для мовця через їх відповідність словам, від яких вони походять:

- *bro* «друг, брат» → *to bro* «дружити, діяти по-дружньому»: (42) *Oh, bro me* (HIM: S06E03);

- *jade roll* «ручний масажер для обличчя» → *to jade roll* «використовувати такий масажер»: (48) *And your skin is flawless. Do you jade roll?* (GG: S01E01);

- (69) *When I take a girl on a date... and I do... she knows she's been dated* (BBT: S01E03).

2. **Запозичення**, що включає:

1) повне запозичення лексичної одиниці, наприклад, *Mumi* (в індійській мові пестливе звернення до матері): (92) “*You are wearing the boxers that we sent you, aren't you?*” “*Yes, Mumi*” (BBT: S01E08);

2) часткове запозичення, коли запозичується лише частина лексичної одиниці, що стає **оказіоналізмом**:

- *nerd* «дивак» + *amigo* (іспан.) «друг» → *nerd-migo* «друг-дивак»: (84) “*Hola, nerd-migos.*” “*Why do you people hate sleep?*” (BBT: S01E07);

- *casa* (іспан.) «дім» + *Wolowitz* (прізвище персонажа) → *Casa Wolowitz* (дім персонажа): (85) *So what do you say? Want to repair to Casa Wolowitz?* (BBT: S01E07).

3. **Лексико-стилістичний** спосіб, коли значення слова переосмислюється, тобто, нове значення використовується у випадку застосування до вже існуючого слова певного стилістичного прийому:

1) **метафоризація**, що передбачає перенесення значення слова з одного об'єкта чи явища на інший:

- *cougar* (тварина) → *cougar* (людина): (43) “Come on, dude. Your mom is a cougar”. “Wait, I thought you said a cougar can't be over 50”. “Okay, she's a Mellencamp” (НІМ: S08E05);

- *snickerdoodle* (тварина) → *snickerdoodle* (людина): (76) “Good morning, snickerdoodle.” “Morning” (ВВТ: S01E04);

- *cheesecake-scented goddess* (божество) → *cheesecake-scented goddess* (людина): (57) *It can't talk to attractive woman, or in your case, a cheesecake-scented goddess* (ВВТ: S01E01);

- *emotional chafing* (фізичний процес) → *emotional chafing* (психічний процес): (68) “Well, chafing, right?” “Emotionally.” “Of course, yeah, emotional chafing” (ВВТ: S01E03);

- *chick magnet* (пристрій) → *chick magnet* (людина): (26) *Waw, Joey, today you're a chick magnet You're on a roll* (F: S04E01);

2) **ономатопея**, що передбачає створення okazionalizmu на основі імітації звуку тварини чи об'єкта та використанні його для іменування іншого, наприклад, *bazinga* походить від *zing*, що імітує звук кулі, яка пролітає поблизу, та означає, що хтось когось «підловив», розіграв: (59) *Of course not. Even in my sleep-deprived state, I've managed to pull off another one of my classic pranks. Bazinga!* (ВВТ: S01E04);

3) **аналогія**, коли слово створюється за аналогією із схемою утворення інших лексичних одиниць цієї тематики, наприклад:

- *alone-ville*, де *ville* типово використовується для іменування населених пунктів: (12) *Alone-ville* (F: S10E10) (пор. *Louisville*, *Granville*);

- *chat-ee* містить суфікс *-ee*, який використовується для людини, що є не суб'єктом, а об'єктом взаємодії: (61) *Actually, I was less the chatter than the chat-ee* (BBT: S01E01) (пор. *interviewer* – *interviewee*);

- *Geek Mountain*, де *mountain* перетворює назву на метафору об'єкту рельєфу: (64) *At least now you can retrieve the black box from the twisted, smoldering wreckage that was once your fantasy of dating her and analyze the data so that you don't crash into Geek Mountain again* (BBT: S01E03) (пор. *Grid Nie Mountain, Jade Dragon Snow Mountain*);

4) **гра слів**, що полягає в обігранні багатозначних компонентів слів та виразів:

- *fall out* базується на буквальному сприйнятті виразу *falling in love with you*: (24) *"I'm falling in love with you, Phoebe..." "Oh, well, then fall out!"* (F: S03E04);

- *nude art* створено на співзвучності його із словосполученням *new dart*: (32) *"Hey, guys. Guess what I got. A new dart". "Oh, wow, a new dart". "Hey, that new dart is great". "I did not know you were such a fan of new dart, Barney". "Oh, yes, Robin, I just love new dart", "Nude art"* (HIM: S05E06);

- *paws* співзвучно з *pause*, після чого грою слів є *tell us the 'tail'*: (35) *"Uh, yeah. We hope our nosiness doesn't give you 'paws'. "How did you meet? Tell us the 'tail'". "What part of Canada is that? Speak". "Labrador". "This isn't happening"* (HIM: S06E03);

- *bro-casion* співзвучне з *occasion*: (39) *A special bro-casion* (HIM: S06E03);

- *bro-choice rally* співзвучне з *pro-choice rally*: (40) *A bro-choice rally* (HIM: S06E03);

- *bro-time* співзвучне з *showtime* (*showtime at the Apollo* «назва телепрограми»): (41) *Bro-time at the Apollo* (HIM: S06E03);

5) **алюзія**, що полягає у посиланні на загальновідомі об'єкти чи явища:

- *Lenny and Squigy*, алюзія на назву телешоу: (18) *Oh good, Lenny and Squigy are here* (F: S06E01);

- *grand poobah of lies*, що утворено від *Grand Poobah*, назви персонажа комічної опери: (52) *You're like a grand poobah of lies, OK? You're like a lie pro* (GG: S01E07);

- *Whore of Omaha* походить від *Whore of Babylon*, біблійної назви: (83) *Who needs "Halo", when we can be regaled with the delightfully folksy tale of the Whore of Omaha?* (BBT: S01E07);

- *Us Indian* та *Come to our casino' Indian* – це обігрування стереотипів щодо індіців Америки, які часто займаються азартними іграми: (89) *"A beloved character from an Indian folktale."* *"Us Indian or 'Come to our casino' Indian?"* (BBT: S01E08);

- *code milky green* – вираз, який стилізовано під армійські команди: (98) *It's Leonard. Code milky green* (BBT: S01E11);

- *the Great Ear Infection of '06* – ситуація, коли назву хвороби стилізовано до назв великих суспільних подій: (99) *I forgot the protocol we put in place after The Great Ear Infection of '06* (BBT: S01E11);

б) **зевгма**, що передбачає у поєднанні в одному контексті двох взаємовиключних понять, наприклад, при поєднанні *accidentally on purpose* мовець ставить наголос на тому, що пошту забрали навмисно, однак видають це за ненавмисну дію: (63) *Don't forget the mail you took accidentally on purpose as an excuse to talk to her* (BBT: S01E03).

4. **Лексико-синтаксичний** спосіб, який передбачає застосування **компресії** з метою утворення єдиної лексичної одиниці, вираженої у формі словосполучення, однак яка є неподільною:

- *Mr. The glass is half empty* «песиміст» («людина, в якій склянка завжди наполовину пуста»): (1) *"So, I'm guessing you had an extra ticket and couldn't*

decide which one of you got to bring a date?” “Well, aren't we Mr. ‘The glass is half empty’” (F: S01E12);

- *the seven dog years to one human year thing* «різниця у плинні часу для людини та собаки», сутність виразу полягає у твердженні про те, що один рік для людини – це сім років для собаки: (2) *That's right, it's me! How did you know? So, if dogs experience jet lag... because of the seven dog years to one human year thing... ...when a dog flies from New York to Los Angeles... ...he doesn't just lose three hours, he loses a week and a half* (F: S02E10);

- *“I Win” guy* «людина, яка завжди прагне перемагати та перемагає»: (3) *Yeah, well, I'll take a little crying any day over Howard the “I Win” guy* (F: S01E10);

- *kick-you-in-the-crotch, spiton-your-neck* – опис позитивних емоцій: (4) *Is not that kick-you-in-the-crotch, spiton-your-neck fantastic?* (F: S02E10);

- *Mr. Caring Boss,* “*I'm one of you, Boss,*” “*Mr., I wanna be your buddy, Boss Man Bing!*” – описи начальника, який намагається бути для підлеглих «своїм хлопцем»: (10) *You know, now you're more like, you know like, “Mr. Caring Boss,” “Mr.,” you know, “I'm one of you, Boss,” “Mr., I wanna be your buddy, Boss Man Bing!”* (F: S01E03);

- *them-not-liking-you-extravaganza* – опис людей, яким не подобається, коли хтось поводить себе занадто екстравагантно: (11) *No, I know. That's a part of the whole, you know, them-not-liking-you-extravaganza* (F: S02E11);

- *master of Unagi* – персонаж називає себе майстром бойових мистецтв, помилково вважаючи, що назва соусу *Unagi* – це назва бойового мистецтва: (15) *You cannot sneak up on me! I, my friend, am a master of Unagi* (F: S04E05);

- *not a real date* – характеристика побачення, яке персонаж називає не побаченням; *Paul the Wine Guy* – назва людини, яку персонаж зустрів у винному магазині: (22) *Wait. Your ‘not a real date’ tonight is with Paul the Wine Guy?* (F: S02E10);

- *Pizza-guy* – іменування людини, що доставляє піцу: (23) *Open the door. Pizza-guy came* (F: S02E04);
- *Crazy Snake Man* – про божевільну людину, яка має змію: (27) *And I'll get more snakes, call them my babies, kids will walk past my place, they will run. "Run away from Crazy Snake Man," they'll shout!* (F: S08E03);
- *coin flip bimbo* означає, що людина керується везінням («людина, що приймає рішення на основі перекидання монети»): (36) *"You're the new coin flip bimbo?" "Currency rotation specialist"* (HIM: S04E01);
- *birds and bees crap* – евфемізований вираз щодо того, як відбувається розмноження людей: (45) *(sex talk) but it wasn't your typical birds and bees crap* (GG: S01E01);
- *fish nightlights* – штучно створений вираз для іменування потенційного винаходу персонажа – рибок, які світяться, як нічник: (72) *I read an article about Japanese scientists who inserted DNA from luminous jellyfish into other animals, and I thought "Hey, fish nightlights"* (BBT: S01E04);
- *homo habilis line* – вираз, який позначає, що персонаж вдало пожартував над іншим про *homo habilis* (пор. punch line): (80) *I thought that homo habilis line really put him in his place* (BBT: S01E06);
- *mock the flawed technology* – назва стану, коли персонажі обіграють проблемні аспекти технологій, роблячи з цього розвагу: (81) *If we're all through playing "mock the flawed technology," can we get on with "Halo" night?* (BBT: S01E07);
- *dancing night, 'Halo' night* – назви вечорів відповідно до того, чим планують займатися персонажі: (86) *"You can't go out; it's 'Halo' night." "Well, for Penny, it's dancing night"* (BBT: S01E07); (87) *"Why don't I play with you guys tomorrow?" "Tonight is 'Halo' night. It's like talking to a wall"* (BBT: S01E07).

Інформацію щодо способів творення оказіональних номінацій в англomовних телесеріалах узагальнено у таблиці Б.1 Додатку Б та на рис. 2.1.

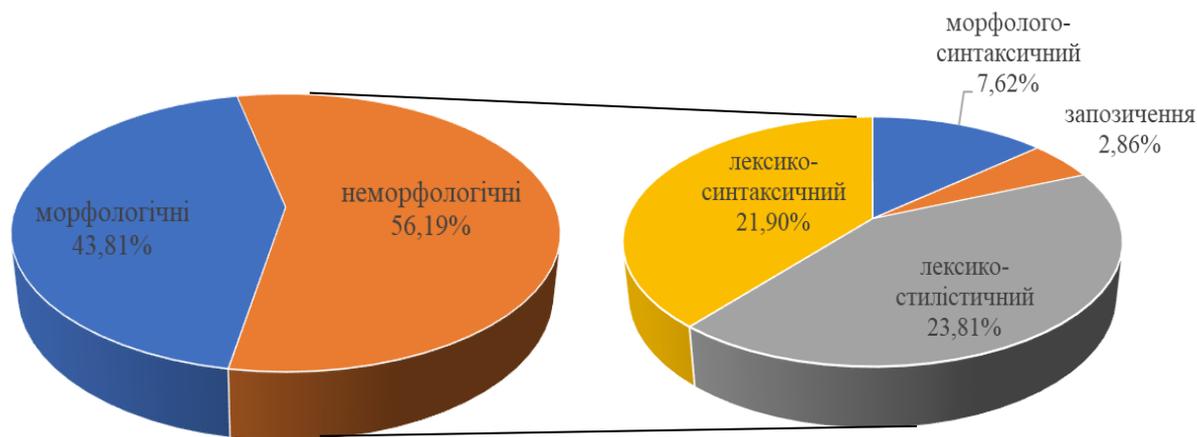

Рис. 2.1. Способи творення okazіональних номінацій в англомовних телесеріалах

Таким чином, серед способів творення okazіональних номінацій в англомовних телесеріалах переважають неморфологічні (56,19%), серед яких основними є лексико-стилістичний (23,81%) (найчастіше – гра слів (6,67%), алюзія (6,67%), метафора (5,71%) та лексико-синтаксичний (21,9%). Трохи рідше okazіоналізми творяться морфологічними способами (43,81%), серед яких основними є словоскладання (24,76%) та афіксація (17,14%).

2.2 Семантичні параметри okazіональних номінацій в англомовних телесеріалах

Оскільки okazіональні номінації, що використовуються в сучасних англомовних комедійно-драматичних телесеріалах, не зафіксовані у словниках, їх значення може визначатися лише з контексту та із семантики структурних компонентів таких номінацій. У ході дослідження виявлено представлені нижче семантичні групи okazіональних номінацій у комедійно-драматичних англомовних телесеріалах.

I. Людина:

1) іменування людини відповідно до її зовнішніх характеристик: (43) *“Come on, dude. Your mom is a cougar”*. *“Wait, I thought you said a cougar can't be over 50”*. *“Okay, she's a Mellencamp”* (HIM: S08E05); (57) *It can't talk to attractive woman, or in your case, a cheesecake-scented goddess* (BBT: S01E01);

2) іменування людини відповідно до її ставлення до світу: (1) *“So, I'm guessing you had an extra ticket and couldn't decide which one of you got to bring a date?”* *“Well, aren't we Mr. ‘The glass is half empty’”* (F: S01E12); (3) *Yeah, well, I'll take a little crying any day over Howard the “I Win” guy* (F: S01E10); (9) *Where are you going, Mr. Suity-Man?* (F: S03E03); (18) *Oh good, Lenny and Squigy are here* (F: S06E01); (91) *Oh, now you're a funny man. This is not funny, Mr. Funny Man* (BBT: S01E08);

3) іменування людини відповідно до її дій: (8) *“What was that?”* *“Oh, uh, Phoebe just started a...”* *“Yeah, I believe I was talking to Joey. All right there, Mother-Kisser?”* (F: S03E02); (27) *And I'll get more snakes, call them my babies, kids will walk past my place, they will run. “Run away from Crazy Snake Man,” they'll shout!* (F: S08E03);

4) іменування людини відповідно до її манери спілкування: (10) *You know, now you're more like, you know like, “Mr. Caring Boss,” “Mr.”, you know, “I'm one of you, Boss,” “Mr., I wanna be your buddy, Boss Man Bing!”* (F: S01E03); (15) *You cannot sneak up on me! I, my friend, am a master of Unagi* (F: S04E05); (20) *“Oh Pheebs, that's great. It does not count.”* *“Does so count!”* *“Cheater, cheater, compulsive eater”* (F: S04E03); (26) *Waw, Joey, today you're a chick magnet You're on a roll* (F: S04E01); (52) *You're like a grand poobah of lies, OK? You're like a lie pro* (GG: S01E07); (56) *“Cause your view on human nature can sometimes border on bleak”*. *“I would say bleakish”*. *“That's what makes you a good profiler. You see the worst in people”* (GG: S01E08); (83) *Who needs “Halo”, when we can be regaled with the delightfully folksy tale of the Whore of Omaha?*

(BBT: S01E07); (93) *Our minds are trained to synthesize facts and come to inarguable conclusions. Not to mention, Sheldon is back-crap crazy* (BBT: S01E09);

5) **іменування людини відповідно до її інтересів:** (84) “*Hola, nerd-migos.*” “*Why do you people hate sleep?*” (BBT: S01E07); (60) “*You sick geeky bastards!*” “*How did she know it was us?*” (BBT: S01E01);

6) **професійні найменування людини:** (21) *I’m a minister! I’m entertainer! I’m a ministainer!* (F: S06E01); (22) *Wait. Your ‘not a real date’ tonight is with Paul the Wine Guy?* (F: S02E10); (23) *Open the door. Pizza-guy came* (F: S02E04); (36) “*You’re the new coin flip bimbo?*” “*Currency rotation specialist*” (HIM: S04E01);

7) **іменування людини відповідно до очікувань оточуючих до неї:** (16) *Where is my strong Ross Skywalker to come rescue me?* (F: S06E01); (37) “*The mastress. The master. What do you call it?*” “*Uh, pretty sure we’re going to call it mistress*” (HIM: S09E09);

8) **пестливі іменування людини:** (76) “*Good morning, snickerdoodle.*” “*Morning*” (BBT: S01E04); (92) “*You are wearing the boxers that we sent you, aren't you?*” “*Yes, Mumi*” (BBT: S01E08);

9) **іменування людини відповідно до національності:** (89) “*A beloved character from an Indian folktale.*” “*Us Indian or ‘Come to our casino’ Indian?*” (BBT: S01E08).

II. Організм людини:

1) **природні процеси:** (31) *I haven’t puked since high school. I am vomit-free since ‘93. Vomit-free since ‘93. That’s funny. I’m funny!* (HIM: S03E05); (45) *(sex talk) but it wasn’t your typical birds and bees crap* (GG: S01E01);

2) **догляд за організмом:** (48) *And your skin is flawless. Do you jade roll?* (GG: S01E01).

III. Тварина:

1) **назви тварин:** (19) *Rachel: Excuse me – I’m sorry, I’m going to have to call you back. I’ve got Shemp in my office* (F: S08E01); (72) *I read an article about*

Japanese scientists who inserted DNA from luminous jellyfish into other animals, and I thought “Hey, fish nightlights” (BBT: S01E04);

2) **клички тварин:** (58) *I named him Zazzles because he's so zazzy (BBT: S01E02).*

IV. Емоції та настрої:

1) **радість:** (4) *Is not that kick-you-in-the-crotch, spiton-your-neck fantastic? (F: S02E10); (46) After being a single mother for so long, he was like a godsent (GG: S01E01); (59) Of course not. Even in my sleep-deprived state, I've managed to pull off another one of my classic pranks. Bazinga! (BBT: S01E04);*

2) **симпатія:** (24) *“I'm falling in love with you, Phoebe...” “Oh, well, then fall out!” (F: S03E04); (94) I've had enough of your condescendship (BBT: S01E09);*

3) **спантеличення:** (30) *Ted left to go meet Lisa, in a rather puzzled mood. Was this a date? He simply couldn't tell how he was faring (HIM: S01E02).*

4) **невдоволення:** (11) *No, I know. That's a part of the whole, you know, them-not-liking-you-extravaganza (F: S02E11).*

V. Комунікація:

1) **флірт та стосунки:** (5) *Whoaa!! You cuddled? How many times?? Ross: Shut up! It was nice. I just... I don't think I'm the dirty-talking kind of guy, you know? (F: S02E13); (22) Wait. Your 'not a real date' tonight is with Paul the Wine Guy? (F: S02E10); (25) Just because you played tonsil tennis with my mom... doesn't mean you know her (F: S10E01); (32) “Hey, guys. Guess what I got. A new dart”. “Oh, wow, a new dart”. “Hey, that new dart is great”. “I did not know you were such a fan of new dart, Barney”. “Oh, yes, Robin, I just love new dart”, “Nude art” (HIM: S05E06); (66) With the addition of a date-like component, but we don't need to quibble over terminology (BBT: S01E03); (69) When I take a girl on a date... and I do... she knows she's been dated (BBT: S01E03); (75) No. We're not... we're not-not a couple. We're singles. Two singles (BBT: S01E04); (79) “A... boy-girl party?” “Well, there will be boys and there will be girls and it is a party, so... It'll just be a bunch of my friends” (BBT: S01E06);*

2) **дружба:** (42) *Oh, bro me* (HIM: S06E03); (44) *“Here's an idea. I'm just throwing it out there, friends who have sex.” “Good night, Leonard.” “Kidding. Just a couple of friends goofin around.” “No, Goofy, no.”* (BBT: S01E01); (65) *I was going to characterize it as the modification of our colleague-slash-friendship paradigm* (BBT: E01E03);

3) **розмови:** (29) *“Oh, oh, I see what's going on here, Ted.” “I'm just some random girl to make Robin jealous, and after she takes you back, you probably won't even remember my name.” “Come on, Blahblah, it's not like that”* (HIM: S01E01); (35) *“Uh, yeah. We hope our nosiness doesn't give you paws’.* “How did you meet? Tell us the tail’”. “What part of Canada is that? Speak”. “Labrador”. “This isn't happening” (HIM: S06E03); (61) *Actually, I was less the chatter than the chat-ee* (BBT: S01E01); (82) *Anyway, she got here today and she's just been in my apartment yakity yakking about every guy she slept with in Omaha, which is basically every guy in Omaha* (BBT: S01E07); (90) *I certainly don't need to be getting this Old World crap from you* (BBT: S01E08);

4) **самотність:** (12) *Alone-ville* (F: S10E10); (64) *At least now you can retrieve the black box from the twisted, smoldering wreckage that was once your fantasy of dating her and analyze the data so that you don't crash into Geek Mountain again* (BBT: S01E03); (96) *No, no, you're quark-blocking us* (BBT: S01E10);

5) **емоційна втома:** (68) *“Well, chafing, right?” “Emotionally.” “Of course, yeah, emotional chafing”* (BBT: S01E03);

6) **жарти:** (80) *I thought that homo habilis line really put him in his place* (BBT: S01E06).

VI. Іntenції:

1) **довільність:** (63) *Don't forget the mail you took accidentally on purpose as an excuse to talk to her* (BBT: S01E03);

2) **очікування позитивного результату:** (88) *This warm glow inside of me that promises everything's going to be all hunky-dunky?* (BBT: S01E08);

3) **секретність:** (95) *While you were sleeping, I was weaving an unravelable web* (BBT: S01E10); (97) *“Swell. How do I play genetic predisposition?” “Subtextually, of course”* (BBT: S01E10).

VII. Події:

1) **розваги:** (38) *“So tonight, we are going to have one last awesome night together as bros.” “It’s a bro-ing away party”* (HIM: S06E03); (39) *A special bro-casion* (HIM: S06E03); (40) *A bro-choice rally* (HIM: S06E03); (41) *Bro-time at the Apollo* (HIM: S06E03); (53) *“You guys still up for MANGout time at the Blue Farm later tonight?” “Yeah, I’m so not off-book, and I’m behind in, like, every subject”* (GG: S01E08); (86) *“You can’t go out; it’s ‘Halo’ night.” “Well, for Penny, it’s dancing night”* (BBT: S01E07); (87) *“Why don’t I play with you guys tomorrow?” “Tonight is ‘Halo’ night. It’s like talking to a wall”* (BBT: S01E07); (81) *If we’re all through playing “mock the flawed technology,” can we get on with “Halo” night?* (BBT: S01E07);

2) **проблеми:** (51) *What’s the whoop-de-whatever about the Neighborhood Club?* (GG: S01E03); (98) *It’s Leonard. Code milky green* (BBT: S01E11); (99) *I forgot the protocol we put in place after The Great Ear Infection of '06* (BBT: S01E11); (76) *Remember all the ass-kickings you got from the neighbor kids?* (BBT: S01E04).

VIII. **Гроші:** (17) *Monica: Under personal comments: “New York Knicks rule”. Joe: Yeah, the Knicks rule!”* (F: S06E02);

XIX. Професійна діяльність та навички:

1) **уміння:** (13) *Nancy, don’t you know how to type? You’re so unkeyboardinated!* (F: S04E05); (62) *Run an infrared repeater. Photo cell here, emitter here, easy-peasy* (BBT: S01E01);

2) **професійні дії:** (34) *So, Scooby, we were thinking if you’re going to be hanging out with our Robin, you should be properly vetted* (HIM: S04E02).

XX. **Їжа та напої:** (6) *Unless it’s an all-toast restaurant* (F: S03E01); (28) *I tell you, I wouldn’t mind having a piece of this sun-dried-tomato business. Five years*

ago, if somebody'd said to me, "Here's a tomato that looks like a prune," I'd have said, "Get out of my office" (F: S02E05); (78) This has a much more satisfying meat-to-bun-to-condiment ratio (BBT: S01E05); (100) Anyway, the local cuisine was a little more sausage-based than I'm used to, and the result was an internal Blitzkrieg, with my lower intestine playing the part of Czechoslovakia (BBT: S01E11).

XXI. **Житло:** (85) So what do you say? Want to repair to Casa Wolowitz? (BBT: S01E07).

XXII. Предмети та техніка:

1) **техніка:** (14) "You have to get off the plane, I have the feeling that something is wrong with the left phalangee". "Oh my god... there's no phalangee!" (F: S05E01); (33) "What happened to Shocky?" "What's this?" "My coffeemaker from my apartment. It makes great coffee, right?" "Yeah, definitely. I mean, so does Shocky" (HIM: S07E04);

2) **високі технології:** (74) Anyway, when he went on the Internets to get some, a man from the government came by and sat him down real gentle, and told him it's against the law to have yellow-cake uranium in a shed (BBT: S01E04);

3) **технології для розваг:** (71) Oh, look, they built a new putt-putt course (BBT: S01E04).

XXIII. Хронолог:

1) **час:** (2) That's right, it's me! How did you know? So, if dogs experience jet lag... because of the seven dog years to one human year thing... ...when a dog flies from New York to Los Angeles... ...he doesn't just lose three hours, he loses a week and a half (F: S02E10);

2) **місце:** (50) I don't buy that my mom doesn't believe in having big dreams. I think she has the biggest dreams of all. I know how badly she wanted this for me, this life she never got to have, the chance at a bright future, great friends, the right boyfriend, a problem-free place (GG: S01E03).

Інформацію щодо семантичних груп okazіональних номінацій в англomовних телесеріалах узагальнено у таблиці Б.2 Додатку Б та на рис. 2.2.

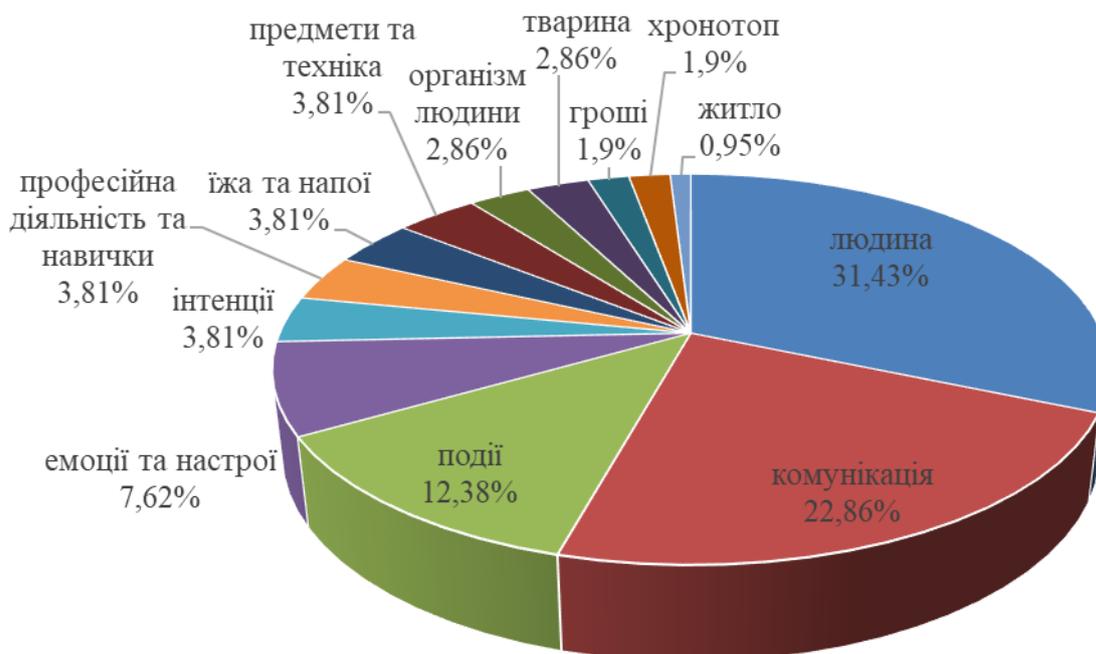

Рис. 2.2. Семантичні групи оказіональних номінацій в англійськомовних телесеріалах

Як демонструє отримана кількісна інформація, оказіоналізми в англійськомовних телесеріалах найчастіше позначають людину (31,43%) та особливості міжособистісної взаємодії – комунікації (22,86%). Також, з огляду на те, що навколишні події також становлять значний інтерес для сучасної людини, значна група оказіональних номінацій використовується на позначення подій (12,38%).

Оказіоналізми, що позначають людину, найчастіше сконцентровані навколо її манери спілкування (12,38%). Серед оказіональних номінацій на позначення комунікації домінують такі, що позначають флірт та стосунки (10,48%). Серед таких, що позначають події – оказіоналізми на позначення розваг (8,57%).

Таким чином, чітко прослідковується тенденція, відповідно до якої оказіональні номінації у сучасних англійськомовних телесеріалах у своїй більшості позначають міжособистісні стосунки та все, що з ними пов'язане, що корелює

із загальною схильністю людини концентрувати увагу на тому, що стосується її безпосередньо та сприймається емоційно.

2.3 Функції okazіональних номінацій в комедійно-драматичних англomовних телесеріалах

Оскільки okazіональні номінації є новими, свіжими іменуваннями для часто вже існуючих об'єктів чи явищ, їх функції в комедійно-драматичних телесеріалах є досить різноманітними. У ході дослідження виділено наступні функції okazіональних номінацій в англomовних телесеріалах:

1. **Номінативна функція** полягає в тому, що okazіональні номінації використовуються, у першу чергу, для іменування певних об'єктів чи явищ під час спілкування, наприклад: (1) *“So, I'm guessing you had an extra ticket and couldn't decide which one of you got to bring a date?” “Well, aren't we Mr. ‘The glass is half empty’”* (F: S01E12). У цьому випадку okazіоналізм дозволяє назвати співрозмовника песимістом, оскільки *The glass is half empty* – це частина виразу *Is the glass half empty or half full?*, який використовується для того, щоб відрізнити оптиміста від песиміста.

2. **Комунікативна функція** полягає в тому, що okazіональні номінації, називаючи певні об'єкти чи явища, несуть у собі також пов'язану з ними імпліцитну або експліцитну інформацію, наприклад: (10) *You know, now you're more like, you know like, “Mr. Caring Boss,” “Mr.,” you know, “I'm one of you, Boss,” “Mr., I wanna be your buddy, Boss Man Bing!”* (F: S01E03), де іменування персонажа різними okazіональними номінаціями свідчить про те, що він занадто сильно намагається сподобатися колективу, що, у свою чергу, негативно впливає на його імідж у цьому ж колективі. Таким чином, персонаж, що використовує представлені okazіональні номінації, не лише дає різні назви співрозмовнику, а і вказує на те, що він поводить себе невідповідно ситуації.

3. **Експресивна функція** оказіональних номінацій полягає в тому, що вони здатні стисло і образно виражати сутність певних об'єктів чи явищ: (64) *At least now you can retrieve the black box from the twisted, smoldering wreckage that was once your fantasy of dating her and analyze the data so that you don't crash into Geek Mountain again* (BBT: S01E03). У цьому випадку персонаж намагається пояснити, що його співрозмовник та дівчина, яка йому подобається, з різних «світів», а тому не варто навіть намагатися завести з нею стосунки. Невідповідність «світів» персонаж пояснює тим, що його співрозмовник занадто дивакуватий, тому перешкода, що спіткає його стосунки, називається *Geek Mountain*, тобто, в оказіоналізм вкладається і недолік персонажа, і іменування його як бар'єру для комунікації.

4. **Валоративна функція** оказіональних номінацій в англійських телесеріалах полягає в тому, що практично кожен оказіоналізм несе в собі позитивну або негативну оцінку об'єкта чи явища, які він називає, наприклад: (74) *Anyway, when he went on the Internets to get some, a man from the government came by and sat him down real gentle, and told him it's against the law to have yellow-cake uranium in a shed* (BBT: S01E04), де використання множини *Internets* свідчить про досить негативне, зневажливе ставлення персонажа до сучасних технологій комунікації.

5. **Стилістична функція** оказіональних номінацій в англійських телесеріалах реалізується в тому, що іменовані об'єкти чи явища уже мають усталені назви, однак персонажі утворюють власні оказіональні назви для того, щоб увиразнити власне мовлення, наприклад: (83) *Who needs "Halo", when we can be regaled with the delightfully folksy tale of the Whore of Omaha?* (BBT: S01E07), де *Whore of Omaha* використовується, щоб дати виразне іменування новій сусідці одного із персонажів.

6. **Кодуюча функція** оказіоналізмів пов'язана з тим, що вони виникають у мовленні близьких осіб, які добре розуміють одне одного та можуть послуговуватися оказіоналізмами для того, щоб поставити акцент на тому, що

лише вони розуміють, про яку саме ситуацію йдеться у висловлюванні, наприклад, *While you were sleeping, I was weaving an un-unravelable web* (BBT: S01E10), де персонаж використовує подвійне заперечення, щоб показати, наскільки він старався все зробити максимально правильно.

Таким чином, проведене дослідження дозволило виділити шість основних функцій оказіональних номінацій у сучасних англомовних телесеріалах. До цих функцій належать: номінативна, комунікативна, експресивна, валоративна, стилістична та кодуюча функції.

Висновки до розділу 2

1. Відповідно до способів творення аналізовані оказіоналізми розподілено на такі, що утворюються морфологічними (афіксація, скорочення, словоскладання, контамінація) та неморфологічними (морфолого-синтаксичний, запозичення, лексико-стилістичний, лексико-синтаксичний) способами словотвору. Серед способів творення оказіональних номінацій в англомовних телесеріалах переважають неморфологічні (56,19%), серед яких основним є лексико-стилістичний (23,81%). Найчастіше це – гра слів (6,67%), алюзія (6,67%), метафора (5,71%). Досить часто використовується також лексико-синтаксичний спосіб утворення оказіоналізмів (21,9%). Рідше оказіоналізми творяться морфологічними способами (43,81%), серед яких основними є словоскладання (24,76%) та афіксація (17,14%).

2. Відповідно до особливостей значення оказіоналізми, що використовуються у сучасних англомовних комедійно-драматичних телесеріалах, розподілено в роботі на тринадцять семантичних груп: «людина» (31,43%), «організм людини» (2,86%), «тварина» (2,86%), «емоції та настрої» (7,62%), «комунікація» (22,86%), «інтенції» (3,81%), «події» (12,38%), «гроші» (1,9%), «професійна діяльність та навички» (3,81%), «їжа та напої» (3,81%), «житло» (0,95%), «предмети та техніка» (3,81%) та «хронотоп» (1,9%), які, у

свою чергу, поділяються на підгрупи. Оказіоналізми в англійських телесеріалах найчастіше позначають людину (31,43%), особливості міжособистісної взаємодії – комунікації (22,86%) та події (12,38%). Оказіоналізми, що позначають людину, найчастіше сконцентровані навколо її манери спілкування (12,38%). Серед okazіональних номінацій на позначення комунікації домінують такі, що позначають флірт та стосунки (10,48%). Серед таких, що позначають події – okazіоналізми на позначення розваг (8,57%).

3. Оказіональні номінації виконують у сучасних комедійно-драматичних телесеріалів низку функцій, серед яких: 1) номінативна (іменування об'єктів чи явищ); 2) комунікативна (передача імпліцитної та експліцитної інформації); 3) експресивна (стисле образне вираження сутності об'єктів чи явищ); 4) валоративна (вираження ставлення мовця до того, про що він говорить); 5) стилістична (заміна усталених назв образними); 6) кодуєча (акцентування уваги на тому, що персонажі розуміють одне одного).

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ОКАЗІОНАЛЬНИХ НОМІНАЦІЙ В АНГЛОМОВНИХ КОМЕДІЙНО-ДРАМАТИЧНИХ ТЕЛЕСЕРІАЛАХ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

3.1 Лексичні особливості відтворення okazіоналізмів на прикладі англомовних комедійно-драматичних телесеріалів

Аналіз фактичного матеріалу дослідження демонструє, що лексичними засобами передачі при перекладі okazіональних номінацій у сучасних англомовних комедійно-драматичних телесеріалах є транскрипція, транслітерація та калькування.

Транскрипція застосовується у випадку, коли похідні okazіоналізму було запозичено до української мови у транскрибованій формі, а отже, і сам okazіоналізм на основі цих похідних адресат зможе зрозуміти при транскрибуванні okazіоналізму:

- *phalangee* – фаланж: (14) “*You have to get off the plane, I have the feeling that something is wrong with the left phalangee”.* “*Oh my god... there's no phalangee!”* (F: S05E01) – «*Ти маєш вийти з літака, у мене відчуття, що з лівим фаланжем щось не так*». «*Боже мій... але фаланжу немає!*» (Д: URL);

- *blahblah* – бла-бла: (29) “*Oh, oh, I see what's going on here, Ted.*” “*I'm just some random girl to make Robin jealous, and after she takes you back, you probably won't even remember my name.*” “*Come on, Blahblah, it's not like that*” (НІМ: S01E01) – «*А, я розумію, що тут відбувається, Тед*». «*Я просто випадкова дівчина, яку ти вибрав аби змусити Робін приревнувати, а потім ти, значить, повернешся до неї, і ти, ймовірно, навіть не згадаєш мого імені*». «*Гаразд, Бла-бла. Все зовсім не так*» (ЯЗВМ: URL).

В окремих випадках при транскрибуванні порядок слів може змінюватися, однак це пов'язано не із зміною, ініційованою власне

перекладачем відповідно до його інтенції, а відмінностями у сполучуваності слів у мові оригіналу та мові перекладу, наприклад, при передачі okazionalizmu *master of Unagi* – *Унагі-майстер*: (15) *You cannot sneak up on me! I, my friend, am a master of Unagi* (F: S04E05) – *Ви не можете от так от просто підкрастись до мене! Я, мій друже, Унагі-майстер* (Д: URL).

Подібним чином застосовується і **транслітерація**, однак вона більш типова для лексичних одиниць, які є запозиченими як до англійської, так і до української мови з інших мов, наприклад, з іспанської *Casa Wolowitz* – *Каса Воловіц* (другий компонент – прізвище, що також транслітерується): (85) *So what do you say? Want to repair to Casa Wolowitz?* (BBT: S01E07) – *То що скажеш? Поїдемо в Каса Воловіц?* (ТБВ: URL).

Доцільною є транслітерація і у випадках, коли okazionalizm містить іншу власну назву, наприклад, *'Halo' night*, де *Halo* – це назва комп'ютерної гри, яка при перекладі транслітерується: (87) *"Why don't I play with you guys tomorrow?" "Tonight is 'Halo' night. It's like talking to a wall"* (BBT: S01E07) – *«То давайте я пограю з вами завтра?» «Сьогодні вечір 'Хало'. Я наче зі стіною розмовляю»* (ТБВ: URL).

Оскільки okazionalizmi створюються наявними засобами мови, у деяких випадках їх компоненти мають відповідники у мові перекладу, а самі okazionalizmi є семантично прозорим, іноді сам okazionalizm доцільно передати шляхом **калькування**. Зокрема, калькування може передбачати поморфемну передачу okazionalizmu, як у наступних випадках:

- *Internets* – *інтернети*, де до кореня додається відповідне закінчення українською мовою, що відповідає вихідному за значенням: (74) *Anyway, when he went on the Internets to get some, a man from the government came by and sat him down real gentle, and told him it's against the law to have yellow-cake uranium in a shed* (BBT: S01E04) – *У будь-якому випадку, коли він лазив у своїх інтернетах, щоб його замовити, прийшли силовики і лагідно пояснили йому, що не можна замовляти і зберігати жовтий уран* (ТБВ: URL);

- *bleakish* – похмуруватий, де до переданого відповідником кореня додаються відповідні українській суфікс і закінчення: (56) “Cause your view on human nature can sometimes border on bleak”. “I would say bleakish”. “That’s what makes you a good profiler. You see the worst in people” (GG: S01E08) – «Тому що твоїй погляд на людську природу іноді може бути похмурим». «Я б сказав похмуруватим». «Це те, що робить тебе хорошим профайлером. Ти бачиш у людях найгірше» (ДД: URL);

- *not-not* – не-не, де для передачі складного слова достатньо передачі його компонентів відповідниками: (75) No. We're not... we're not-not a couple. We're singles. Two singles (BBT: S01E04) – Ні. Ми не... ми не-не пара. Ми одинаки. Два одинака (ТБВ: URL).

В інших випадках калькування – це покомпонентне відтворення складних слів та виразів, що є okazionalizмами, засобами української мови:

- *Mr. Caring Boss* – Пан турботливий Бос: (10) You know, now you're more like, you know like, “Mr. Caring Boss,” “Mr.,” you know, “I'm one of you, Boss,” “Mr., I wanna be your buddy, Boss Man Bing!” (F: S01E03) – Ти знаєш, тепер ти більше схожий, ти знаєш на кшталт «Пан турботливий Босс», «пан», знаєте, «я свій», «Пан, я Ваш найліпший Бінг-приятель – босс!» (Д: URL);

- *fish nightlights* – рибки-нічники: (72) I read an article about Japanese scientists who inserted DNA from luminous jellyfish into other animals, and I thought “Hey, fish nightlights” (BBT: S01E04) – Я прочитав статтю про японських вчених, які додали ДНК зі світлових медуз до ДНК інших тварин, і подумав: «Гей, рибки-нічники» (ТБВ: URL);

- *code milky green* – код молочно-зелений: (98) It's Leonard. Code milky green (BBT: S01E11) – Це Леонард. Код молочно-зелений (ТБВ: URL).

Таким чином, лексичними засобами відтворення okazionalizмів при перекладі українською мовою англійських комедійно-драматичних телесеріалів є практична транскрипція і транслітерація як засоби запозичення

оказіоналізму шляхом транскодування та калькування як засіб поморфемного / покомпонентного запозичення семантично прозорої okazіональної одиниці.

3.2 Лексико-семантичні особливості відтворення okazіональних номінацій на прикладі англомовних комедійно-драматичних телесеріалів

Лексико-семантичні перекладацькі трансформації, що застосовуються при відтворенні українською мовою okazіональних номінацій англомовних комедійно-драматичних телесеріалів, включають диференціацію, генералізацію, конкретизацію та модуляцію, які призначені для зміни семантики okazіоналізму чи його компонентів, що дозволяють зробити такий okazіоналізм у перекладі зрозумілим українськомовному глядачу.

Диференціація значення зумовлена відмінностями у семантиці подібних мовних одиниць у мові оригіналу та мові перекладу, що призводить до необхідності обрати такий відповідних одиниці, що перекладається, щоб він найбільш влучно передавав значення okazіоналізму в контексті:

- *boy-girl party* – вечірка «хлопчик-дівчинка», де трансформація okazіоналізму на щось більш дитяче акцентує увагу на дитячому наївному сприйнятті соціуму персонажем: (79) “A... *boy-girl party*?” “Well, there will be boys and there will be girls and it is a party, so... It'll just be a bunch of my friends” (BBT: S01E06) – «Вечірка “хлопчик-дівчинка”?» «Ну... там будуть хлопці, і будуть дівчата... так що... Це буде просто вечірка з друзями» (TBV: URL);

- *the Whore of Omaha* – *Розпутниця з Омахи*, де заміна компонента *whore* компонентом *розпутниця* використано для менш грубого іменування персонажа, однак із збереженням вихідної біблійної алюзії: (83) *Who needs “Halo”, when we can be regaled with the delightfully folksy tale of the Whore of Omaha?* (BBT: S01E07) – *Кому потрібен «Хало», коли ми можемо насолодитися чудовою народною історією про Розпутницю з Омахи?* (TBV: URL).

Генералізація полягає у заміні лексичної одиниці іншою лексичною одиницею із більш загальним значенням. Зокрема, це – заміна культурно-специфічних назв родовими назвами, наприклад, *Lenny and Squigy* передається як *коміки*, оскільки ці персонажі телешоу є невідомим українському глядачеві: (18) *Oh good, Lenny and Squigy are here* (F: S06E01) – *Дуже добре. Наші коміки вже тут* (Д: URL).

Генералізація також може нівелювати словотвірні особливості okazionalizmu, наприклад, *mastress* (*master* + *-ess*) – *паняночка*, оскільки в українській мові немає такої диференціації на роди: (37) “*The mastress. The master. What do you call it?*” “*Uh, pretty sure we’re going to call it mistress*” (НІМ: S09E09) – *«Паняночко. Пан. Як би ви мене назвали?» «О, абсолютно впевнений, що ми будемо називати її коханкою»* (ЯЗВМ: URL).

При передачі okazionalizmiv-skorochenniv вони будуть передаватися повними назвами, як при перекладі *shemp* – *шимпанзе*: (19) *Excuse me – I’m sorry, I’m going to have to call you back. I’ve got Shemp in my office* (F: S08E01) – *Вибачте, я вам передзвоню. У мене в кабінеті шимпанзе* (Д: URL).

Окрім того, генералізації може піддаватися лише один із компонентів okazionalizmu, наприклад, *them-not-liking-you-extravaganza* (*extravaganza* «буффонада», «витівка») – *їм не до вподоби твоя екстраординарність* (*екстраординарність* як загальна характеристика особистості): (11) *No, I know. That’s a part of the whole, you know, them-not-liking-you-extravaganza* (F: S02E11) – *Ні, я знаю. Це частина цілого, знаєте, Пане «Їм не до вподоби твоя екстраординарність»* (Д: URL).

При застосуванні **конкретизації**, навпаки, лексична одиниця замінюється такою, що має більш конкретне значення. Конкретизація застосовується лише до окремих компонентів okazionalizmiv, наприклад:

- *pizza-guy* – *рознощик піци*, де конкретизація дозволяє уточнити професію людини, про яку йдеться: (23) *Open the door. Pizza-guy came* (F: S02E04) – *Відкрий двері, це рознощик піци* (Д: URL);

- *vetted* – *потрібно перевірити на воишвість*, де вказується конкретна процедура при перевірці ветеринаром: (34) *So, Scooby, we were thinking if you're going to be hanging out with our Robin, you should be properly vetted* (НІМ: S04E02) – *Скубі, перш ніж ти почнеш зустрічатися з нашою Робін, тебе потрібно перевірити на воишвість* (ЯЗВМ: URL);

- *bro-ing away party* – *бро-щальна вечірка*, де семантика okazionalizmu в перекладі більш конкретно вказує на привід для вечірки: (38) “*So tonight, we are going to have one last awesome night together as bros.*” “*It's a bro-ing away party*” (НІМ: S06E03) – «Тому сьогодні ми в останній раз шалено потусимо, як справжні братани». «У нас буде *бро-щальна вечірка*» (ЯЗВМ: URL);

- *bro-casion* – *бро-двіжняк*, де вечірка з певного приводу перетворена в перекладі на молодіжну вечірку: (39) *A special bro-casion* (НІМ: S06E03) – *Особливий бро-двіжняк* (ЯЗВМ: URL).

З огляду на можливість передачі логічних зв'язків у перекладі, **модуляція** є ефективним засобом відтворення при перекладі okazionalnih номінацій, оскільки багато з них створюється на основі асоціацій:

- *Mother-Kisser* – *Мамколюб*, де *kisser* перетворюється на *-люб* як показник загальної прихильності особи до жінок певного типу: (8) “*What was that?*” “*Oh, uh, Phoebe just started a...*” “*Yeah, I believe I was talking to Joey. All right there, Mother-Kisser?*” (F: S03E02) – «Що це було?» «О, ну, Фібі щойно розпочала...» «Так, я вважаю, що я розмовляв з Джо. Гаразд, *Мамколюб?*» (Д: URL);

- *Alone-ville* – *Пагорб самотності*, де уявна назва населеного пункту перетворюється на назву об'єкту рельєфу, що дозволяє додатково акцентувати увагу на тому, наскільки самотньою є людина: (12) *Alone-ville* (F: S10E10) – *Пагорб самотності* (Д: URL);

- *ministainer* (*minister* + *entertainer*) – *тамада*, де вигадана посада передається назвою реальної посади, логічно пов'язаною із тією, що заявлена в

оригіналі: (21) *I'm a minister! I'm entertainer! I'm a ministainer!* (F: S06E01) – «Я головний! Я жартівник! Я тамада!» (Д: URL);

- *cougar* – пантера, де назва однієї тварини замінена назвою іншою з огляду на наявність різних асоціацій щодо цих тварин у культурах мови оригіналу та перекладу: (43) “*Come on, dude. Your mom is a cougar*”. “*Wait, I thought you said a cougar can't be over 50*”. “*Okay, she's a Mellencamp*” (НІМ: S08E05) – «Чувак, повір мені, твоя мати – пантера». «А, по-моєму, ти говорив, що пантері не повинно бути більше 50-ти». «Ну, гаразд, пантера на пенсії» (ЯЗВМ: URL);

- *birds and bees crap* – фігня про маточку й тичинку, де евфемістична назва сексу замінена українським відповідним евфемізмом: (45) (*sex talk*) *but it wasn't your typical birds and bees crap* (GG: S01E01) – *Але це ж не твоя звичайна фігня про маточку й тичинку* (ДД: URL);

- *Geek Mountain* – Риф Задрота, де образ гори замінено на образ рифу як підводної гори, що дозволяє акцентувати увагу на небезпеці вказаної характеристики людини для її подальших особистісних стосунків: (64) *At least now you can retrieve the black box from the twisted, smoldering wreckage that was once your fantasy of dating her and analyze the data so that you don't crash into Geek Mountain again* (ВВТ: S01E03) – *Ну, тепер ти принаймні можеш дістати чорний ящик з уламків того, що ти раніше вважав потенційними стосунками, проаналізувати інформацію та зрозуміти, як наступного разу не розбитися об* (ТВВ: URL);

- *colleague-slash-friendship* – колега *типе* друг, де номінація на позначення дружби взагалі *friendship* замінена назвою учасника цієї дружби *друг*: (65) *I was going to characterize it as the modification of our colleague-slash-friendship paradigm* (ВВТ: E01E03) – *Я б назвав це модифікацією парадигми нашого спілкування «колега *типе* друг»* (ТВВ: URL);

- *emotional chafing* – емоційно стертий, де назва процесу *chafing* замінена прикметником на позначення результату такого процесу *стертий*:

(68) “Well, *chafing*, right?” “Emotionally.” “Of course, yeah, *emotional chafing*” (BBT: S01E03) – «Стертою?» «Емоційно». «Звичайно, *емоційно стертою*» (TBB: URL);

- *Mr. Funny Man* – *пане жартівник*, де загальна ознака людини *Funny Man* замінена причиною того, чому людину так назвали, *жартівник*: (91) *Oh, now you're a funny man. This is not funny, Mr. Funny Man* (BBT: S01E08) – *O, та ти жартуєш. Це не смішно, пане жартівник* (TBB: URL).

Таким чином, лексико-семантичні перекладацькі трансформації є ефективним засобом передачі при перекладі okazionalnih номінацій, що використовуються у сучасних англomовних комедійно-драматичних телесеріалах. При цьому, якщо диференціація, генералізація та конкретизація дозволяють передавати певні аспекти значення, закладені в okazionalizmi, то модуляція має на меті зберегти асоціативні зв'язки, що викликає okazionalizm у свідомості адресата, для адресата, що сприймає телесеріал мовою перекладу.

3.3 Граматичні особливості передачі okazionalizmів при перекладі на прикладі англomовних комедійно-драматичних телесеріалів

Застосування okazionalnih номінацій в англomовних комедійно-драматичних телесеріалах у живому мовленні персонажів, а також необхідність при відтворенні телесеріалу зберігати його таймінг, зумовлює застосування при відтворенні okazionalizmів граматичних перекладацьких трансформацій, до яких належать граматичні заміни, додавання та вилучення.

Граматичні заміни у більшості випадків передбачають зміну частиномовної належності лексичної одиниці – компонента okazionalnoї номінації, серед яких:

- 1) заміна дієприкметника прикметником, наприклад, *dirty-talking* – *брудномовний*: (5) “Whoaa!! You cuddled? How many times??” “Shut up! It was nice. I just... I don't think I'm the *dirty-talking* kind of guy, you know?” (F: S02E13) –

«Ого!! Ви обнялися? Скільки разів??» «Замовкни! Було мило. Я просто... не думаю, що я такий брудномовний хлопець, розумієш?» (Д: URL);

2) заміна дієприкметника іменником, наприклад, *dancing night* – *вечір танців*: (86) “You can't go out; it's 'Halo' night.” “Well, for Penny, it's dancing night” (BBT: S01E07) – «Ти не можеш піти. Сьогодні вечір “Хало”». «Ну, для Пенні сьогодні вечір танців» (ТВВ: URL);

3) заміна прикметника іменником, наприклад, *geeky* – *задроти*: (60) “You sick geeky bastards!” “How did she know it was us?” (BBT: S01E01) – «Ах ви ж хворі задроти!» «А звідки вона знає, що це ми?» (ТВВ: URL);

4) заміна іменника дієсловом, наприклад, *chat-ee* – *слухав*: (61) *Actually, I was less the chatter than the chat-ee* (BBT: S01E01) – *Власне, вона говорила, а я слухав* (ТВВ: URL);

5) заміна дієслова іменником, наприклад, *to be dated* – *побачення*: (69) *When I take a girl on a date... and I do... she knows she's been dated* (BBT: S01E03) – *Коли я запрошую дівчину на побачення... а я запрошую їх... вона знає, що це – побачення* (ТВВ: URL);

6) заміна іменника прикметником, наприклад, *The Great Ear Infection of '06* – *Велика вушна інфекція 2006-го*: (99) *I forgot the protocol we put in place after The Great Ear Infection of '06* (BBT: S01E11) – *Я забув про правила, які ми розробили після Великої вушної інфекції 2006-го* (ТВВ: URL).

Деякі okazіональні номінації у формі слів може бути відтворено словосполученнями із одночасною зміною частиномовної належності їх компонентів. Зокрема, при відтворенні okazіоналізму *godsent* його перетворено на словосполучення *Бог послав* із заміною дієприкметника *sent* дієсловом *послав*: (46) *After being a single mother for so long, he was like a godsent* (GG: S01E01) – *Після того, як я виховувала вас сама, його наче Бог послав* (ДД: URL).

Граматичні заміни також полягають у заміні окремих синтаксичних конструкцій словами, як у випадку з *accidentally on purpose* – *випадково*

спеціально, що здебільшого зумовлене різницею слововживання у мові оригіналу та мові перекладу: (63) *Don't forget the mail you took accidentally on purpose as an excuse to talk to her* (BBT: S01E03) – *Не забудь про листа, який ти взяв випадково спеціально, щоб мати привід до неї заговорити* (ТВВ: URL).

Наступна перекладацька трансформація, що використовується при відтворенні в українських перекладах англомовних okazіоналізмів у комедійно-драматичних телесеріалах, це **додавання**. У ході дослідження виявлено декілька типових випадків застосування додавання.

По-перше, додавання слова *цей* дозволяє при перекладі зробити okazіоналізм більш «розмовним», наприклад, *the seven dog years to one human year thing* – *ця штука про сім собачих років до одного людського*, де *ця* вказує на те, що мовець говорить про відомий обом співрозмовникам факт: (2) *That's right, it's me! How did you know? So, if dogs experience jet lag... because of the seven dog years to one human year thing... ...when a dog flies from New York to Los Angeles... ...he doesn't just lose three hours, he loses a week and a half* (F: S02E10) – *Правильно, це я! Як ти дізнався? Отже, якщо собаки відчують зміну часових поясів... через цю штуку про сім собачих років до одного людського... коли собака летить з Нью-Йорка до Лос-Анджелеса... вона втрачає не просто три години, вона втрачає півтора тижні* (Д: URL).

Додавання займенника *той* дозволяє прямо вказати на іменований об'єкт, наприклад, *Paul the Wine Guy* – *той чувак з винного магазину*, тобто, вказується на те, що обом співрозмовникам відома людина, про яку вони говорять: (22) *Wait. Your 'not a real date' tonight is with Paul the Wine Guy?* (F: S02E10) – *Чекай-чекай, твоє «типу не побачення», з тим чуваком з винного магазину?* (Д: URL).

Додавання сполучника *що* дозволяє створити плавність мовлення персонажів, оскільки в українській мові не завжди можна створювати із фрази лексичну одиницю, об'єднавши її компоненти дефісами, наприклад, *glow-in-the-dark* – *що світяться у темряві*: (73) *I also have an idea for a bulk mail-order*

feminine hygiene company. Oh, glow-in-the-dark tampons! (BBT: S01E04) – Я також думав про систему замовлення оптом предметів жіночої гігієни. Геї! Тампони, що світяться у темряві (ТБВ: URL).

Таким же чином, при додаванні прийменників досягається дотримання норм української мови, наприклад, *homo habilis line – випад про гомо хабіліс:* (80) *I thought that homo habilis line really put him in his place* (BBT: S01E06) – Я б сказав, що випад про гомо хабіліс поставив його на місце (ТБВ: URL).

Шляхом застосування додавання перекладач також може пояснювати незрозумілу частину okazionalizmu, наприклад, *chick magnet – наче магнітом дівчат притягуєш:* (26) *Waw, Joey, today you're a chick magnet You're on a roll* (F: S04E01) – Хей, Джо, ти наче магнітом дівчат притягуєш, ти сьогодні в ударі (Д: URL).

В інших же випадках додавання дозволяє зробити okazionalizm більш емоційним через додавання оцінних прикметників, наприклад, *Mr., I wanna be your buddy, Boss Man Bing – Пан, я Ваш найліпший Бінг-приятель – бос:* (10) *You know, now you're more like, you know like, "Mr. Caring Boss," "Mr.," you know, "I'm one of you, Boss," "Mr., I wanna be your buddy, Boss Man Bing!"* (F: S01E03) – Ти знаєш, тепер ти більше схожий, ти знаєш на кшталт «Пан турботливий Бос», «пан», знаєте, «я свій», «Пан, я Ваш найліпший Бінг-приятель – бос!» (Д: URL).

Протилежним додаванню є **вилучення**, що застосовується для уникнення перевантаження тексту при перекладі. Зокрема, при відтворенні okazionalizmів перекладач може опустити певні їх компоненти, якщо це не має визначального значення для сюжету в цілому:

- *sun-dried-tomato – з сушеними помідорами:* (28) *I tell you, I wouldn't mind having a piece of this sun-dried-tomato business. Five years ago, if somebody'd said to me, "Here's a tomato that looks like a prune," I'd have said, "Get out of my office"* (F: S02E05) – Кажу вам, я б не проти мати частину цього бізнесу з

сушеними помідорами. П'ять років тому, якби хтось сказав мені: «Ось томат, схожий на чорнослив», я б сказав: «Ану забирайся звідси» (Д: URL);

- cheesecake-scented goddess – богиня сирників: (57) *It can't talk to attractive woman, or in your case, a cheesecake-scented goddess* (BBT: S01E01) – Я не можу говорити лише з привабливими жінками, або, якщо говоримо про тебе, з богинями сирників (ТБВ: URL);

- date-like – побачення: (66) *With the addition of a date-like component, but we don't need to quibble over terminology* (BBT: S01E03) – Із додаванням побачень як компоненту, але не будемо чіплятися до термінології (ТБВ: URL).

У деяких випадках при перекладі вилучаються культурно марковані одиниці, які можуть бути незрозумілими глядачеві, наприклад, алюзивне grand poobah of lies відтворене спрощено як *просто пре брехня*: (52) *You're like a grand poobah of lies, OK? You're like a lie pro* (GG: S01E07) – Та з тебе просто пре брехня. Так? Ти – професійна брехуха (ДД: URL).

При наявності значної кількості оказіональної лексики в тексті певні оказіоналізми також можуть бути скороченими шляхом вилучення, наприклад, *I'm one of you, Boss – я свій*: (10) *You know, now you're more like, you know like, “Mr. Caring Boss,” “Mr. ”, you know, “I'm one of you, Boss,” “Mr., I wanna be your buddy, Boss Man Bing!”* (F: S01E03) – Ти знаєш, тепер ти більше схожий, ти знаєш на кшталт «Пан турботливий Босс», «пан», знаєте, «я свій», «Пан, я Ваш найліпший Бінг-приятель – босс!» (Д: URL).

Отже, застосування граматичних перекладацьких трансформацій при відтворенні оказіональних номінацій англомовних комедійно-драматичних телесеріалів українською мовою зумовлене різними причинами: граматичні заміни та окремі випадки додавання і вилучення зумовлені граматичними лексико-граматичними розбіжностями між мовою оригіналу та мовою перекладу, в той час, як у більшості випадків додавання має на меті пояснення, а вилучення – спрощення тексту для розуміння глядачем.

3.4 Лексико-граматичні особливості перекладу okazіоналізмів у сучасних англomовних комедійно-драматичних телесеріалах

Лексико-граматичними засобами відтворення при перекладі okazіоналізмів у сучасних англomовних комедійно-драматичних телесеріалах українською мовою постають антонімічний переклад, цілісне перетворення та компенсація.

У випадку з **антонімічним перекладом** відбувається додавання негативної частки *не*, у той час, як значення одиниці, що перекладається, замінюється на протилежний, наприклад:

- *close-mouthed* – не дуже відкритий: (67) “Can you define the parameters of the kiss?” “Close-mouthed but romantic” (BBT: S01E03) – «Можеш визначити параметри поцілунку?» «Не дуже відкритий, але романтичний» (TBV: URL);

- *mock the flawed technology* – висміювання недосконалої технології: (81) *If we're all through playing “mock the flawed technology,” can we get on with “Halo” night?* (BBT: S01E07) – Якщо ми всі закінчили грати в «висміювання недосконалої технології», може ми можемо продовжити ніч «Хало»? (TBV: URL).

В інших же випадках, навпаки, негативна частка втрачається, наприклад, *un-unravelable* – нерозпутувана, що викликане граматичними чинниками: (95) *While you were sleeping, I was weaving an un-unravelable web* (BBT: S01E10) – *Поки ти спав, я плів свою нерозпутувану павутину брехні* (TBV: URL).

Визначальну роль при відтворенні okazіональних номінацій у перекладі відіграє трансформація **цілісного перетворення**. В роботі виділено декілька випадків застосування такої трансформації. По-перше, цілісне перетворення передбачає передачу okazіональної номінації через пояснення її значення. У таких випадках ознака okazіональності втрачається частково або повністю:

- *Mr. ‘The glass is half empty’* – пане несимічне: (1) “So, I'm guessing you had an extra ticket and couldn't decide which one of you got to bring a date? Well,

aren't we Mr. "The glass is half empty" (F: S01E12) – «Отже, я так розумію, ви знайшли квиток і не могли зрозуміти, кого з вас я збираюся привести на побачення? Хіба ж то не так, пане песимісте» (Д: URL);

- all-toast restaurant – ресторан, що спеціалізується лише на тостах: (6) *Unless it's an all-toast restaurant* (F: S03E01) – *Якщо лише це не ресторан, що спеціалізується лише на тостах* (Д: URL);

- unkeyboardinated – несучасна: (13) *Nancy, don't you know how to type? You're so unkeyboardinated!* (F: S04E05) – *Ненсі, ти не вмієш друкувати? Ти така несучасна!* (Д: URL);

- New York Knicks rule – В ресторані кожен має платити за себе: (17) *Monica: Under personal comments: "New York Knicks rule". Joe: Yeah, the Knicks rule!* (F: S06E02) – *В графі «особисте» пише: «В ресторані кожен має платити за себе». – То це правильно!* (Д: URL);

- tonsil tennis – цілувався з моєю мамою: (25) *Just because you played tonsil tennis with my mom... doesn't mean you know her* (F: S10E01) – *Той факт, що ти цілувався з моєю мамою ще не означає, що ти її добре знаєш* (Д: URL);

- vomit-free – мене не рвало: (31) *I haven't puked since high school. I am vomit-free since '93. Vomit-free since '93. That's funny. I'm funny!* (HIM: S03E05) – *Я не блював з самої школи. Мене не рвало з 93-го. Мене не рвало з 93-го. Нормально так? Цікаво. Я веселий!* (ЯЗВМ: URL);

- jade roll – використовуєш масажер: (48) *And your skin is flawless. Do you jade roll?* (GG: S01E01) – *Твоя шкіра просто ідеальна. Ти що, використовуєш масажер?* (ДД: URL);

- ass-kickings – лупцювали: (77) *Remember all the ass-kickings you got from the neighbor kids?* (BBT: S01E04) – *Пам'ятаєш, як тебе лупцювали сусідські дітлахи?* (ТВВ: URL);

- more sausage-based – містила трохи більше ковбас: (100) *Anyway, the local cuisine was a little more sausage-based than I'm used to, and the result was an internal Blitzkrieg, with my lower intestine playing the part of Czechoslovakia*

(BBT: S01E11) – У всякому разі, місцева кухня містила трохи більше ковбас, ніж я звик, і в результаті вийшов внутрішній блицкриг, де моя товста кишка грала роль Чехословаччини (TBV: URL).

З огляду на загальну стилістичну зниженість оказіоналізмів, що використовуються у сучасних комедійно-драматичних телесеріалах, значна їх частка відтворюється наявними у мові перекладу сленговими та просторічними виразами, як у наступних прикладах:

- *a-go-go* – ламца-дріца: (7) *I have an appointment to see Dr. Robert Pillman, career counselor a-go-go* (F: S02E12) – У мене зустріч з лікарем Робертом Пілманом, така собі консультація-профорієнтація ламца-дріца (Д: URL);

- *Mr. Suity-Man* – ділова ковбаса: (9) *Where are you going, Mr. Suity-Man?* (F: S03E03) – Куди зібрався, ділова ковбаса? (Д: URL);

- *whoop-de-whatever* – фігня: (51) *What's the whoop-de-whatever about the Neighborhood Club?* (GG: S01E03) – І що за фігня сталася з «Клубом сусідів»? (ДД: URL);

- *Zazzles* – Пусик: (58) *I named him Zazzles because he's so zazy* (BBT: S01E02) – Я назвав його Пусик, бо він такий лапусик (TBV: URL);

- *bazinga* – бугагашенька: (59) *Of course not. Even in my sleep-deprived state, I've managed to pull off another one of my classic pranks. Bazinga!* (BBT: S01E04) – Звичайно, ні. Навіть сонний я змін повернути свій класичний жарт. Бугагашенька! (TBV: URL);

- *easy-peasy* – як два пальці: (62) *Run an infrared repeater. Photo cell here, emitter here, easy-peasy* (BBT: S01E01) – Запустимо інфрачервоний ретранслятор. Фотоелемент тут, випромінювач тут, як два пальці (TBV: URL);

- *nerd-migos* – ботанідзе: (84) *“Hola, nerd-migos.” “Why do you people hate sleep?”* (BBT: S01E07) – «Хей, ботанідзе. «Чому ви так ненавидите спати?» (TBV: URL);

- *hunky-dunky* – *аїс*: (88) *This warm glow inside of me that promises everything's going to be all hunky-dunky?* (BBT: S01E08) – *Це тепло всередині мене говорить, що все буде аїс* (TBB: URL);

- *back-crap crazy* – *трохи ку-ку*: (93) *Our minds are trained to synthesize facts and come to inarguable conclusions. Not to mention, Sheldon is back-crap crazy* (BBT: S01E09) – *Наші розуми уміють узагальнювати факти та приходити до важливих умовисновків. Та й не забувай, що Шелдон трохи ку-ку* (TBB: URL);

- *yakity yakking* – *тріпатися*: (82) *Anyway, she got here today and she's just been in my apartment yakity yakking about every guy she slept with in Omaha, which is basically every guy in Omaha* (BBT: S01E07) – *І ось, вона сьогодні приперлась у мою квартиру, і тріпалась про кожного хлопця, з яким вона переспала в Омасі, а це буквально кожен хлопець в Омасі* (TBB: URL).

Також експресивність та образність як основні риси okazionalnih номінацій уможливають використання при їх відтворенні в перекладі сталих та образних виразів, зокрема:

- *“I Win” guy* – *щасливець по життю*: (3) *Yeah, well, I'll take a little crying any day over Howard the “I Win” guy* (F: S01E10) – *Так, ну, я можливо трохи поплачу через Говарда, того «щасливця по життю»* (Д: URL);

- *falling in love with you / then fall out* – *впадаю за тобою / тоді випадай назад*: (24) *“I'm falling in love with you, Phoebe...” “Oh, well, then fall out!”* (F: S03E04) – *«Ох, Фібі, я просто впадаю за тобою...» «А, ну гаразд, тоді випадай назад»* (Д: URL);

- *puzzled mood* – *охопленій сумнівами*: (30) *Ted left to go meet Lisa, in a rather puzzled mood. Was this a date? He simply couldn't tell how he was faring* (HIM: S01E02) – *Тед пішов на зустріч до Лізи, охопленій сумнівами. Побачення це чи ні? Він просто не міг сказати, як у нього справи* (ЯЗВМ: URL);

- *hotbox* – *перетворювати на пекло*: (49) *Don't hotbox a classroom* (GG: S01E03) – *Не перетворюй клас на пекло* (ДД: URL);

- *snickerdoodle* – солоденький: (76) “Good morning, snickerdoodle.” “Morning” (BBT: S01E04) – «Доброго ранку, солоденький». «Доброго ранку» (TBB: URL);

- *Old World crap* – допомонні нісенітниці: (90) *I certainly don't need to be getting this Old World crap from you* (BBT: S01E08) – Я не хочу чути від тебе ці допомонні нісенітниці (TBB: URL).

При застосуванні **компенсації** оказіональна одиниця перестає бути оказіональною, і тоді стилістика виразу зберігається шляхом додавання інших одиниць, зокрема, стилістично зниженої лексики, наприклад, *not a real date – тину не побачення*: (22) *Wait. Your ‘not a real date’ tonight is with Paul the Wine Guy?* (F: S02E10) – Чекай-чекай, твоє «тину не побачення», з тим чуваком з винного магазину? (Д: URL)

З іншого боку, стилістика може забезпечуватися із зберіганням гри слів поза оказіоналізмом, наприклад, “*I just love new dart*”, “*Nude art*” – Я їх просто оголюю. Тобто обожаю. Обожаю оголювати: (32) “Hey, guys. Guess what I got. A new dart”. “Oh, wow, a new dart”. “Hey, that new dart is great”. “I did not know you were such a fan of new dart, Barney”. “Oh, yes, Robin, I just love new dart”, “Nude art” (НІМ: S05E06) – «Хлопці, дивіться, що у мене є. Дротик.» «Нічого собі! Дротик!» «Який кльовий дротик!» «А я і не знала, що ти так любиш дротики, Барні.» «О, так, Робін. Я їх просто оголюю. Тобто обожаю. Обожаю оголювати» (ЯЗВМ: URL).

Ще один приклад – розшифровка алюзії, на якій базується гра слів, і додавання відповідних реплік далі по тексту: (44) “Here's an idea. I'm just throwing it out there, friends who have sex.” “Good night, Leonard.” “Kidding. Just a couple of friends goofin around.” “No, Goofy, no.” (BBT: S01E01) – «Слухай, просто пропозиція. А як щодо дружби з сексом?» «На добраніч, Леонард.» «Та жартую я! Просто будемо дурити, як Гуфі та його команда». «Ні, Гуфі, не треба!» (TBB: URL). Оказіоналізм *goofin* має значення «дурачитися», однак він співзвучний із іменем персонажа *Goofy*, що і лякає Шелдона в оригіналі.

Оскільки персонажі були в Діснейленді, заміна образу не є доцільною, однак перекладач обіграє алюзію через порівняння *дуріти, як Гуфі та його команда*, що дозволяє створити при перекладі той самий стилістичний ефект.

Отже, при застосуванні лексико-граматичних трансформацій може не відбуватися особливих змін у семантиці та формі okazіоналізму, що справедливо для антонімічного перекладу. Однак при застосуванні цілісного перетворення та компенсації перекладач найчастіше має на меті відтворення не самого okazіоналізму, а ефекту, який він справляє на глядача, тому okazіоналізми можуть бути замінені схожими за експресивністю лексичними одиницями або стилістичними прийомами.

Інформацію щодо особливостей перекладу okazіональних номінацій в англійськомовних телесеріалах узагальнено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Способи відтворення okazіональних номінацій в англійськомовних
телесеріалах українською мовою

Способи перекладу	Кількість	Частка
1. Лексичні трансформації	22	15,94%
транскрипція	5	3,62%
транслітерація	3	2,17%
калькування	14	10,14%
2. Лексико-семантичні трансформації	38	27,54%
диференціація	3	2,17%
генералізація	8	5,8%
конкретизація	7	5,07%
модуляція	20	14,49%
3. Граматичні трансформації	35	25,36%
граматичні заміни	18	13,04%

Способи перекладу	Кількість	Частка
додавання	10	7,25%
вилучення	7	5,07%
4. Лексико-граматичні трансформації	43	31,16%
антонімічний переклад	4	2,9%
цілісне перетворення	35	25,36%
компенсація	4	2,9%
Загалом трансформацій	138	100%

Одержана в ході аналізу кількісна інформація свідчить про те, що у переважній більшості випадків okazіональні номінації в англomовних комедійно-драматичних телесеріалах відтворюються при перекладі шляхом застосування лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, частка яких складає 31,16%. Найчастіше це – цілісне перетворення (25,36%), що передбачає заміну okazіоналізму стилістично зниженою або образною лексичною одиницею або виразом.

Висновки до розділу 3

1. Лексичними засобами (15,94%) передачі при перекладі okazіональних номінацій у сучасних англomовних комедійно-драматичних телесеріалах є калькування (10,14%), транскрипція (3,62%) та транслітерація (2,17%). Калькування застосовується як засіб поморфемного / покомпонентного запозичення семантично прозорої okazіональної одиниці, у той час, як практична транскрипція і транслітерація – як засоби запозичення okazіоналізму шляхом транскодування.

2. Лексико-семантичні перекладацькі трансформації (27,54%), що застосовуються при відтворенні українською мовою okazіональних номінацій

англомовних комедійно-драматичних телесеріалів, включають модуляцію (14,49%), генералізацію (5,8%), конкретизацію (5,07%) та диференціацію (2,17%). Якщо диференціація, генералізація та конкретизація дозволяють передавати певні аспекти значення, закладені в okazіоналізмі, то модуляція має на меті зберегти асоціативні зв'язки, що викликає okazіоналізм у свідомості адресата, для адресата, що сприймає телесеріал мовою перекладу.

3. Частка граматичних перекладацьких трансформацій при відтворенні українською мовою okazіональних номінацій в англомовних комедійно-драматичних телесеріалах становить 25,36%. Ці трансформації включають граматичні заміни (13,04%), додавання (7,25%) та вилучення (5,07%). Граматичні заміни та окремі випадки додавання і вилучення зумовлені граматичними лексико-граматичними розбіжностями між мовою оригіналу та мовою перекладу, в той час, як у більшості випадків додавання має на меті пояснення, а вилучення – спрощення тексту для розуміння глядачем.

4. Лексико-граматичними засобами (31,16%) відтворення при перекладі okazіоналізмів у сучасних англомовних комедійно-драматичних телесеріалах українською мовою постають цілісне перетворення (25,36%), антонімічний переклад (2,9%) та компенсація (2,9%). При застосуванні антонімічного перекладу може не відбуватися особливих змін у семантиці та формі okazіоналізму, однак при застосуванні цілісного перетворення та компенсації перекладач найчастіше має на меті відтворення не самого okazіоналізму, а ефекту, який він справляє на глядача, тому okazіоналізми можуть бути замінені схожими за експресивністю лексичними одиницями або стилістичними прийомами.

ВИСНОВКИ

Оказіоналізми – це нестандартні новотвори, утворені з порушеннями словотвірної норми, що цілком залежать від індивідуальної лінгвокреативності та передбачають майстерну ігрову маніпуляцію узуальними мовними ресурсами. Оказіональні номінації надають аксіологічне значення та підсилену експресію явищам дійсності, мають скоріше не поняттєве, а сенсорно-емотивне наповнення. Відмінність оказіоналізмів від неологізмів полягає в тому, що оказіоналізми використовуються лише одноразово в певному контексті, виконуючи як стилістичну, так і номінативну функцію, у той час, як неологізми з часом входять до словникового складу мови. Класифікація оказіоналізмів головним чином здійснюється відповідно до їх структури, способів утворення та продуктивності словотворчих моделей.

Відтворення оказіоналізмів у перекладі передбачає збереження їх функціонального навантаження: якщо функція оказіонального новоутворення номінативна, то перевага надається транслітерації та транскрипції, якщо ж функція оказіоналізму є стилістичною, то перекладач може використати стратегію калькування або аналогового перекладу. Якщо зберегти оригінальний авторський неологізм неможливо, застосовується описовий або навіть «нульовий» переклад.

Оказіоналізми в даному дослідженні вивчалися на прикладі кінодискурсу, де оказіональна деривація характеризується інтенційністю комунікативних стратегій, за допомогою яких адресант здійснює вплив на адресата, оскільки в кінодискурсі колективний автор опосередковано, за допомогою героїв, використовує оказіональні лексичні одиниці. Оказіоналізми часто зустрічаються у ситкоммах. При відтворенні оказіоналізмів у таких творах перекладач повинен враховувати функції цих новоутворень і комбінуючи різні стратегії перекладу художньої літератури.

Лінгвістичний аналіз okazіоналізмів у текстах комедійно-драматичних телесеріалів дозволив дійти висновку, що такі okazіоналізми творяться морфологічними та неморфологічними способами. Серед способів творення okazіональних номінацій в англомовних телесеріалах переважають неморфологічні (56,19%). Основним неморфологічними способами творення okazіоналізмів є лексико-стилістичний (23,81%). Найчастіше це – гра слів (6,67%), алюзія (6,67%), метафора (5,71%). Досить часто використовується також лексико-синтаксичний спосіб утворення okazіоналізмів (21,9%). Рідше okazіоналізми творяться морфологічними способами (43,81%), серед яких основними є словоскладання (24,76%) та афіксація (17,14%).

За семантикою okazіоналізми в англомовних телесеріалах найчастіше позначають людину (31,43%), особливості міжособистісної взаємодії – комунікації (22,86%) та події (12,38%). Okazіоналізми, що позначають людину, найчастіше сконцентровані навколо її манери спілкування (12,38%). Серед okazіональних номінацій на позначення комунікації домінують такі, що позначають флірт та стосунки (10,48%). Серед таких, що позначають події – okazіоналізми на позначення розваг (8,57%).

Виділено такі функції okazіональних номінацій у сучасних комедійно-драматичних телесеріалах: 1) номінативна функція, що полягає в іменуванні об'єктів чи явищ; 2) комунікативна функція, що передбачає передачу імпліцитної та експліцитної інформації; 3) експресивна функція, що полягає у стислому образному вираженні сутності об'єктів чи явищ; 4) валоративна функція реалізується у здатності okazіоналізмів до вираження ставлення мовця до того, про що він говорить; 5) стилістична функція виражається в тому, що okazіоналізми здатні замінювати усталені назви образними; 6) кодуєча функція okazіоналізмів полягає в акцентуванні уваги на тому, що персонажі розуміють одне одного.

Відтворення okazіональних номінацій в англомовних комедійно-драматичних телесеріалах в українському перекладі відбувається із застосуванням перекладацьких трансформацій – лексико-граматичних

(31,16%), лексико-семантичних (27,54%), граматичних (25,36%) та лексичних (15,94%).

У переважній більшості випадків okazіональні номінації в англomовних телесеріалах відтворюються при перекладі шляхом застосування лексико-граматичних перекладацьких трансформацій, частка яких складає 31,16%. Найчастіше це – цілісне перетворення (25,36%), що передбачає заміну okazіоналізму стилістично зниженою або образною лексичною одиницею або виразом.

Також досить часто використовуються лексико-семантичні (27,54%) та граматичні (25,36%) перекладацькі трансформації. Серед лексико-семантичних трансформацій основною є модуляція (14,49%), яка покликана через зміну словникового складу okazіональної одиниці передати асоціативні зв'язки, на яких вона базується. Серед граматичних трансформацій найбільш розповсюджені граматичні заміни (13,04%), застосування яких пов'язане із особливою формою okazіональної одиниці та лексико-граматичними розбіжностями між мовою оригіналу та мовою перекладу.

Найменш чисельними при відтворенні okazіональних номінацій англomовних комедійно-драматичних телесеріалів є лексичні перекладацькі трансформації (15,94%). Така ситуація пов'язана із високим прагматичним навантаженням okazіоналізму та із необхідністю пояснити глядачеві його значення, що досягається з використанням лексичних трансформацій лише у випадку із семантично прозорими okazіоналізмами.

Перспективи подальшого дослідження okazіоналізмів сучасного англomовного кінодискурсу визначаються необхідністю аналізу можливих способів проникнення okazіональних номінацій мови оригіналу до мови перекладу, а також потребою у створенні картотек okazіональних номінацій, що може допомогти перекладачеві при їх відтворенні. Окрім того, перспективним вважаємо подальше вивчення структурно-семантичних особливостей okazіоналізмів кінодискурсу та впливу цих особливостей і мовного оточення, в якому функціонує okazіоналізм, на вибір стратегії його відтворення при перекладі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеева И. С. Введение в переводоведение. Москва: Издательский центр «Академия», 2006. 352 с.
2. Алексеева О. П., Селезнева А. А. Современные тенденции перевода окказионализмов. *Филологический аспект: международный научно-практический журнал*. 2017. №11 (31). С. 52–58.
3. Алексенко С. Ф. Алюзії як тип інтертекстуальних зв'язків у кінодискурсі фільму «Матриця». *«Південний архів» (філологічні науки)*. 2021. № 85. С. 160–164.
4. Андрианов М. С. Невербальная коммуникация: психология и право. Москва: Ин-тутобщегуман. исслед., 2007. 256 с.
5. Андрієнко Т. П. Стратегії і тактики перекладу: когнітивно-дискурсивний аспект (на матеріалі художнього перекладу з англійської мови на українську) / за ред. В.І. Карабан. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. 339 с.
6. Асратян З. Д. Дискурс художественного произведения. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. 2015. № 3 (45): в 3-х ч. Ч. I. С. 30–32.
7. Ахмедова С. Н. Особенности перевода художественных текстов. *Филология и литературоведение*. 2014. № 8. URL: <http://philology.snauka.ru/2014/08/888>.
8. Бабелюк О. А., Дідух Л. І. Способи творення неологізмів на позначення явищ COVID-19 в англomовному епідеміологічному дискурсі. *Львівський філологічний часопис*. 2020. № 7. С. 5–12.
9. Бабенко Н. Г. Окказиональное в художественном тексте. Структурно-семантический анализ. Калининград, 1997. 84 с.
10. Бабич Г. Н. Лексикология английского языка. Екатеринбург – Москва: Уральское издательство: Большая медведица, 2008. 176 с.

11. Баранова И. С., Лукинова М. Ю. Проблема перевода безэквивалентной лексики на материале сказки П. Ершова «Конёк-горбунок». *Культура народов Причерноморья*. 2013. № 255. С. 138–141.

12. Весна Т. В., Телецька Т. В. Лексичні інновації періоду коронавірусної пандемії. *Записки з романо-германської філології*. 2020. Т. 44. № 1. С. 82–89.

13. Виноградов В. С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). Москва: Издательство института общего среднего образования РАО, 2001. 224 с.

14. Виноградов В. С. Избранные труды. Лексикология и лексикография: сборн. научн. трудов. Москва: Наука, 1977. 456 с.

15. Вокальчук Г. М. Оказіональна номінація осіб в українській поезії 20–30-х років ХХ століття. Автореф. дис. Київ, 1991. 23 с.

16. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. Изд. 4-е, стереотипное. Москва: КомКнига, 2006. 144 с.

17. Гармаш О. Л. Функціонування механізму аналогії в словотворчому «суперрівні» англійської мовної мегасистеми. *Вісник Сумського державного університету. Сер. : Філол. науки*. 2005. № 5 (77). С. 99–104.

18. Гатауллин Р.Г. Влияние контекста на интерпретацию окказиональных словообразовательных конструкций. *Вестник Башкирского Университета*. 2001. № 3. С. 45–51.

19. Герман В.В. Індивідуально-авторські неологізми (оказіоналізми) в сучасній поезії (60–90-ті роки). Автореф. дис. Київ, 1999. 22 с.

20. Гонта І. А. Метафорично-асоціативні паралелі у формуванні сленгової лексики англійської, української та російської мов. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія»*. Острог: Видавництво НаУОА, 2018. Т. 69. № 1. С. 114–117.

21. Горелов И. Н., Седов К. Ф. Основы психолінгвістики. Москва: Лабиринт, 2001. 304 с.

22. Данилова Л.В. К вопросу об окказионализмах и способах их образования (на материале поэзии А. Вознесенского, Е. Евтушенко, Р. Рождественского). *Стилистика художественного текста: Межвузовский сборник научных трудов*. Фрунзе: КГУ, 1984. С. 89–98.

23. Дегтярева И.И. Перевод и реферирование общественно-политических текстов из средств массовой информации: учебное пособие. Москва: Институт мировых цивилизаций, 2018. 191 с.

24. Демецька В. В. Теорія адаптації в перекладі. Автореф. дис. Київ, 2008. 27 с.

25. Демчук Т. Г. Літературний дискурс, драматургічний дискурс та кінодискурс у системі арт-дискурсу. *Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу, наукових працівників і здобувачів наукового ступеня за підсумками науково-дослідної роботи за період 2017-2018 рр.* Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2019. С. 21–23.

26. Зарецкая А. Н. Особенности реализации подтекста в кинодискурсе. Автореф. дис. Челябинск, 2010. 22 с.

27. Зарецкая А. Н. Особенности коммуникации адресата и адресанта кинодискурса. *Вестник Челябинского государственного университета*. 2011. № 33 (248). Вып. 60. С. 152–154

28. Земская Е.А. Современный русский язык. Словообразование. 3-е изд., испр. и доп. Москва: Флинта: Наука, 2011. 328 с.

29. Іллів-Паска І. І. Художні окказіоналізми англійської наукової фантастики: особливості відтворення українською мовою. *Іноземна філологія*. 2014. № 127. Ч. 2. С. 293–300.

30. Кабанова И. Н. Основы лексикологии английского языка для студентов V курса заочного отделения. Издание второе, дополненное. Нижний Новгород: ФГБОУ ВПО «НГЛУ», 2013. 168 с.

31. Казакова Т. А. Практические основы перевода. English Russian. Серия: Изучаем иностранные языки. Санкт-Петербург: «Издательство Союз», 2001. 320 с.

32. Калниязов М.У. Окказиональные и потенциальные слова в языке современной периодики (суффиксальные имена существительные). Автореф. дис. М., 1978. 19 с.

33. Карасик В. И. О типах дискурса. *Языковая личность: институциональный и персональный дискурс: сб. науч. тр.* Волгоград: Перемена, 2000. С. 5–20.

34. Карпіловська Є. А. Неузуальне словотворення: правила «гри без правил». *Вісник Київського національного лінгвістичного ун-ту: Серія: Філологія.* 2005. Т. 8. № 1. С. 106–117.

35. Ковалик І. І. Дериватологія (словотвір) як самостійна лінгвістична дисципліна та її місце у системі науки про мову. *Словотвір сучасної української літературної мови.* Київ: Наук. думка, 1979. С. 5–56.

36. Кожан Ж. А. Практикум для занять по дисциплине «Практика профперевода»: учебное пособие. Тюмень: ТюмГНГУ, 2013. 72 с.

37. Козуб Л. С. Національно-культурні особливості сучасного британського кінематографу. *«Наукові записки» Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка. Серія: Філологічні науки (мовознавство): У 2 ч.* 2011. № 96 (1). С. 320–323.

38. Колоїз Ж. В. Неузуальне словотворення. Кривий Ріг: НПП Астерікс, 2015. 156 с.

39. Колоїз Ж. В., Малюга Н. М. Каламбур як засіб забезпечення оказіональної експресії. *Слов'янська філологія: Науковий вісник Чернівецького ун-ту.* 2001. № 119. С. 38–44.

40. Комарова Л. Н. Безэквивалентная лексика и способы ее перевода. *Научные исследования: от теории к практике: материалы X Междунар. науч.-практ. конф.* В 2 т. Т. 1 Чебоксары: ЦНС «Интерактив плюс», 2016. С. 141–143.

41. Комиссаров В. Н. Лингвистика перевода Москва: Международные отношения, 1980. 167 с.

42. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты): Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. Москва: Высш. шк., 1990. 253 с.

43. Кондратенко Н. В. Мовна гра в рекламному теледискурсі як вияв лінгвокреативу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2019. № 38. С. 83–86.

44. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця: «Нова Книга», 2003. 448 с.

45. Космацька Н. В. Новотвори французького медіатексту з позицій перекладу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філологічна». 2017. №. 67. С. 158–161.

46. Котова І. А. Концепти герой та антигерой в американському кінодискурсі: когнітивний і прагматичний аспекти. Дис. Харків, 2016. 279 с.

47. Крисанова Т. А. Мультимодальна актуалізація негативних емоцій в англomовному кінодискурсі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2020. № 92. С. 16–22.

48. Крупнов В. Н. В творческой лаборатории переводчика. Москва: Международные отношения, 1976. URL: <http://www.library.ru/help/docs/n11466/kрупнов.htm#14>.

49. Крюкова Н. Н. Ways of formation and translation of occasional words in fiction. *Филология и лингвистика в современном обществе: материалы II междунар. науч. конф. (г. Москва, февраль 2014 г.)*. Москва: Буки-Веди, 2014. С. 175–177.

50. Лавріненко І. М. Стратегії і тактики зміни комунікативних ролей у сучасному англomовному кінодискурсі. Автореф. дис. Харків, 2011. 20 с.

51. Лопатин В.В. Рождение слова. Неологизмы и окказиональные образования. Москва: Наука, 1973. 152 с.

52. Лукьянова Т. Г. Жанрово-стилістичні особливості перекладу субтитрів (на матеріалі англомовних художніх фільмів). *Філологічні трактати*. 2012. Т. 4. № 2. С. 50–55.

53. Лыков А. Г. Современная русская лексикология. Русское окказиональное слово. Москва: Высшая школа, 1976. 531 с.

54. Лыков А. Г. Можно ли окказиональное слово назвать неологизмом? *Русский язык в школе*. 1972. № 2. С. 85–89.

55. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту: навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Ленвіт, 2012. 203 с.

56. Масленников Д. Б. Окказионализмы в футуристической поэзии и особенности их функционирования. Дисс. Уфа, 2000. 282 с.

57. Мехеда М. И. Некоторые особенностях окказионального словообразования в современном английском языке (на материале произведений Х. Филдинг). *Вестник ВГУ. Серия: Лингвистика и межкультурная коммуникация*. 2015. № 1. С. 63–68.

58. Моисеева М. И. Трудности перевода лексических единиц, относящихся к терминополью «Косметология». *Вестник МГОУ. Серия «Лингвистика»*. 2011. № 2. С. 156–163.

59. Назмутдинова С. С. Гармония как переводческая категория (на материале русского, английского, французского кинодискурса). Автореф. дис. Тюмень, 2008. 21 с.

60. Намитокова Р. Ю. Авторские неологизмы: словообразовательный аспект. Ростов-на-Дону: Изд-во Ростовского ун-та, 1986. 253 с.

61. Никитченко К. П. Замінне та аналогічне словотворення як способи творення оказіоналізмів доби постмодернізму. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Філологічні науки. Мовознавство»*. 2016. № 5 (330). С. 56–60.

62. Николина Н. А. Филологический анализ текста. 3-е изд., стер. Москва: Издательский центр «Академия», 2008. 272 с.

63. Олефир. Я.А. О переводе неологизмов и окказионализмов на русский язык (на материале телесериалов производства США). *Филологические науки. Актуальные проблемы перевода*. №6. URL: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2011/Philologia/6_88728.doc.htm.

64. Павленко Л. П. Складні іменники-оказіоналізми в поетичному контексті. *Українська мова і література в школі*. 1983. № 8. С. 33–35.

65. Пашкеева И. Ю. Сложные слова в англоязычных художественных текстах и их перевод на русский язык. Казань: Издательство КНИТУ, 2014. 251 с.

66. Поздеева Е. В. Окказиональное слово: восприятие и перевод: на материале произведений русскоязычных и англоязычных писателей. Дисс. Пермь, 2002. 203 с.

67. Псурцев Д.В. К проблеме перевода и интерпретации художественного текста: об одном критерии адекватности. *Перевод и дискурс. Вестник МГЛУ*. № 463. 2002, С. 16–26.

68. Ревзина О. Г. Поэтика окказионального слова. *Язык как творчество: Сб. науч. тр. к 70-летию В. П. Григорьева*. Москва: ИРЯ РАН, 1996. С. 303–308.

69. Рингевич В. В. Литературный дискурс и кинодискурс в системе арт-дискурса. Київ: Філологічні студії, 2017. С. 417–424.

70. Рогозная Н. Н. Лингвистика. Учебное пособие по языку специальности. Санкт-Петербург: Златоуст, 2015. 136 с.

71. Сабан О. В. Функційно-прагматичні особливості відепонімних окказіоналізмів та неологізмів у сучасній англійській мові. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія»*. 2018. Т. 69. № 1. С. 129–132.

72. Самарская Т. Б. Мартиросьян Е. Г. Художественный дискурс: специфика составляющих и особенности организации художественного текста.

Сфера услуг: инновации и качество. Краснодарский филиал федерального государственного бюджетного образовательного учреждения высшего образования «Российский экономический университет им. Г.В. Плеханова». 2012. № 10. С. 15–23.

73. Сдобников В.В. Стратегия перевода: общее определение. *Вестник Иркутского государственного лингвистического университета.* 2011. № 1. С. 166–172.

74. Семигаленко И. Г. Neologism vs. Occasionalism. URL: http://www.rusnauka.com/DN2006/Philologia/2_semigalenko%20i.g..doc.htm.

75. Сироткина Т.Е. Структурные типы потенциальных и окказиональных слов. *Вопросы грамматического строя языка: Сб. науч. тр. МГПИИЯ.* 1976. С. 184–200.

76. Скрыльник А.В. Способы образования авторских неологизмов в английском языке на материале книг Дж. К. Роулинг. *Филологические науки. Вопросы теории и практики.* 2017. № 7. Ч. 1. С. 154–157.

77. Соломыкина А. С., Каширина Н. А. Способы перевода имен собственных на материале американской публицистики. *Материалы V Международной студенческой научной конференции. Студенческий научный форум.* 2013. URL: <https://scienceforum.ru/2013/article/2013006402>.

78. Старух В. О. Неологізми в аспекті українсько-англійського перекладу. *Закарпатські філологічні студії.* 2019. № 12. С. 195–199.

79. Степанова М. Д. Вопросы нормы и системы в словообразовании (на материале немецкого языка). *Иностранные языки в школе.* 1979. № 6. С. 7–15.

80. Телия В. Н. Вторичная номинация и ее виды. *Языковая номинация. Виды наименований.* Москва: Наука, 1977. С. 129–221.

81. Тодосиенко З. В. Семантическая деривация как важнейший механизм содержательной динамики языка (на материале русского и английского языков). *Фундаментальные исследования.* 2014. № 5. С. 643–648.

82. Тумбусуа-Макашова А. Авторские новообразования в серии книг о Гарри Поттере Дж. Роулинг. *Мир языков: ракурс и перспектива: материалы VI Междунар. науч. практ. конф., Минск. Том IV*. Минск: БГУ, 2015. С. 58–66.

83. Тюленев С. В. Теория перевода: Учебное пособие. Москва: Гардарики, 2004. 336 с.

84. Удовіченко Г. М., Міценко В. В. Особливості перекладу неологізмів. *Інтелект. Особистість. Цивілізація*. 2020. Т. 2. № 19. С. 18–25.

85. Фельдман Н. И. Окказиональные слова и лексикография. *Вопросы языкознания. Академия наук СССР*. 1957. № 4. С. 64–73.

86. Фурманова В. П. Межкультурная коммуникация и культурно-языковая прагматика в теории и практике преподавания иностранных языков. Дисс. Москва, 1994. 544 с.

87. Хайрулина О. И. Практикум по дисциплине «Специальная теория перевода» для студентов очно-заочного отделения. Санкт-Петербург: Изд-во СПбГУЭФ, 2011. 52 с.

88. Ханпира Э. И. Окказиональные элементы в современной речи. *Стилистические исследования*. Москва: Наука, 1972. С. 245–317.

89. Хромых А. А. Окказиональные слова и трудности их перевода. *Актуальные вопросы филологической науки XXI века. Сборник статей V Международной научной конференции молодых ученых. Уральский федеральный университет им. первого Президента России Б. Н. Ельцина*. Москва: Наука, 2016. С. 188–194.

90. Царёва Г. В. Способы перевода индивидуально-авторских новообразований. *Брянск: Международный научный журнал «Символ науки»*. 2016. № 4. С. 207–209.

91. Чернявская В. Е. Дискурс как фантомный объект: от текста к дискурсу и обратно? *Когниция, коммуникация, дискурс*. 2011. № 3. С. 86–95.

92. Яковлева А. А., Курочкин Р. В. Специфика окказионализмов и особенности их перевода. *Проблемы и перспективы развития многоуровневой*

языковой подготовки в условиях поликультурного общества. *Материалы IV международной научно-практической конференции*. Казань: Казанский государственный университет культуры и искусств, 2017. С. 311–320.

93. Bartashova O. A. The Author's Phonosemantic Nonce Lexis as the Language Game Instrument. *Journal of Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences*. 2017. Vol. 3. № 10. P. 303–316.

94. Bauer L. English word-formation. Cambridge: Cambridge University Press, 1983. 328 p.

95. Black E. Pragmatic Stylistics (Edinburgh Textbooks in Applied Linguistics). Edinburgh: Edinburgh University Press, 2006. 166 p.

96. Carter R., Simpson P. Language, Discourse and Literature: An Introductory Reader in Discourse Stylistics. London and New York: Taylor & Francis e-Library, 2005. 296 p.

97. Catford J. C. A Linguistic Theory of Translation. Fifth Impression. Oxford: Oxford University Press, 1978. 103 p.

98. Cerula V. Проблематика окказионального слова. *Jazyk a kultúra*. 2010. № 4. URL: http://www.ff.unipo.sk/jak/4_2010/cerula.pdf.

99. Culler J. D. Literary Theory: A Very Short Introduction. Oxford: Oxford University Press, 1997. 152 p.

100. Dooly M. Semantics and Pragmatics of English: Teaching English as a Foreign Language. Barcelona: Univ. Autònoma de Barcelona, 2006. 83 p.

101. Dzhabrailova V. S., Zhilinskayte P. E. On Nonce Words Definition. *German international journal of modern science*. 2021. № 17. P. 37–38.

102. Dzyubenko A. I., Pertseva C. R. Concept “time” representation in the female fictional discourse. *Actual problems of the theory and practice of philological researches: materials of the V international scientific conference*. Prague: Vědecko vydavatelské centrum “Sociosféra-CZ”, 2015. P. 9–11.

103. Feng Z. Literary discourse and the translator's role. *Perspectives: Studies in Translatology*. 2003. Vol. 11. P. 45–53.

104. Friginal E., Hardy J. S. *The Routledge Handbook of Corpus Approaches to Discourse Analysis*. London and New York: Routledge, 2020. 636 p.
105. Holtvian V. Nonce vocabulary items as untranslatables or translatables in Ukrainian. *Людина. Комп'ютер. Комунікація: збірник наукових праць*. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. С. 213–216.
106. Kazakova T. A. Strategies of Literary Translation. *Journal of Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences*. 2015. Vol. 12. P. 2842–2846.
107. Krysanova T. Cinematic discourse as a polycoded and multimodal phenomenon. *Journal of the National Technical University of Ukraine "KPI"*. 2017 P. 14–17.
108. Kuznetzova A. A. The Peculiarities of Nonce Words Formation and Common Problems of their Translation. *Современные вопросы языкознания и переводоведения. Сборник научных статей. Чувашский государственный педагогический университет им. И.Я. Яковлева (Чебоксары)*. 2014. С. 256–258.
109. Litak A. Author neologisms in J. R. R. Tolkien's trilogy "The Lord of the Rings" (in original and translation). URL: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Kacmarova4/subor/Litak.pdf>.
110. Mattiello E. *Analogy in Word-formation: A Study of English Neologisms and Occasionalisms*. Berlin: Walter de Gruyter GmbH & Co KG, 2017. 257 p.
111. Nagaitseva N. I, Romanov Yu. O. Occasional words as a linguistic phenomenon. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2021. № 48. Т. 2. С. 13–17.
112. Nelson G., Greenbaum S. *An Introduction to English Grammar*. London and New York: Routledge, 2018. 350 p.
113. Nykytchenko K.P. Nonce Words in Mass Media Discourse (A Case Study of Travel Journalism Innovations). *Communication Today. University of Ss. Cyril and Methodius in Trnava*. 2019, Vol. 10, № 1. P. 62–75.

114. Phillips J. Two Theories of Fictional Discourse. *American Philosophical Quarterly*. 2000. Vol. 37. No. 2. P. 107–119.
115. Regmi K. Understanding the Processes of Translation and Transliteration in Qualitative Research. *International Journal of Qualitative Methods*. 2010. Vol. 9 (1). P. 16–26.
116. Reichman A. The Production of Law (and Cinema): Preliminary Comments on an Emerging Discourse. *Southern California Interdisciplinary Law Journal*. 2008. Vol. 17. P. 457–508.
117. Richard J. Pragmatics and Cinematic Discourse. *Lodz Papers in Pragmatics*. 2012. Vol. 8. P. 107–113.
118. Richardson K. Television Dramatic Dialogue: A Sociolinguistic Study. Oxford: Oxford University Press, 2010. 168 p.
119. Sayadi F. The Translation of Neologisms. *Translation Journal and the Author*. 2011. URL: <http://translationjournal.net/journal/56neologisms.htm>.
120. Schaeffer J. Fictional vs Factual Narration. *Handbook of Narratology*. Berlin: De Gruyter GmbH, 2010. Vol. 1. 2nd Edition. P. 179–197.
121. Shapochkin E. A., Butenko L. N. Detection of requirements for models of knowledge representation for the domain of occasionalisms translation. *Уснеху сучасного естествознання*. 2011. Vol. 4. С. 163–164.
122. Shor M. H. Literature and Language Teaching and the Nature of Language. *Linguistics and the Study of Literature*. Amsterdam: Rodopi, 1986. P. 152–186.
123. Skriabina V. B. Fictional Texts in the Focus of Cognitive-Discursive Analysis and Translation. *Професійно-орієнтований переклад у когнітивно-дискурсивному ракурсі*. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2018. P. 261–306.
124. Van Dijk T. A. Cognitive Processing of Literature Discourse. *Poetics Today*. 1979. № 1. P. 143–160.
125. Van Dijk T. A., Kintsch W. Strategies of Discourse Comprehension. New York: Academic Press, 1983. 418 p.

126. Wildfeuer J. Film Discourse Interpretation. Towards a New Paradigm for Multimodal Film Analysis. London and New York: Routledge, 2017. 356 p.

127. Zubryk A. R. Rendering of Communicative and Emotive Functions of Occasionalisms in Translation. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2014. Vol. 11. Is. 1. P. 134–135.

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(АСЛТ) – Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. 2-е изд., стер. Москва: УРСС: Едиториал УРСС, 2004. 571 с.

(ЖСЛТ) – Жеребило Т. В. Словарь лингвистических терминов. Изд. 5-ое. Назрань: Пилигрим, 2010. 473 с.

(РОПП) – Раренко М.Б. Основные понятия переводоведения (отечественный опыт). Терминологический словарь-справочник. Москва: 2013. 260 с.

(СЛТЕ) – Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 716 с.

(MWD) – Merriam-Webster Dictionary. Nonce. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/>.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

(Д) – Друзі. Новий канал. URL: <https://novy.tv/ua/tvproject/druz-ya/>.

(ДД) – Джинні і Джорджія. URL: <https://uaserials.pro/4355-dzhyzni-i-dzhordzhiya.html>.

(ТВВ) – Теорія Великого вибуху. URL: <https://uaserials.pro/123-teorya-velikogo-vibuhu-sezon-1.html>.

(ЯЗВМ) – Як я зустрів вашу маму. URL: https://ua-cinema.com/stuff/seriali/jak_ja_zustriv_vashu_mamu_9_sezon_2013/20-1-0-474.

(BBT) – Big Bang Theory. Created by C. Lorre, B. Prady. Produced by Chuck Lorre Productions, Warner Bros. Television, New York, 2007-2019. 279 episodes. URL: <https://www.tvnz.co.nz/shows/the-big-bang-theory>.

(F) – Friends. Created by D. Crane, M. Kauffman. Produced by Warner Bros. Studios, Burbank, California, 1994-2006. 236 episodes. URL: <https://watchfriendsonline.org/>.

(GG) – Ginny & Georgia. Created by S. Lampert. Produced by Netflix, Los Gatos, California, 2021. 10 episodes. URL: <https://123movies.page/tv/ginny-georgia-68043>.

(HIM) – How I Met Your Mother. Created by C. Bays, C. Thomas. Produced by CBS, New York, 2005-2014. 208 episodes. URL: <https://fenglish.ru/how-i-met-your-mother-kak-ya-vstretil-vashu-mamu-na-anglijskom-s-subtitrami/>.

ДОДАТКИ

Додаток А

**Оказіональні номінації у сучасному кінодискурсі та їх відтворення
в українськомовному перекладі**

	Текст оригіналу	Текст перекладу
1.	“So, I'm guessing you had an extra ticket and couldn't decide which one of you got to bring a date?” “Well, aren't we <u>Mr. ‘The glass is half empty’</u> ” (F: S01E12).	«Отже, я так розумію, ви знайшли квиток і не могли зрозуміти, кого з вас я збираюся привести на побачення?» «Хіба ж то не так пане <u>песимісте</u> » (Д: URL).
2.	<i>That's right, it's me! How did you know? So, if dogs experience jet lag... because of <u>the seven dog years to one human year thing...</u> ...when a dog flies from New York to Los Angeles... ...he doesn't just lose three hours, he loses a week and a half</i> (F: S02E10).	Правильно, це я! Як ти дізнався? Отже, якщо собаки відчують зміну часових поясів... <u>через цю штуку про сім собачих років до одного людського...</u> коли собака летить з Нью-Йорка до Лос-Анджелеса... вона втрачає не просто три години, вона втрачає півтора тижні (Д: URL).
3.	<i>Yeah, well, I'll take a little crying any day over Howard the <u>“I Win” guy</u></i> (F: S01E10).	Так, ну, я можливо трохи поплачу через Говарда, того <u>«щасливця по життю»</u> (Д: URL).
4.	<i>Is not that <u>kick-you-in-the-crotch, spiton-your-neck</u> fantastic?</i> (F: S02E10).	<u>До кольок у печінці, до судом в ногах</u> – ось як здорово! (Д: URL)

5.	<p>“Whoaa!! You cuddled? How many times??” “Shut up! It was nice. I just... I don't think I'm the <u>dirty-talking kind of guy, you know?</u>” (F: S02E13).</p>	<p>«Ого!! Ви обнялися? Скільки разів??» «Замовкни! Було мило. Я просто... не думаю, що я такий <u>брудномовний хлопець, розумієш?</u>» (Д: URL)</p>
6.	<p>Unless it's an <u>all-toast restaurant</u> (F: S03E01).</p>	<p>Якщо лише це не <u>ресторан, що спеціалізується лише на тостах</u> (Д: URL).</p>
7.	<p>I have an appointment to see Dr. Robert Pillman, career counselor <u>a-go-go</u> (F: S02E12).</p>	<p>У мене зустріч з лікарем Робертом Пілманом, така собі <u>консультація-профорієнтація ламца-дріца</u> (Д: URL).</p>
8.	<p>“What was that?” “Oh, uh, Phoebe just started a...” “Yeah, I believe I was talking to Joey. All right there, <u>Mother-Kisser?</u>” (F: S03E02).</p>	<p>«Що це було?» «О, ну, Фібі щойно розпочала...» «Так, я вважаю, що я розмовляв з Джо. <u>Гаразд, Мамколюб?</u>» (Д: URL).</p>
9.	<p>Where are you going, <u>Mr. Suity-Man?</u> (F: S03E03).</p>	<p>Куди зібрався, <u>ділова ковбаса?</u> (Д: URL)</p>
10.	<p>You know, now you're more like, you know like, <u>“Mr. Caring Boss,” “Mr.”, you know, “I'm one of you, Boss,” “Mr., I wanna be your buddy, Boss Man Bing!”</u> (F: S01E03).</p>	<p>Ти знаєш, тепер ти більше схожий, ти знаєш на кшталт <u>«Пан турботливий Босс», «пан», знаєте, «я свій», «Пан, я Ваш найліпший Бінг-приятель – босс!»</u> (Д: URL)</p>
11.	<p>No, I know. That's a part of the whole, you know, <u>them-not-liking-you-extravaganza</u> (F: S02E11).</p>	<p>Ні, я знаю. Це частина цілого, знаєте, Пане <u>«Їм не до вподоби твоя екстраординарність»</u> (Д: URL).</p>

12.	<i>Alone-ville</i> (F: S10E10).	<i>Пагорб самотності</i> (Д: URL).
13.	<i>Nancy, don't you know how to type? You're so <u>unkeyboardinated!</u></i> (F: S04E05).	<i>Ненсі, ти не вмієш друкувати? Ти така <u>несучасна!</u></i> (Д: URL)
14.	<i>"You have to get off the plane, I have the feeling that something is wrong with the left <u>phalangee</u>". "Oh my god... there's no <u>phalangee!</u>"</i> (F: S05E01).	<i>«Ти маєш вийти з літака, у мене відчуття, що з лівим <u>фаланжем</u> щось не так». «Боже мій... але <u>фаланжу немає!</u>»</i> (Д: URL)
15.	<i>You cannot sneak up on me! I, my friend, am a <u>master of Unagi</u></i> (F: S04E05).	<i>Ви не можете от так от просто підкрастись до мене! Я, мій друже, <u>Унагі-майстер</u></i> (Д: URL).
16.	<i>Where is my <u>strong Ross Skywalker</u> to come rescue me?</i> (F: S06E01).	<i>Де мій <u>могутній Рос Гагарін</u>, який врятує мене?</i> (Д: URL)
17.	<i>Monica: Under personal comments: "<u>New York Knicks rule</u>". Joe: Yeah, the <u>Knicks rule!</u></i> (F: S06E02).	<i>В графі «особисте» пише: «<u>В ресторани кожен має платити за себе</u>». – <u>То це правильно!</u></i> (Д: URL)
18.	<i>Oh good, <u>Lenny and Squigy</u> are here</i> (F: S06E01).	<i>Дуже добре. <u>Наші коміки</u> вже тут</i> (Д: URL).
19.	<i>Rachel: Excuse me – I'm sorry, I'm going to have to call you back. I've got <u>Shemp</u> in my office</i> (F: S08E01).	<i>Вибачте, я вам передзвоню. У мене в кабінеті <u>шимпанзе</u></i> (Д: URL).
20.	<i>"Oh Pheeb, that's great. It does not count." "Does so count!" "<u>Cheater, cheater, compulsive eater</u>"</i> (F: S04E03).	<i>«Фібі, це здорово. Але не рахується!» «Ще як рахується!» «<u>Вередливий, жирний, поїзд пасажирний</u>»</i> (Д: URL).

21.	<i>I'm a minister! I'm entertainer! I'm a ministainer! (F: S06E01).</i>	«Я головний! Я жартівник! Я <u>тамада!</u> » (Д: URL)
22.	<i>Wait. Your <u>'not a real date'</u> tonight is with <u>Paul the Wine Guy?</u> (F: S02E10).</i>	Чекай-чекай, твоє <u>«типу не побачення»</u> , з тим <u>чуваком з винного магазину?</u> (Д: URL)
23.	<i>Open the door. <u>Pizza-guy</u> came (F: S02E04).</i>	Відкрий двері, <u>це рознощик піци</u> (Д: URL).
24.	<i>"I'm <u>falling in love with you, Phoebe...</u>" "Oh, well, <u>then fall out!</u>" (F: S03E04).</i>	«Ох, Фібі, я <u>просто впадаю за тобою...</u> » «А, ну гаразд, <u>тоді випадай назад</u> » (Д: URL).
25.	<i>Just because you played <u>tonsil tennis</u> with my mom... doesn't mean you know her (F: S10E01).</i>	Той факт, що ти <u>цілувався з моєю мамою</u> ще не означає, що ти її добре знаєш (Д: URL).
26.	<i>Waw, Joey, today you're <u>a chick magnet</u> You're on a roll (F: S04E01).</i>	Хей, Джо, та наче <u>магнітом дівчат притягуєш</u> , ти <u>сьогодні в ударі</u> (Д: URL).
27.	<i>And I'll get more snakes, call them my babies, kids will walk past my place, they will run. "Run away from <u>Crazy Snake Man,</u>" they'll shout! (F: S08E03).</i>	А я візьму ще змій, називатиму їх своїми дітками, діти <u>проходитимуть повз мій будинок</u> , вони будуть бігти і <u>волати: «Тікай від Шаленої Зміс-Людини»</u> (Д: URL).

28.	<i>I tell you, I wouldn't mind having a piece of this <u>sun-dried-tomato</u> business. Five years ago, if somebody'd said to me, "Here's a tomato that looks like a prune," I'd have said, "Get out of my office" (F: S02E05).</i>	<i>Кажу вам, я б не проти мати частину <u>цього бізнесу з сушеними помідорами</u>. П'ять років тому, якби хтось сказав мені: «Ось томат, схожий на чорнослив», я б сказав: «Ану забирайся звідси» (Д: URL).</i>
29.	<i>"Oh, oh, I see what's going on here, Ted." "I'm just some random girl to make Robin jealous, and after she takes you back, you probably won't even remember my name." "Come on, <u>Blahblah</u>, it's not like that" (HIM: S01E01).</i>	<i>«А, я розумію, що тут відбувається, Тед». «Я просто випадкова дівчина, яку ти вибрав аби змусити Робін приревнувати, а потім ти, значить, повернешся до неї, і ти, ймовірно, навіть не згадаєш мого імені». «Гаразд, <u>Бла-бла</u>. Все зовсім не так» (ЯЗВМ: URL).</i>
30.	<i>Ted left to go meet Lisa, in a rather <u>puzzled mood</u>. Was this a date? He simply couldn't tell how he was faring (HIM: S01E02).</i>	<i>Тед пішов на зустріч до Лізи, <u>охоплений сумнівами</u>. Побачення це чи ні? Він просто не міг сказати, як у нього справи (ЯЗВМ: URL).</i>
31.	<i>I haven't puked since high school. I am vomit-free since '93. <u>Vomit-free</u> since '93. That's funny. I'm funny! (HIM: S03E05).</i>	<i>Я не блював з самої школи. Мене не рвало з 93-го. <u>Мене не рвало з 93-го</u>. Нормально так? Цікаво. Я веселий! (ЯЗВМ: URL)</i>

32.	<p>“Hey, guys. Guess what I got. A new <i>dart</i>”. “Oh, wow, a new <i>dart</i>”. “Hey, that new <i>dart</i> is great”. “I did not know you were such a fan of new <i>dart</i>, Barney”. “Oh, yes, Robin, I <u>just love new dart</u>”, “<u>Nude art</u>” (HIM: S05E06).</p>	<p>«Хлопці, дивіться, що у мене є. Дротик.» «Нічого собі! Дротик!» «Який кльовий дротик!» «А я і не знала, що ти так любиш дротики, Барні.» «О, так, Робін. <u>Я їх просто оголюю. Тобто обожнюю.</u> <u>Обожнюю оголювати</u>» (ЯЗВМ: URL).</p>
33.	<p>“What happened to <u>Shocky?</u>” “What's this?” “My coffeemaker from my apartment. It makes great coffee, right?” “Yeah, definitely. I mean, so does Shocky” (HIM: S07E04).</p>	<p>«А куди подівся <u>Шокер?</u>» «Це що таке?» «Кавоварка з моєї квартири. Вона варить відмінну каву, скажи?» «Так, безсумнівно, але так як і Шокер» (ЯЗВМ: URL).</p>
34.	<p>So, Scooby, we were thinking if you're going to be hanging out with our Robin, you should be properly <u>vetted</u> (HIM: S04E02).</p>	<p><u>Скубі</u>, перш ніж ти почнеш зустрічатися з нашою Робін, тебе потрібно перевірити на <u>вошивість</u> (ЯЗВМ: URL).</p>
35.	<p>“Uh, yeah. We hope our nosiness doesn't give you <u>'paws'</u>. “How did you meet? Tell us the <u>'tail'</u>”. “What part of Canada is that? Speak”. “Labrador”. “This isn't happening” (HIM: S06E03).</p>	<p>«Так, і сподіваємося, <u>що у тебе ще шерсть дибки не встала від нашої зацікавленості</u>». «Як ти примудрився вистежити таку здобич?» «А звідки ти саме? Розкажуй». «Лабрадор». «Повірити не можу» (ЯЗВМ: URL).</p>
36.	<p>“You're the new <u>coin flip bimbo?</u>” “Currency rotation specialist” (HIM: S04E01).</p>	<p>«Ти нова <u>гламурна монетна фіфа?</u>» «Експерт з підкидання монет» (ЯЗВМ: URL).</p>

37.	<p>“<u>The mistress. The master. What do you call it?</u>” “Uh, pretty sure we’re going to call it mistress” (HIM: S09E09).</p>	<p>«<u>Паняночко. Пан. Як би ви мене назвали?</u>» «О, абсолютно впевнений, що ми будемо називати її коханкою» (ЯЗВМ: URL).</p>
38.	<p>“So tonight, we are going to have one last awesome night together as bros.” “It’s a <u>bro-ing away party</u>” (HIM: S06E03).</p>	<p>«Тому сьогодні ми в останній раз шалено потусимо, як справжні <u>братани</u>». «У нас буде <u>бро-щальна вечірка</u>» (ЯЗВМ: URL).</p>
39.	<p>A <u>special bro-casion</u> (HIM: S06E03).</p>	<p>Особливий <u>бро-двіжняк</u> (ЯЗВМ: URL).</p>
40.	<p>A <u>bro-choice rally</u> (HIM: S06E03).</p>	<p><u>Бротанські</u> <u>провод</u> (ЯЗВМ: URL).</p>
41.	<p><u>Bro-time</u> at the Apollo (HIM: S06E03).</p>	<p><u>Бротани</u> у відриві (ЯЗВМ: URL).</p>
42.	<p>Oh, <u>bro</u> me (HIM: S06E03).</p>	<p>О, та годі тобі (ЯЗВМ: URL).</p>
43.	<p>“Come on, dude. Your mom is a <u>cougar</u>”. “Wait, I thought you said a cougar can’t be over 50”. “Okay, she’s a <u>Mellencamp</u>” (HIM: S08E05).</p>	<p>«Чувак, повір мені, твоя мати – <u>пантера</u>». «А, по-моєму, ти говорив, що пантері не повинно бути більше 50-ти». «Ну, гаразд, <u>пантера на пенсії</u>» (ЯЗВМ: URL).</p>

44.	<p>“Here's an idea. I'm just throwing it out there, friends who have sex.”</p> <p>“Good night, Leonard.” “Kidding. Just a couple of friends <u>goofin</u> around.” “No, Goofy, no.”</p> <p>(BBT: S01E01).</p>	<p>«Слухай, просто пропозиція. А як щодо дружби з сексом?» «На добраніч, Леонард.» «Та жартую я! Просто будемо дуріти, як <u>Гуфі та його команда</u>». «Ні, Гуфі, не треба!»</p> <p>(ТБВ: URL).</p>
45.	<p>(sex talk) but it wasn't your typical <u>birds and bees crap</u> (GG: S01E01).</p>	<p>Але це ж не твоя звичайна <u>фігня про маточку й тичинку</u></p> <p>(ДД: URL).</p>
46.	<p>After being a single mother for so long, he was like a <u>godsent</u> (GG: S01E01).</p>	<p>Після того, як я виховувала вас сама, його наче <u>Бог послав</u></p> <p>(ДД: URL).</p>
47.	<p>“I could use a good <u>pat-down</u>. Been a while”. “Gross. Seriously, just gross. Scaring. I'm scared”</p> <p>(GG: S01E01).</p>	<p>«Здається, тут потрібен гарний <u>обшук</u>. Минув деякий час».</p> <p>«Жахливо. Серйозно, просто жахливо. Страшно. Я боюсь»</p> <p>(ДД: URL).</p>
48.	<p>And your skin is flawless. Do you <u>jade roll</u>? (GG: S01E01).</p>	<p>Твоя шкіра просто ідеальна. Ти що, <u>використовуєш масажер?</u></p> <p>(ДД: URL)</p>
49.	<p>Don't <u>hotbox</u> a classroom (GG: S01E03).</p>	<p>Не <u>перетворюй клас на пекло</u></p> <p>(ДД: URL).</p>

50.	<i>I don't buy that my mom doesn't believe in having big dreams. I think she has the biggest dreams of all. I know how badly she wanted this for me, this life she never got to have, the chance at a bright future, great friends, the right boyfriend, <u>a problem-free place</u> (GG: S01E03).</i>	<i>Я не куплюся на те, що моя мама не вірить у великі мрії. Я думаю, що вона має найбільші мрії. Я знаю, як сильно вона хотіла цього для мене, цього життя, якого вона ніколи не мала, шансу на світле майбутнє, чудових друзів, правильного хлопця, <u>безпечне місце</u> (ДД: URL).</i>
51.	<i>What's the <u>whoop-de-whatever</u> about the Neighborhood Club? (GG: S01E03)</i>	<i>І що за <u>фігня</u> сталася з «Клубом сусідів»? (ДД: URL)</i>
52.	<i>You're like <u>a grand poobah of lies</u>, OK? You're like a lie pro (GG: S01E07).</i>	<i>Та з тебе <u>просто пре брехня</u>. Так? Ти – професійна брехуха (ДД: URL).</i>
53.	<i>You guys still up for <u>MANGout</u> time at the Blue Farm later tonight? (GG: S01E08).</i>	<i>Ви, хлопці, досі <u>тусуєтеся</u> на «Блакитній фермі»?» (ДД: URL)</i>
54.	<i>“Oh, I don't know, I like to summarize what happened at the scene” “Whack job consultant pushes <u>vic off roof</u>?” (GG: S01E08)</i>	<i>«О, я не знаю, мені подобається підбивати підсумки того, що трапилося». «Консультант по роботі <u>стрибає з даху?</u>» (ДД: URL).</i>
55.	<i>We had a real <u>knock-down-drag-out</u> (GG: S01E08).</i>	<i>Ми <u>зчепилися всі разом</u> (ДД: URL).</i>

56.	<p>“Cause your view on human nature can sometimes border on bleak”. “I would say <u>bleakish</u>”. “That’s what makes you a good profiler. You see the worst in people” (GG: S01E08).</p>	<p>«Тому що твій погляд на людську природу іноді може бути похмурим». «Я б сказав <u>похмуруватим</u>». «Це те, що робить тебе хорошим профайлером. Ти бачиш у людях найгірше» (ДД: URL).</p>
57.	<p>It can't talk to attractive woman, or in your case, <u>a cheesecake-scented goddess</u> (BBT: S01E01).</p>	<p>Я не можу говорити лише з привабливими жінками, або, якщо говоримо про тебе, з <u>богинями сирників</u> (ТБВ: URL).</p>
58.	<p>I named him <u>Zazzles</u> because he's so zazzy (BBT: S01E02).</p>	<p>Я назвав його <u>Пусик</u>, бо він такий лапусик (ТБВ: URL).</p>
59.	<p>Of course not. Even in my sleep-deprived state, I've managed to pull off another one of my classic pranks. <u>Bazinga!</u> (BBT: S01E04).</p>	<p>Звичайно, ні. Навіть сонний я зміг повернути свій класичний жарт. <u>Бугагашенька!</u> (ТБВ: URL)</p>
60.	<p>“You sick <u>geeky bastards!</u>” “How did she know it was us?” (BBT: S01E01).</p>	<p>«Ах ви ж хворі <u>задроти!</u>» «А звідки вона знає, що це ми?» (ТБВ: URL).</p>
61.	<p>Actually, I was less the chatter than <u>the chat-ee</u> (BBT: S01E01).</p>	<p>Власне, вона говорила, а я <u>слухав</u> (ТБВ: URL).</p>
62.	<p>Run an infrared repeater. Photo cell here, emitter here, <u>easy-peasy</u> (BBT: S01E01).</p>	<p>Запустимо <u>інфрачервоний ретранслятор</u>. Фотоелемент тут, випромінювач тут, <u>як два пальці</u> (ТБВ: URL).</p>

63.	<i>Don't forget the mail you took <u>accidentally on purpose</u> as an excuse to talk to her (BBT: S01E03).</i>	<i>Не забудь про листа, який ти взяв <u>випадково спеціально</u>, щоб мати привід до неї заговорити (ТВВ: URL).</i>
64.	<i>At least now you can retrieve the black box from the twisted, smoldering wreckage that was once your fantasy of dating her and analyze the data so that you don't crash into <u>Geek Mountain</u> again (BBT: S01E03).</i>	<i>Ну, тепер ти принаймні можеш дістати чорний ящик з уламків того, що ти раніше вважав потенційними стосунками, проаналізувати інформацію та зрозуміти, як наступного разу не розбитися об <u>Риф Задрота</u> (ТВВ: URL).</i>
65.	<i>I was going to characterize it as the modification of our <u>colleague-slash-friendship</u> paradigm (BBT: E01E03).</i>	<i>Я б назвав це модифікацією парадигми нашого спілкування «<u>колега тире друг</u>» (ТВВ: URL).</i>
66.	<i>With the addition of a <u>date-like</u> component, but we don't need to quibble over terminology (BBT: S01E03).</i>	<i>Із додаванням <u>побачень</u> як компоненту, але не будемо чіплятися до термінології (ТВВ: URL).</i>
67.	<i>“Can you define the parameters of the kiss?” “<u>Close-mouthed</u> but romantic” (BBT: S01E03).</i>	<i>«Можеш визначити параметри поцілунку?» «<u>Не дуже відкритий</u>, але романтичний» (ТВВ: URL).</i>
68.	<i>“Well, <u>chafing</u>, right?” “Emotionally.” “Of course, yeah, <u>emotional chafing</u>” (BBT: S01E03).</i>	<i>«Стертою?» «Емоційно». «Звичайно, <u>емоційно стертою</u>» (ТВВ: URL).</i>

69.	<i>When I take a girl on a date... and I do... she knows she's been <u>dated</u></i> (BBT: S01E03).	<i>Коли я запрошую дівчину на побачення... а я запрошую їх... вона знає, що це – <u>побачення</u></i> (TBB: URL).
70.	<i>“Nice to meet you.” “And you are?” “An <u>actualrealscientist</u>”</i> (BBT: S01E04).	<i>«Радий зустрічі». «А Ви?» «А я <u>справжній учений</u>»</i> (TBB: URL).
71.	<i>Oh, look, they built a new <u>putt-putt</u> course</i> (BBT: S01E04).	<i>Гей, дивися, вони побудували новий <u>гоночний</u> корт</i> (TBB: URL).
72.	<i>I read an article about Japanese scientists who inserted DNA from luminous jellyfish into other animals, and I thought “Hey, <u>fish nightlights</u>”</i> (BBT: S01E04).	<i>Я прочитав статтю про японських вчених, які додали ДНК зі світлових медуз до ДНК інших тварин, і подумав: «Гей, <u>рибки-нічники</u>»</i> (TBB: URL).
73.	<i>I also have an idea for a bulk mail-order feminine hygiene company. Oh, <u>glow-in-the-dark</u> tampons!</i> (BBT: S01E04).	<i>Я також думав про систему замовлення оптом предметів жіночої гігієни. Гей! Тампони, <u>що світяться у темряві</u></i> (TBB: URL).
74.	<i>Anyway, when he went on the <u>Internets</u> to get some, a man from the government came by and sat him down real gentle, and told him it's against the law to have yellow-cake uranium in a shed</i> (BBT: S01E04).	<i>У будь-якому випадку, коли він лазив у своїх <u>інтернетах</u>, щоб його замовити, прийшли силовики і лагідно пояснили йому, що не можна замовляти і зберігати <u>жовтий уран</u></i> (TBB: URL).

75.	<i>No. We're not... we're <u>not-not</u> a couple. We're singles. Two singles</i> (BBT: S01E04).	<i>Ні. Ми не... ми <u>не-не</u> пара. Ми одинаки. Два одинака</i> (TBB: URL).
76.	<i>“Good morning, <u>snickerdoodle.</u>”</i> <i>“Morning”</i> (BBT: S01E04).	<i>«Доброго ранку, <u>солоденький</u>».</i> <i>«Доброго ранку»</i> (TBB: URL).
77.	<i>Remember all the <u>ass-kickings</u> you got from the neighbor kids?</i> (BBT: S01E04)	<i>Пам'ятаєш, як тебе <u>лущували</u> сусідські дітлахи?</i> (TBB: URL)
78.	<i>This has a much more satisfying <u>meat-to-bun-to-condiment</u> ratio</i> (BBT: S01E05).	<i>Він має набагато більш вигідне <u>співвідношення м'яса до булочки та приправи</u></i> (TBB: URL).
79.	<i>“A... <u>boy-girl</u> party?” “Well, there will be boys and there will be girls and it is a party, so... It'll just be a bunch of my friends”</i> (BBT: S01E06).	<i>«Вечірка “<u>хлопчик-дівчинка</u>”?»</i> <i>«Ну... там будуть хлопці, і будуть дівчата... так що... Це буде просто вечірка з друзями»</i> (TBB: URL).
80.	<i>I thought that <u>homo habilis</u> line really put him in his place</i> (BBT: S01E06).	<i>Я б сказав, що <u>випад про гомо хабіліс</u> поставив його на місце</i> (TBB: URL).
81.	<i>If we're all through playing “<u>mock the flawed technology,</u>” can we get on with “Halo” night?</i> (BBT: S01E07).	<i>Якщо ми всі закінчили грати в «<u>висміювання недосконалої технології</u>», може ми можемо продовжити ніч «Хало»?</i> (TBB: URL)

82.	<i>Anyway, she got here today and she's just been in my apartment <u>yakity yakking</u> about every guy she slept with in Omaha, which is basically every guy in Omaha (BBT: S01E07).</i>	<i>І ось, вона сьогодні приперлась у мою квартиру, і <u>тріпалась</u> про кожного хлопця, з яким вона переспала в Омасі, а це буквально кожен хлопець в Омасі (ТВВ: URL).</i>
83.	<i>Who needs “Halo”, when we can be regaled with the delightfully folksy tale of <u>the Whore of Omaha</u>? (BBT: S01E07).</i>	<i>Кому потрібен «Хало», коли ми можемо насолодитися чудовою народною історією про <u>Розпутницю з Омахи</u>? (ТВВ: URL)</i>
84.	<i>“Hola, <u>nerd-migos</u>.” “Why do you people hate sleep?” (BBT: S01E07).</i>	<i>«Хей, <u>ботанідзе</u>». «Чому ви так ненавидите спати?» (ТВВ: URL)</i>
85.	<i>So what do you say? Want to repair to <u>Casa Wolowitz</u>? (BBT: S01E07)</i>	<i>То що скажеш? Поїдемо в <u>Каса Воловітс</u>? (ТВВ: URL)</i>
86.	<i>“You can't go out; it's ‘Halo’ night.” “Well, for Penny, it's <u>dancing night</u>” (BBT: S01E07).</i>	<i>«Ти не можеш піти. Сьогодні вечір “Хало”». «Ну, для Пенні сьогодні <u>вечір танців</u>» (ТВВ: URL).</i>
87.	<i>“Why don't I play with you guys tomorrow?” “Tonight is ‘<u>Halo</u>’ night. It's like talking to a wall” (BBT: S01E07).</i>	<i>«То давайте я пограю з вами завтра?» «Сьогодні <u>вечір ‘Хало’</u>. Я наче зі стіною розмовляю» (ТВВ: URL).</i>
88.	<i>This warm glow inside of me that promises everything's going to be all <u>hunky-dunky</u>? (BBT: S01E08)</i>	<i>Це тепло всередині мене говорить, що все буде <u>айс</u> (ТВВ: URL).</i>

89.	“A beloved character from an Indian folktale.” “ <u>Us Indian or ‘Come to our casino’ Indian?</u> ” (BBT: S01E08).	«Улюблений персонаж із індійської казки». « <u>Нашої індійської чи ‘приходьте до нашого казино’ індійської?</u> » (TBB: URL)
90.	I certainly don't need to be getting this <u>Old World crap</u> from you (BBT: S01E08).	Я не хочу чути від тебе ці <u>допотопні нісенітниця</u> (TBB: URL).
91.	Oh, now you're a funny man. This is not funny, <u>Mr. Funny Man</u> (BBT: S01E08).	О, та ти жартуєш. Це не смішно, <u>пане жартівник</u> (TBB: URL).
92.	“You are wearing the boxers that we sent you, aren't you?” “Yes, <u>Mumi</u> ” (BBT: S01E08).	«Ти ж носиш ті труси, які ми тобі прислали?» «Так, <u>матусю</u> » (TBB: URL).
93.	Our minds are trained to synthesize facts and come to inarguable conclusions. Not to mention, Sheldon is <u>back-crap crazy</u> (BBT: S01E09).	Наші розуми уміють узагальнювати факти та приходити до важливих умовисновків. Та й не забувай, що Шелдон <u>трохи ку-ку</u> (TBB: URL).
94.	I've had enough of your <u>condescension</u> (BBT: S01E09).	Я втомився від твоєї <u>зверхньої поблажливості</u> (TBB: URL).
95.	While you were sleeping, I was weaving an <u>un-unravelable</u> web (BBT: S01E10).	Поки ти спав, я плів свою <u>нерозпутувану павутину брехні</u> (TBB: URL)
96.	No, no, you're <u>quark-blocking</u> us (BBT: S01E10).	Ні, ні, ви <u>кидаєте нас?</u> (TBB: URL)

97.	“Swell. How do I play genetic predisposition?” “ <u>Subtextually, of course</u> ” (BBT: S01E10).	«Чудово. Як мені зіграти генетичну схильність?» « <u>Між рядками, звичайно</u> » (ТБВ: URL).
98.	It's Leonard. <u>Code milky green</u> (BBT: S01E11).	Це Леонард. <u>Код молочно-зелений</u> (ТБВ: URL).
99.	I forgot the protocol we put in place after <u>The Great Ear Infection of '06</u> (BBT: S01E11)	Я забув про правила, які ми розробили після <u>Великої вушної інфекції 2006-го</u> (ТБВ: URL).
100.	Anyway, the local cuisine was a little more <u>sausage-based</u> than I'm used to, and the result was an internal Blitzkrieg, with my lower intestine playing the part of Czechoslovakia (BBT: S01E11).	У всякому разі, місцева кухня <u>містила трохи більше ковбас</u> , ніж я звик, і в результаті вийшов внутрішній блицкриг, де моя товста кишка грала роль Чехословаччини (ТБВ: URL).

Лінгвістичні особливості оказіональних номінацій в англомовних телесеріалах

Таблиця Б.1

Способи творення оказіональних номінацій в англомовних телесеріалах

Способи творення	Кількість	Частка
1. Морфологічні	46	43,81%
афіксація	18	17,14%
скорочення	1	0,95%
словоскладання	26	24,76%
контамінація	1	0,95%
2. Неморфологічні	59	56,19%
<i>1) морфолого-синтаксичний</i>	8	7,62%
конверсія	5	4,76%
<i>2) запозичення</i>	3	2,86%
<i>3) лексико-стилістичний</i>	25	23,81%
метафора	6	5,71%
ономатопея	1	0,95%
аналогія	3	2,86%
гра слів	7	6,67%
алюзія	7	6,67%
зевгма	1	0,95%
<i>4) лексико-синтаксичний</i>	23	21,9%
Загалом	105	100%

Семантичні групи okazіональних номінацій в англomовних телесеріалах

Семантичні групи	Кількість	Частка
1. Людина	33	31,43%
зовнішність	3	2,86%
ставлення до світу	5	4,76%
дії	2	1,9%
манера спілкування	13	12,38%
інтереси	2	1,9%
професії	4	3,81%
пестливі іменування	2	1,9%
національність	2	1,9%
2. Організм людини	3	2,86%
природні процеси	2	1,9%
догляд за організмом	1	0,95%
3. Тварина	3	2,86%
назви тварин	2	1,9%
клички тварин	1	0,95%
4. Емоції та настрої	8	7,62%
радість	3	2,86%
симпатія	3	2,86%
спантеличення	1	0,95%
невдоволення	1	0,95%
5. Комунікація	24	22,86%
флірт та стосунки	11	10,48%
дружба	3	2,86%
розмови	5	4,76%
самотність	3	2,86%

Продовження табл. Б.2

Семантичні групи	Кількість	Частка
емоційна втома	1	0,95%
жарти	1	0,95%
6. Іntenції	4	3,81%
довільність	1	0,95%
очікування позитивного результату	1	0,95%
секретність	2	1,9%
7. Події	13	12,38%
розваги	9	8,57%
проблеми	4	3,81%
8. Гроші	2	1,9%
9. Професійна діяльність та навички	4	3,81%
уміння	2	1,9%
професійні дії	2	1,9%
10. Їжа та напої	4	3,81%
11. Житло	1	0,95%
12. Предмети та техніка	4	3,81%
техніка	2	1,9%
високі технології	1	0,95%
технології для розваг	1	0,95%
13. Хронотоп	2	1,9%
час	1	0,95%
місце	1	0,95%
Загалом	105	100%

SUMMARY

The qualification paper in translation studies deals with occasional nominations in modern English film discourse and their translation into Ukrainian based on English comedy and dramatic TV series.

The relevance of the research topic is caused by the growing interest of modern linguistics in the concept of occasionalism, which is currently insufficiently studied. In addition, the relevance of studying occasionalisms in film discourse is determined by the need for correct interpretation of occasional units now actively used in television. In addition, due to the popularization of English projects around the world, some occasionalisms become widespread and are used outside the context of the project itself. Also, the relevance of this paper is justified by the peculiarities of the ways of occasionalisms formation in the English language in a humorous context and the need to trace the development of word-formation models of occasionalisms.

The aim of the research is to study the peculiarities of the use and translation of occasionalisms in film discourse based on the material of English comedy and dramatic TV series, which determines the following **objectives**:

- 1) to characterize occasional nominations as an object of scientific explorations in modern linguistics;
- 2) to explore ways of translating occasional nominations;
- 3) to identify the features of occasional nominations functioning in film discourse;
- 4) to present the peculiarities of forming occasional nominations of film discourse;
- 5) to analyze the semantic parameters of occasional nominations in English TV series;
- 6) to determine the functions of occasional nominations in English comedy and dramatic TV series;

7) to identify lexical, lexical and semantic, grammatical, and lexical and grammatical features of reproducing occasionalisms in translation based on English comedy and dramatic TV series and their translations into Ukrainian;

8) to draw conclusions about the frequency of applying certain means of reproducing occasional nominations based on English comedy and dramatic TV series in Ukrainian translations.

The object of the research is occasional nominations used in English comedy and dramatic TV series and their translations into Ukrainian.

The subject of the research is the linguistic features and the ways of translating occasionalisms in English comedy and dramatic TV series into Ukrainian.

The following **methods** were used in the research process to ensure the reliability of the obtained results and conclusions: method of continuous sampling as a means of selection of illustrative research material; structural and semantic, etymological, pragmatic analysis in the study of typology and functions of occasional units; method of translation analysis and method of comparative and contrastive analysis of the text allowed to identify the means of rendering occasional units; method of quantitative calculations made it possible to draw conclusions about the frequency of phenomena studied in the work.

The scientific novelty of the obtained results is that, since at present the phenomenon of occasional formations has been studied only partially, this research allows to properly structure and systematize already obtained data on various aspects of occasionalisms, including their translation, as well as to study occasionalisms based on relatively new material – the daily speech of the characters of comedy and dramatic TV series.

The practical significance of the work is that the results of the research on the revealed occasionalisms in the English-language film discourse can be used in the lexicographic and translation spheres. In addition, they can facilitate the practice of teaching English, and general knowledge of the lexical and semantic features of occasional words will help to understand the meaning of these words in film

discourse in general. The practical significance of the work also lies in its contribution to the general theory of translation, comparative linguistics, in particular, comparative lexicology and translation studies of English and Ukrainian languages.

In addition, the results of the study can be used during a practical translation course in high school (“Aspect translation”, “Translation analysis of the text”, “Artistic translation”), as well as the discipline “Theory and practice of literary translation from a first foreign language” for the formation of thorough knowledge of future graduates of philological and translation specialties by involving students in mastering the theoretical foundations of translation of literary texts and the formation of skills and abilities of their adequate translation from English into Ukrainian

The structure of the qualification paper consists of an introduction, three chapters with conclusions to each of them, conclusions to the whole paper, three lists of sources used, annexes and summary.

The Introduction determines the relevance of the topic of this work, its structure, aim, objectives and research methods, scientific novelty and practical significance of the findings, as well as the approbation of research results.

Chapter 1 highlights the theoretical foundations of the study of occasionalisms in translation studies and linguistics, which includes consideration of occasionalisms as problems of linguistics, definition of their types according to established classifications and analysis of existing methods of translating occasional lexical items. In addition, Chapter 1 deals with discourse where such units are used, namely, film discourse. It reveals that occasionalisms are non-standard innovations formed with violations of the word-forming norm which completely depend on individual linguistic creativity and involve skillful game manipulation with usual language resources. The difference between occasionalisms and neologisms is that occasionalisms are used only once in a certain context, performing both stylistic and nominative function, while neologisms eventually become part of the language vocabulary.

Reproduction of occasionalisms in translation implies preservation of their functional load: if the function of occasional unit is nominative, then transliteration and transcription are preferred; if the function of occasionalism is stylistic, the translator can use the strategy of loan translation or analog translation. If it is impossible to preserve the original author's neologism, a descriptive or even "zero" translation is used.

Occasionalisms in this research were studied on the example of film discourse, where the occasional derivation is characterized by the intentionality of communicative strategies by which the addresser influences the addressee, because in film discourse the collective author indirectly uses occasional lexical units. Occasionalisms are often found in sitcoms. When reproducing occasionalisms in such works, the translator must consider the functions of these innovations and combine different strategies for translating fiction.

Chapter 2 analyzes the typology of occasionalisms in film discourse according to the type of their formation (morphological and non-morphological), as well as according to their semantics. Chapter 2 also aims to study the functions of occasionalisms in English comedy and dramatic TV series. Linguistic analysis of occasionalisms in the texts of comedy and dramatic TV series allowed us to conclude that such occasionalisms are created in morphological and non-morphological ways. Among the ways of creating occasional nominations in English TV series, non-morphological ones predominate (56.19%). The main non-morphological ways of forming occasionalisms are lexical and stylistic (23.81%) such as play on words (6.67%), allusion (6.67%), and metaphor (5.71%).

According to the semantics, occasionalisms in English TV series most often denote a person (31.43%), features of interpersonal interaction – communication (22.86%) and events (12.38%). Occasionalisms denoting a person are most often concentrated around their manner of communication (12.38%). Among the occasional nominations for communication, those denoting flirtation and

relationships dominate (10.48%). Among those that mark events, the majority are occasionalisms denoting entertainment (8.57%).

The following functions of occasional nominations in modern comedy and dramatic TV series are distinguished: 1) nominative; 2) communicative; 3) expressive; 4) valorative; 5) stylistic; and 6) coding functions.

Chapter 3 defines the translation transformations used in translation of occasionalisms in film discourse, which include lexical, lexical and semantic, grammatical, and lexical and grammatical translation transformations, and identifies the frequency characteristics of translation transformations. It reveals that, in the vast majority of cases, occasional nominations in English comedy and dramatic TV series are reproduced in translation through the use of lexical and grammatical translation transformations, the share of which is 31.16%. Most often it is total rearrangement (25.36%) which involves the replacement of occasionalism with a stylistically reduced or figurative lexical unit or expression.

Lexical and semantic (27.54%) and grammatical (25.36%) translation transformations are also used quite often. Among the lexical and semantic transformations, the main one is modulation (14.49%) used to transfer the associative connections, on which it is based, due to the change of the vocabulary of the occasional unit. Among grammatical transformations, the most common are grammatical replacements (13.04%), the use of which is associated with a special form of the occasional unit as well as by the lexical and grammatical differences between the source language and the target language.

The Conclusions summarize the results of the study and provide answers to the problematic questions raised in the Introduction. They also dwell upon the prospects for further research which are determined by the need to analyze possible ways of penetration of occasional nominations of the source language into the target language, as well as by the need to create files of occasional nominations that can help the translator in their reproduction. In addition, promising is further study of the structural and semantic features of occasionalisms of film discourse and the influence

of these features and the linguistic environment in which occasionalism are used on the choice of strategy for its reproduction in translation.